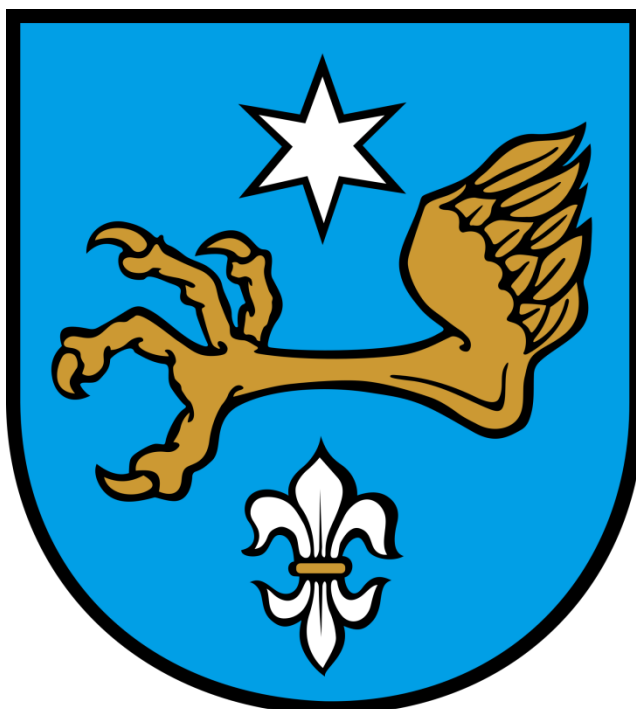


Projekt

**LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI
DLA GMINY SUCHAŃ
NA LATA 2016-2022**



Kraków, 2017

Opracowanie:



Future Green Innovations S.A.

ul. Podole 60

30-394 Kraków

Telefon: 508 002 242

E-mail: office@greenfuture-projekt.pl

Kierownik zespołu:

mgr Agnieszka Borcz

Opracował zespół w składzie:

inż. Katarzyna Mrowiec

mgr Jarosław Dąbrowski

Spis treści:

1. Wprowadzenie	5
1.1. Terminologia	5
2. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych Gminy Suchań.....	8
2.1. Metoda delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.....	8
2.1.1. Delimitacja obszaru zdegradowanego.....	8
2.1.2. Delimitacja obszaru rewitalizacji	14
3. Analiza kluczowych czynników, zjawisk kryzysowych i lokalnych potencjałów	15
3.1. Sfera społeczna.....	15
3.1.1. Liczba ludności i struktura demograficzna	15
3.1.2. Poziom bezrobocia	24
3.1.3. Ubóstwo i pomoc społeczna.....	28
3.1.4. Przestępczość i przemoc w rodzinie.....	31
3.1.5. Struktura wykształcenia społeczeństwa	35
3.1.6. Aktywność społeczna i kulturalna.....	37
3.1.7. Wskaźnik degradacji społecznej	38
3.2. Sfera gospodarcza.....	42
3.2.1. Poziom przedsiębiorczości	42
3.2.2. Obszary koncentracji negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej.....	51
3.3. Sfera techniczna	54
3.3.1. Stan i jakość zasobu mieszkaniowego.....	54
3.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna	60
3.4.1. Struktura przestrzenno-funkcjonalna i użytkowanie terenu	60
3.4.2. Uwarunkowania, wynikające z funkcjonowania systemu transportowego.....	63
3.5. Sfera środowiskowa	64
3.5.1. Obiekty chronione	64
3.5.2. Powierzchnia terenów zieleni.....	66
4. Zasięgi przestrzenne obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	68
4.1. Obszar zdegradowany	68
4.2. Obszar rewitalizacji.....	71
5. Poglębiona diagnoza obszaru rewitalizacji	74
5.1. Analiza problemów obszaru rewitalizacji	74
5.2. Potencjał obszaru rewitalizacji	77
6. Wizja obszaru rewitalizacji	78
7. Cele rewitalizacji.....	80
8. Lista podstawowych i dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	83
9. Komplementarność procesu rewitalizacji	100
9.1. Komplementarność przestrzenna	100
9.2. Komplementarność problemowa.....	101
9.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna.....	102
9.4. Komplementarność międzyokresowa.....	102

9.5. Komplementarność źródeł finansowania	103
11. Zgodność Programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi Gminy	105
11. System wdrażania programu rewitalizacji	107
12. System monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji	109
12.1. Rodzaje monitoringu i wskaźniki monitoringu	110
12.1.2. Monitoring finansowy	111
12.1.3. Sprawozdawczość	117
13. Ocena Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Suchań	118
13.1. Ocena przed realizacją programu (ocena ex-ante)	118
13.2. Ocena w połowie okresu realizacji (ocena mid-term)	119
13.3. Ocena na zakończenie Programu (ocena ex-post)	119
13.4. Ocena bieżąca (ocena on-going)	119
14. Partycypacja społeczna	121
14.1. Diagnozowanie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	121
14.2. Programowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji	122
14.3. Mechanizmy włączania interesariuszy w proces rewitalizacji na etapie wdrażania i monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji	123
14.1. Procedura zgłaszania nowych zadań do LPR	123
14.2. Procedura zgłaszania propozycji zmian do LPR	124
14.4. Partycypacja społeczna na etapie monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji	124
15. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko	126
16. Spis tabel	127
17. Spis rycin	129

1. Wprowadzenie

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Suchań na lata 2016-2022 to wieloletni program opisujący stan i stopień degradacji terenu w kilku płaszczyznach: społecznej, gospodarczej, przestrzennej oraz środowiskowej. Aktualny stan opisywany jest za pomocą wskaźników ekonomicznych oraz społecznych.

Celem programu jest opracowanie planów realizacji konkretnych działań oraz systemu ich wdrażania, mających na celu wyprowadzenie analizowanego obszaru z niekorzystnej sytuacji, poprzez nadanie mu nowych funkcji lub przywrócenie starych.

Program jest opracowywany i uchwalany przez Radę Gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2016 r., poz. 446 z późn. zm.) oraz na podstawie Wytycznych Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 (Warszawa, 2 sierpnia 2016 r.).

Gminy, które go uchwalą mają możliwość ubiegania się o wsparcie działań związanych z rewitalizacją. Środki można pozyskać z programów operacyjnych w ramach perspektywy finansowej 2014-2020. Należy jednak zaznaczyć, że Lokalny Program Rewitalizacji nie jest zamkniętym dokumentem, zawierającym gotowe rozwiązania i projekty, gwarantującym zawsze pozytywne decyzje w kwestii ubiegania się np. o środki unijne.

1.1. Terminologia

Rewitalizacja:

proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji (*Ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015, art. 2*).

Obszar zdegradowany:

jest to obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu **koncentracji negatywnych zjawisk społecznych** (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu

uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- **gospodarczej** – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw,
- **środowiskowej** – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska,
- **przestrzenno-funkcjonalnej** – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych,
- **technicznej** – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz nefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska (*Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 02.08.2015 r.*)

Obszar rewitalizacji:

to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególnie koncentracją negatywnych zjawisk (w tym zjawisk społecznych oraz gospodarczych lub środowiskowych lub przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych), na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji (*Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 02.08.2015 r.*)

Program Rewitalizacji (PR):

to inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego

oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji (*Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 02.08.2015 r.*).

Projekt rewitalizacyjny (przedsięwzięcie):

zaplanowany w programie rewitalizacji i ukierunkowany na osiągnięcie jego celów albo logicznie powiązany z treścią i celami programu rewitalizacji, zgłoszony do objęcia albo objęty współfinansowaniem UE z jednego z funduszy strukturalnych albo Funduszu Spójności w ramach programu operacyjnego. Wynikanie projektu rewitalizacyjnego z programu rewitalizacji oznacza zatem albo wskazanie (wymienienie) go wprost w programie rewitalizacji albo określenie go w ogólnym (zbiorczym) opisie innych, uzupełniających rodzajów działań rewitalizacyjnych (*Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 02.08.2015 r.*).

2. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych Gminy Suchań

2.1. Metoda delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

2.1.1. Delimitacja obszaru zdegradowanego

Zgodnie z wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- 1) gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
- 2) środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- 3) przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- 4) technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Diagnoza rozmieszczenia negatywnych zjawisk powinna być wykonana dla całego gminy, z wykorzystaniem obiektywnych, weryfikowalnych wskaźników.

Za obszary koncentracji negatywnych zjawisk w każdej ze sfer można uznać te, dla których przyjęte wskaźniki są gorsze niż średnia dla gminy. Występowanie zjawisk kryzysowych w sferze społecznej jest zatem warunkiem, by dany obszar mógł zostać uznany za obszar zdegradowany.

Mając powyższe na uwadze, diagnozę służącą delimitacji (wyznaczeniu granic) obszaru zdegradowanego podzielono na dwa etapy:

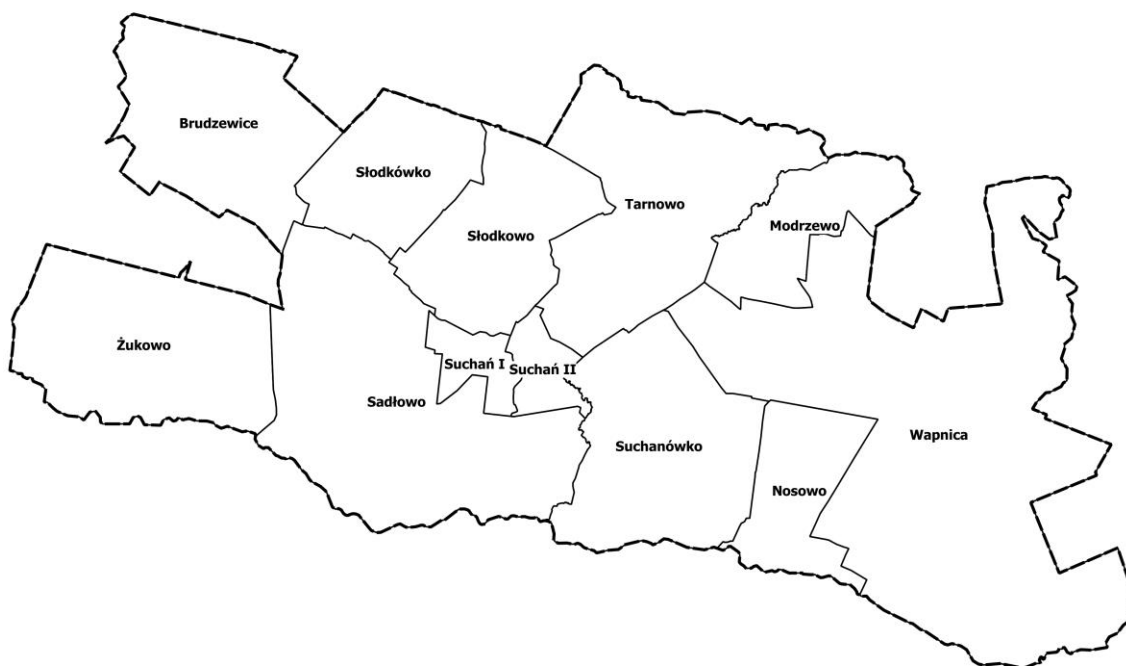
- wyznaczenie obszaru występowania niekorzystnych zjawisk społecznych,
- diagnozę wyznaczonego obszaru koncentracji negatywnych zjawisk w pozostałych wymienionych sferach problemowych – na tle sytuacji w całej Gminie.

Analizy rozmieszczenia zjawisk kryzysowych w sferze społecznej przeprowadzono w rozkładzie przestrzennym odniesionym do podziału Gminy na jednostki pomocnicze (urbanistyczne) - sołectwa. Wszystkie jednostki pomocnicze zostały wydzielone z uwzględnieniem występującym na danym obszarze: specyficznym charakterem zabudowy, a także położeniem topograficzno-przestrzennym. Ponadto w celu przeprowadzenia dokładniejszej analizy zjawisk kryzysowych miejscowość Suchań została podzielona na dwa obszary I i II. Podstawowe dane dotyczące obszarów jednostek pomocniczych przedstawiono w tabeli 1, a ich granice na rycinie 1.

Tabela 1. Charakterystyka jednostek pomocniczych Gminy Suchań

Lp.	Jednostka pomocnicza	Powierzchnia [ha]	Liczba ludności
1.	Brudzewice	1096,5	447
2.	Modrzewo	548,9	167
3.	Nosowo	525,7	207
4.	Sadłowo	1905,4	231
5.	Słodkówko	661,0	89
6.	Słodkowo	820,4	131
7.	Suchanówko	1185,0	262
8.	Suchań	356,4	1425
9.	Tarnowo	1382,8	300
10.	Wapnica	3538,4	672
11.	Żukowo	1233,7	309
suma		13254,2	4240

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Suchaniu



Rycina 1. Wyznaczone jednostki pomocnicze Gminy Suchań

Źródło: opracowanie własne

W celu identyfikacji obszarów zdegradowanych w Gminie Suchań przeprowadzono diagnozę w sferach: społeczno-gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej. W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji określono zestawienie kryteriów – wskaźników wpisujących się w zakres diagnozowania oraz delimitacji sprecyzowany w *Zasadach realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020*. Dla każdej ze sfer wybrano wskaźniki (łącznie 17), na podstawie których zdiagnozowano obszary o wysokim nasileniu zjawisk kryzysowych. Zestawienie wszystkich wskaźników prezentuje tabela 2. Do obszaru każdej jednostki pomocniczej Gminy (sołectwa) przypisano określone dane wskaźnikowe i odniesiono je do średniej wyznaczonej dla całej Gminy Suchań.

Tabela 2. Zestawienie wskaźników diagnozy

Sfera	Nazwa wskaźnika	Źródło danych
Społeczna	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym	UG w Suchaniu
	Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym	UG w Suchaniu
	Wskaźnik starzenia się	UG w Suchaniu
	Liczba osób długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym	UG w Suchaniu
	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1000 ludności	UG w Suchaniu
	Wielkość zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę	UG w Suchaniu
	Liczba przestępstw na 1000 ludności	UG w Suchaniu
	Liczba ofiar przemocy na 1000 ludności	UG w Suchaniu
	Liczba czynów karalnych nieletnich na 1000 ludności	UG w Suchaniu
Gospodarcza	Liczba mieszkańców prowadzących działalność gospodarczą na 100 ludności	UG w Suchaniu
	Liczba podmiotów gospodarczych według REGON na 100 osób	REGON
	Liczba nowozarejestrowanych podmiotów gospodarczych według REGON na 100 ludności	REGON
	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych według REGON na 100 ludności	REGON
Techniczna	Przeciętną powierzchnią użytkową lokalu na osobę	UG w Suchaniu
	Udział budynków bez wodociągu do ogólnej liczby budynków (w %).	UG w Suchaniu

Przestrzenno- funkcjonalna	Liczba przystanków na 100 ludności	UG w Suchaniu
Środowiskowa	Powierzchnia terenów zieleni [ha]	UG w Suchaniu

Źródło: Opracowanie własne

Do przeprowadzenia analizy procesów starzenia się społeczności Gminy Suchań, posłużono się klasycznym wskaźnikiem starzenia się obliczanym wg wzoru: $W=(A+B)/(C/100)$, gdzie: W- wartość wskaźnika, A – liczba kobiet w wieku 60 lat i więcej, liczba mężczyzn w wieku 65 lat i więcej, C – liczba ludności w wieku 0-18 lat. Dla tego wskaźnika zastosowano następującą skalę oceny:

- wartość powyżej 100,7 – bardzo wysoka wartość wskaźnika – w tabeli oznaczono ☐ kolorem czerwonym,
- 90,0 – 100,7 – wysoka wartość wskaźnika – w tabeli oznaczono kolorem ☐ pomarańczowym,
- poniżej 90,0 – niska wartość wskaźnika – w tabeli oznaczono kolorem zielonym.

Dla pozostałych wskaźników zastosowano następującą skalę ocen:

- powyżej wartości dla Gminy Suchań przekraczając jednocześnie wartości odchylenia standardowego – bardzo wysoka wartość wskaźnika - w tabeli oznaczono kolorem ☐ czerwonym,
- powyżej wartości dla Gminy Suchań nie przekraczając jednocześnie wartości odchylenia standardowego – wysoka wartość wskaźnika - w tabeli oznaczono kolorem ☐ pomarańczowym,
- poniżej wartości dla całej Gminy Suchań – niska wartość wskaźnika - w tabeli oznaczono kolorem zielonym.

Tłem dla diagnozy zróżnicowania zjawisk w obrębie Gminy Suchań są również wskaźniki dla powiatu stargardzkiego i województwa zachodniopomorskiego, które zostały

zaczepnięte z Bazy Danych Lokalnych GUS. Pozwala to na określenie, czy dany problem jest istotny lub wyróżniający dla Gminy Suchań.

2.1.2. Delimitacja obszaru rewitalizacji

Zgodnie z wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 obszar rewitalizacji stanowi część lub całość obszaru zdegradowanego cechującą się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym nieposiadające wspólnych granic.

Obszar rewitalizacji musi zatem mieścić się w granicach obszaru zdegradowanego, nie musi jednak obejmować go w całości. Zalecana jest koncentracja działań rewitalizacyjnych na mniejszych obszarach. Wytyczne wprowadzają ponadto ograniczenia w wielkości obszaru rewitalizacji. Nie może on obejmować więcej niż 20% powierzchni gminy, a w jego granicach nie może mieszkać więcej niż 30% mieszkańców gminy.

W nawiązaniu do powyższych uwarunkowań obszar rewitalizacji został wyznaczony na podstawie skali potrzeb rewitalizacyjnych oraz rangi obszaru i jego znaczenia dla rozwoju Gminy. Kierowano się także koniecznością zachowania ciągłości działań rewitalizacyjnych z lat poprzednich. Wyznaczając granicę obszaru rewitalizacji, przyjęto zasadę, że powinny być do niego włączane całe jednostki pomocnicze – które zostały wcześniej włączone w granice obszaru zdegradowanego.

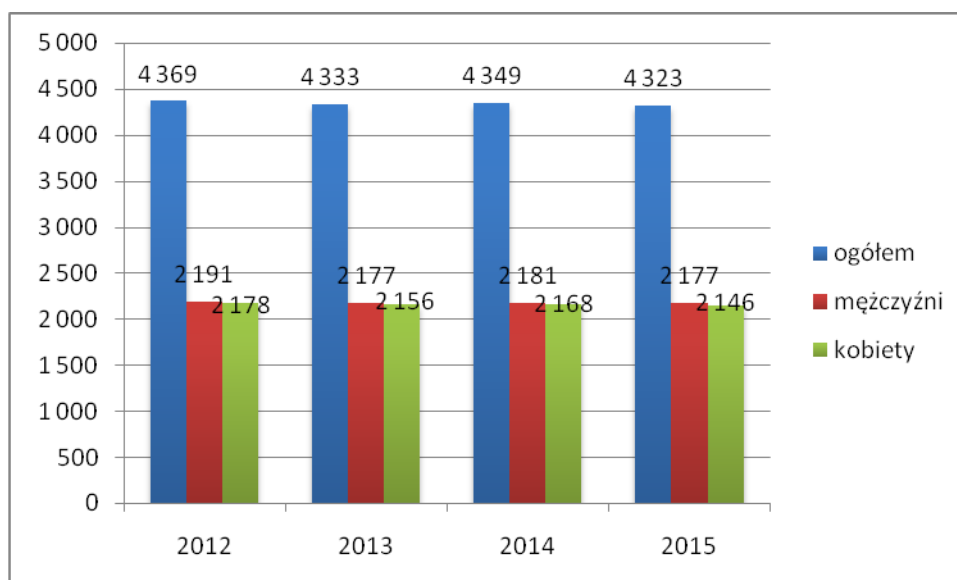
3. Analiza kluczowych czynników, zjawisk kryzysowych i lokalnych potencjałów

3.1. Sfera społeczna

3.1.1. Liczba ludności i struktura demograficzna

Podstawowymi uwarunkowaniami istotnymi dla rozwoju całej Gminy jest tzw. czynnik społeczny, tj. liczba i rozmieszczenie ludności, redystrybucja, dynamika i jej struktura. Dynamicznie przebiegające na jej terenie procesy demograficzne determinują szereg zmian, zarówno w sferze społecznej, jak i gospodarczej. To właśnie kwestie demograficzne stanowią tło dla wszystkich zadań realizowanych przez samorząd terytorialny, a z uwagi na pojawiające się zmiany w tym zakresie konieczne jest dostosowywanie na bieżąco działań publicznych do sytuacji demograficznej.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na 31.12.2015 r. w Gminie Suchań mieszkało 4 323 osób. Wśród nich 2 177 stanowili mężczyźni, natomiast kobiety 2 146. Na przełomie lat 2012-2015 obserwuje się spadek liczby ludności oraz przewagę liczby mężczyzn nad liczbą kobiet.



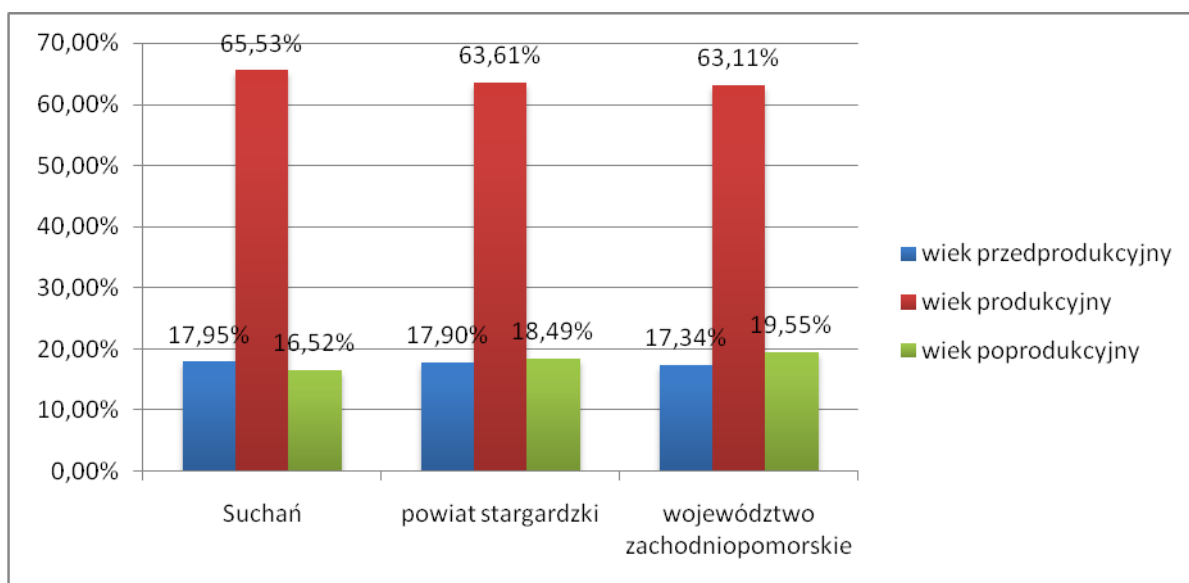
Rycina 2. Liczba ludności w Gminie Suchań w latach 2012-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS¹

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w Gminie Suchań w 2015 roku największy odsetek ludności stanowiły osoby w wieku produkcyjnym (65,53%). Podobnie

¹ Liczba osób, które są zameldowane.

sytuacja wygląda w przypadku powiatu stargardzkiego (63,61%) oraz województwa zachodniopomorskiego (63,11%). Kolejną grupą wiekową są osoby w wieku przedprodukcyjnym (17,95%), odsetek tych osób jest wyższy w porównaniu do powiatu stargardzkiego (17,90%) oraz województwa zachodniopomorskiego (17,34%), dla których odsetek osób w wieku poprodukcyjnym stanowi większą część społeczeństwa.



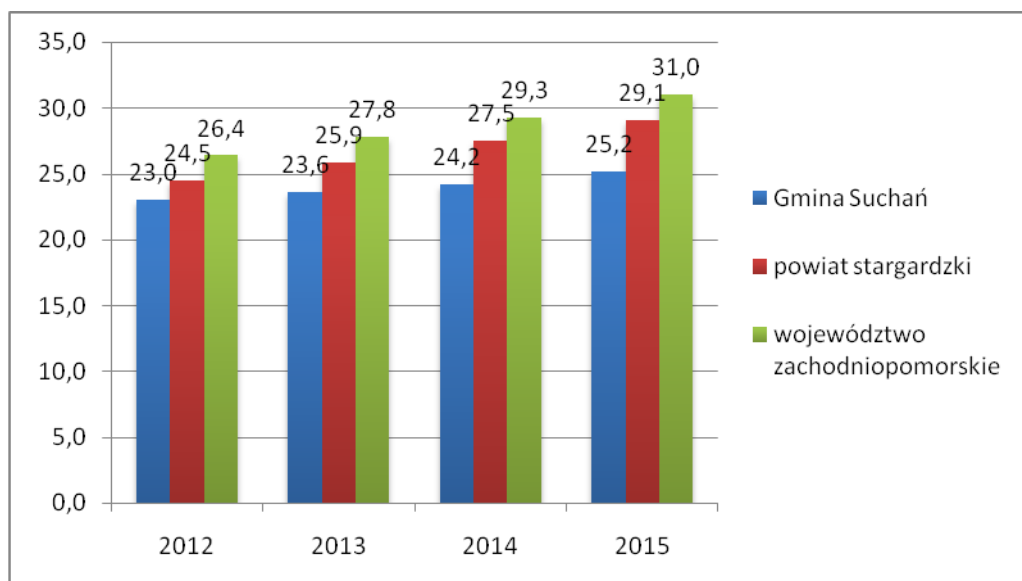
Rycina 3. Struktura wieku ludności w gminie Suchań w roku 2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wskaźnik obciążenia demograficznego daje obraz liczby osób w wieku nieprodukcyjnym w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym. Przedstawia wiek demograficzny ludności, dzięki czemu ułatwia ocenę zasobów siły roboczej na rynku pracy oraz pomaga przewidywać obciążenie systemu zabezpieczenia społecznego wypłatą świadczeń emerytalnych i rentowych.

W Gminie Suchań wskaźnik ten na przestrzeni lat 2012-2015 cechował się niższą wartością w stosunku do powiatu stargardzkiego oraz województwa zachodniopomorskiego, co jest zadowalającym wynikiem. Pomimo tego, z roku na rok obserwuje się stopniowy wzrost obciążenia demograficznego dla wspomnianych jednostek terytorialnych. Największe obciążenie notowane jest dla całego województwa zachodniopomorskiego i wynosi 31.

Problematyka starzenia się społeczeństwa i rosnących kosztów z tych związanych może być niebezpieczna dla budżetu Gminy Suchań, a ponadto prowadzi do opóźnienia rozwoju społeczno-gospodarczego.



Rycina 4. Zestawienie wskaźnika obciążenia demograficznego w 2015 roku dla gminy, powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

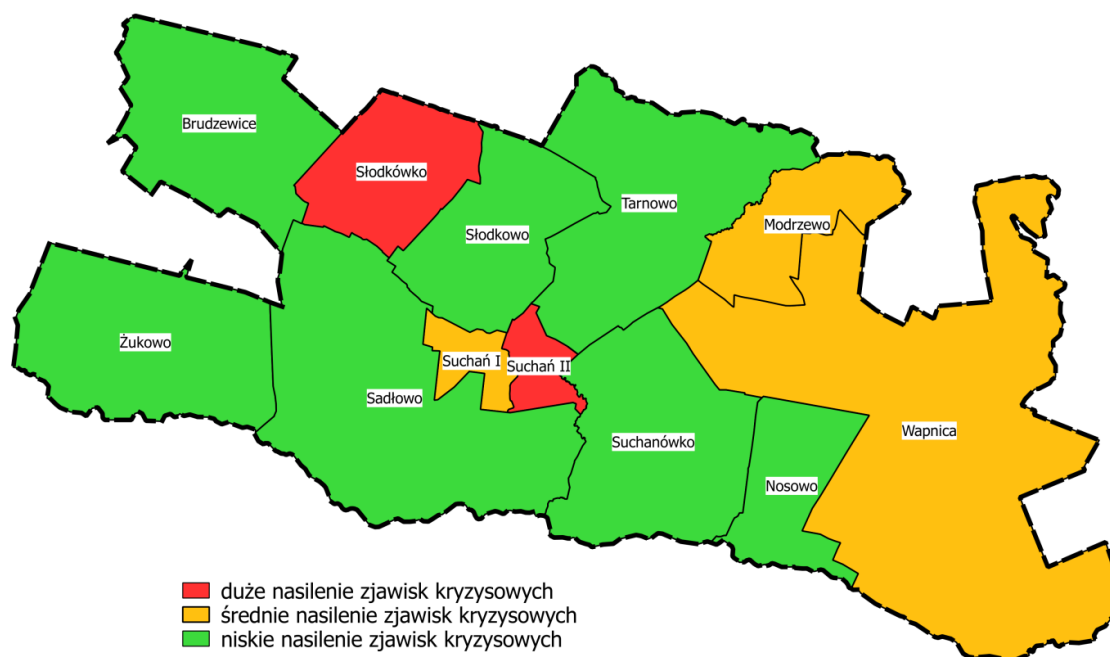
Sytuacja demograficzna Gminy Suchań została zdiagnozowana w wymiarze wskaźnika – odsetek osób w wieku produkcyjnym, obejmującej grupę kobiet w wieku powyżej 60 lat oraz mężczyzn w wieku powyżej 65 lat. Wskaźnik ten dla wyżej wskazanych grup osób w wieku poprodukcyjnym odzwierciedla różną sytuację w poszczególnych jednostkach pomocniczych Gminy Suchań.

Tabela 3. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym

Lp.	Jednostka pomocnicza	Liczba ludności	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	Odsetek liczby osób w wieku poprodukcyjnym
1.	Suchań – obszar I	1026	171	16,7
2.	Suchań – obszar II	339	91	22,8
3.	Brudzewice	447	62	13,9
4.	Modrzewo	167	32	19,2
5.	Nosowo	207	35	16,9
6.	Sadłowo	231	37	16,0
7.	Słodkówko	89	23	25,8
8.	Słodkowo	131	31	23,7
9.	Suchanówko	262	47	17,9
10.	Tarnowo	300	37	12,3
11.	Wapnica	672	115	17,1
12.	Żukowo	309	60	19,4
Ogółem dla Gminy		4240	741	17,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Suchaniu

W Gminie Suchań najwyższym odsetkiem osób w wieku poprodukcyjnym charakteryzuje się sołectwo Słodkówko (25,8 os./100 osób), gdzie wartość ta najbardziej odbiega od wartości liczonej dla całej Gminy (17,5 os./100 osób). Negatywnie wyróżniają się również jednostki pomocnicze (sołectwa) : Słodkowo (23,7 os./100 osób) oraz Suchań obszar II (22,8 os./100 osób). Tym samym wartości te świadczą o postępującym procesie starzenia się lokalnej społeczności. Korzystna z punktu widzenia demograficznego sytuacja pod względem wartości wskaźnika występuje w sześciu jednostkach pomocniczych tj.: Suchań – obszar I (16,7 os./100 osób), Brudzewice (13,9 os./100 osób), Nosowo (16,9 os./100 osób), Sadłowo (16,0 os./100 osób), Tarnowo (12,3 os./100 osób) i Wapnica (17,1 os./100 osób). Przestrzenne rozmieszczenie wartości wskaźnika – odsetek osób w wieku poprodukcyjnym dla poszczególnych jednostek pomocniczych zaprezentowano na poniższej rycinie.



Rycina 5. Wartość wskaźnika – odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w Gminie Suchań w układzie jednostek pomocniczych w 2016 roku
Źródło: Opracowanie własne

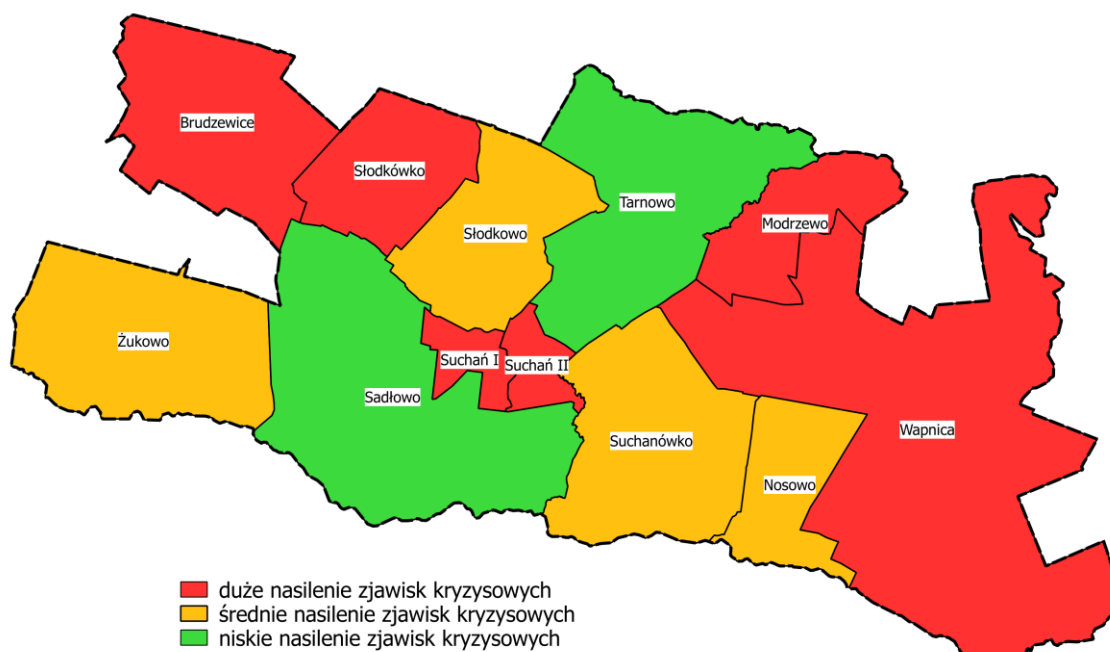
Ważnym wskaźnikiem ukazującym strukturę demograficzną w Gminie Suchań jest odsetek osób w wieku produkcyjnym.

Tabela 4. Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym

Lp.	Jednostka pomocnicza	Liczba ludności	Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	Odsetek liczby osób w wieku poprodukcyjnym
1.	Suchań – obszar I	1026	158	15,9
2.	Suchań – obszar II	339	65	15,0
3.	Brudzewice	447	83	18,6
4.	Modrzewo	167	29	17,4
5.	Nosowo	207	39	18,8
6.	Sadłowo	231	49	21,2
7.	Słdkówko	89	11	12,4
8.	Słdkowo	131	24	18,3
9.	Suchanówko	262	51	19,5
10.	Tarnowo	300	69	23,0
11.	Wapnica	672	112	16,7
12.	Żukowo	309	56	18,1
Ogółem dla Gminy		4240	746	17,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Suchaniu

Najmniejszy odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym zamieszkuje sołectwo Słdkówko (12,4 os./100 osób). Mniej korzystnie niż wartość dla całej Gminy (17,6 os./100 osób) wyróżnia się również Suchań (obszar I – 15,9 os./100 osób, obszar II – 15,0 os./100 osób), Wapnica (16,7 os./100 osób), Modrzewo (17,4 os./100 osób) oraz Brudzewice (18,6 os./100 os.). Najkorzystniejsza sytuacja pod względem analizowanego wskaźnika występuje w jednostce pomocniczej Tarnowo i , gdzie odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym jest najwyższy (23,0 os./100 osób).



Rycina 6. Wartość wskaźnika – odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym w Gminie Suchań w układzie jednostek pomocniczych w 2016 roku

Źródło: Opracowanie własne

Jednym z istotnych problemów społecznych w Gminie Suchań jest postępujące starzenie się społeczeństwa. Do miar tego procesu należy wskaźnik starzenia się. Wskaźnik ten się dla całej Gminy przyjmuje niekorzystną wartość równą: 100,7. Oznacza to, że na każde 100 osób w wieku 0-18 lat przypada 100,7 kobiet w wieku 60 lat i więcej oraz mężczyzn w wieku 65 lat i więcej. Tym samym wskaźnik ukazuje starzenie się społeczeństwa w Gminie Suchań.

Tabela 5. Wskaźnik starzenia się

Lp.	Jednostka pomocnicza	Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	Wskaźnik starzenia się
1.	Suchań – obszar I	158	171	92,4
2.	Suchań – obszar II	65	91	71,4
3.	Brudzewice	83	62	133,9
4.	Modrzewo	29	32	90,6
5.	Nosowo	39	35	260,8
6.	Sadłowo	49	37	132,4
7.	Słodkówko	11	23	579,9
8.	Słodkowo	24	31	77,4
9.	Suchanówko	51	47	108,5

10.	Tarnowo	69	37	186,5
11.	Wapnica	112	115	97,4
12.	Żukowo	56	60	93,3
Ogółem dla Gminy		746	741	100,7

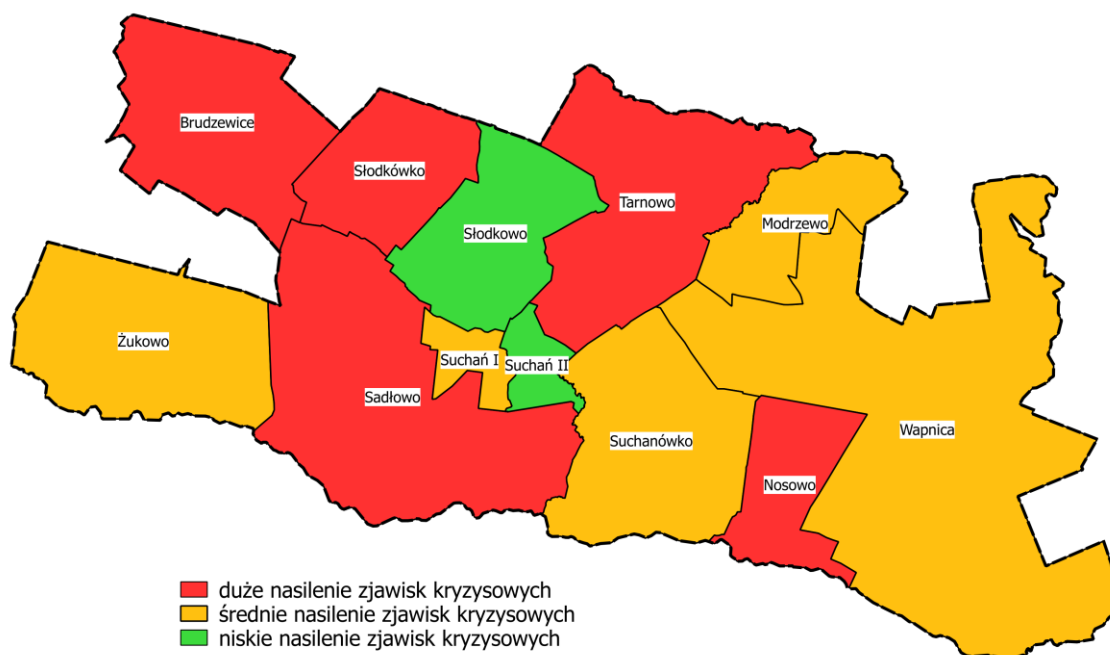
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Suchaniu

Z powyższych analiz wynika, iż pięć jednostek pomocniczych objętych jest zjawiskiem wzrostu wskaźnika osób w wieku poprodukcyjnym do liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym. Jest to bardzo niekorzystny wskaźnik obrazujący proces starzenia się społeczeństwa. Problem starzenia społeczeństwa jest widoczny dla całej Gminy – udział osób w wieku poprodukcyjnym systematycznie wzrasta, w 2015 r. osiągnął poziom 16,52%.

W relacji do średniej wartości wskaźnika starzenia się dla Gminy Suchań, bardzo niekorzystna sytuacja (sytuacja kryzysowa) pod względem badanej cechy występuje w następujących jednostkach pomocniczych:

- Brudzewice wartość wskaźnika starzenia się: 133,9,
- Nosowo wartość wskaźnika starzenia się: 260,8,
- Sadłowo wartość wskaźnika starzenia się: 132,4,
- Słodkówko wartość wskaźnika starzenia się: 579,9,
- Tarnowo wartość wskaźnika starzenia się: 186,5.

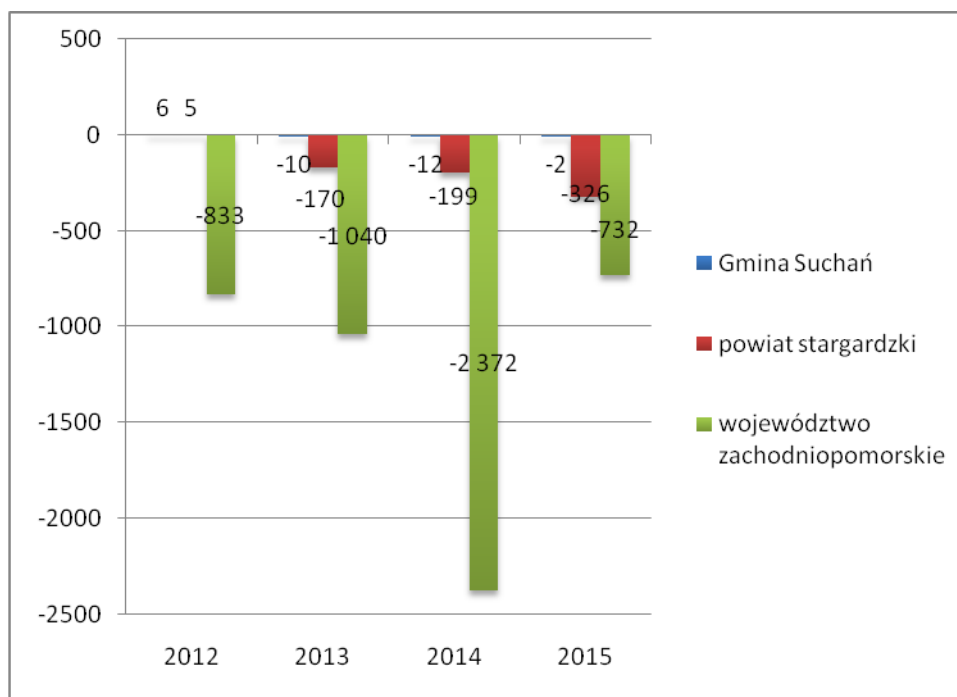
Korzystna z punktu widzenia demograficznego sytuacja pod względem wartości wskaźnika starzenia się występuje zaledwie w dwóch jednostkach tj.: Suchań – obszar II (71,4) i Słodkowo (77,4). Przestrzenne rozmieszczenie wartości wskaźników starzenia się dla poszczególnych obszarów Gminy zaprezentowano na poniższej rycinie.



Rycina 7. Wartość wskaźnika – starzenia się w Gminie Suchań w układzie jednostek pomocniczych w 2016 roku

Źródło: Opracowanie własne

Saldo migracji na terenie Gminy Suchań przedstawia zmienne wartości na przestrzeni lat 2012-2015, przez większość czasu osiągając wartości ujemne. Warto jednak zauważyć, że w 2015 r. nastąpił wzrost wartości z wartości -12 do wartości -2, co jest pozytywną prognozą na przyszłość. W przypadku powiatu stargardzkiego w ostatnich latach zanotowano spadek salda migracji. W 2013 r. wynosiło on 5, natomiast do 2015 r. spadło do wartości -326. W województwie zachodniopomorskim sytuacja kształtowała się podobnie, jak w przypadku Gminy Suchań. Do 2014 r. notowano spadek salda migracji, natomiast w 2015 r. nastąpił wzrost jego wartości z -2 372 na -732.



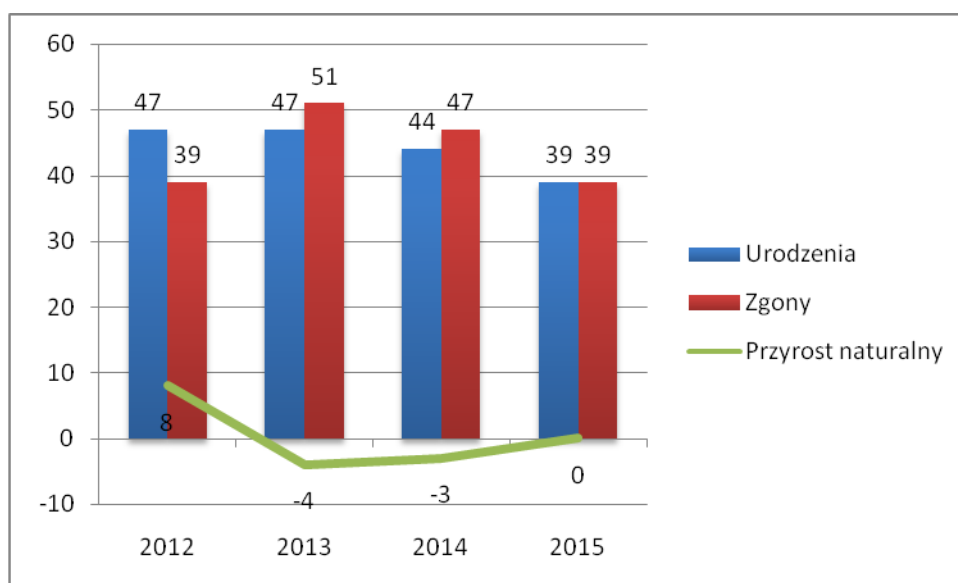
Rycina 8. Saldo migracji w latach 2012-2015 dla gminy, powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Liczba urodzeń w Gminie Suchań w latach 2012-2015 systematycznie się zmniejszała. Kształtując się na poziomie 47 urodzeń w 2012 r. do 39 urodzeń w 2015 r. Tendencja ta wygląda podobnie w przypadku województwa zachodniopomorskiego, gdzie z wyjątkiem 2014 r., odnotowano systematyczny spadek tej wartości. W przypadku powiatu stargardzkiego od 2014 r. zanotowano wzrost liczby urodzeń z 1 108 na 1 161 osób.

Od 2013 r. w Gminie Suchań następuje również zmniejszenie liczby zgonów z 51 osób w 2013 r. do 39 osób w 2015 r. W powiecie stargardzkim liczba ta na przestrzeni lat 2012-2015 przedstawiała zmienną wartość, nie przyjmującą wyraźnej tendencji, pomimo tego liczba zgonów była niższa niż liczba urodzeń, co pozytywnie wpływało na przyrost naturalny w powiecie. W przypadku województwa zachodniopomorskiego liczba zgonów w latach 2012-2015 przyjmowała wyższe wartości w stosunku do liczby urodzeń. W 2014 r. nastąpił jej znaczny wzrost z 16 279 do 17 266 osób w 2015 r.

Biorąc pod uwagę powyżej przedstawione dane przyrost naturalny w Gminie Suchań od 2013 r. systematycznie wzrasta. Sytuacja dla powiatu stargardzkiego kształtowała się znacznie lepiej, gdyż na przestrzeni lat 2012-2015 przyrost naturalny osiągał wartości dodatnie. Na tle Gminy Suchań oraz powiatu stargardzkiego województwo zachodniopomorskie kształtuje się znacznie gorzej. Na przestrzeni lat 2012-2015 odnotowano ujemne wartości przyrostu naturalnego.



Rycina 9. Naturalny ruch ludności w Gminie Suchań w latach 2012-2015

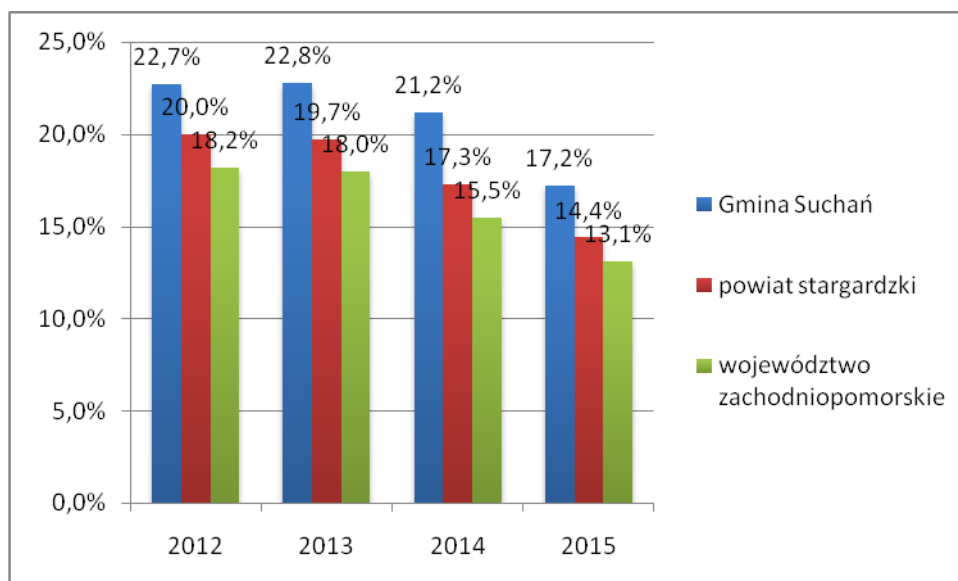
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Niski przyrost naturalny w Gminie Suchań wpływa na niski odsetek ludzi w wieku przedprodukcyjnym, co znajduje swoje odzwierciedlenie w stanie gospodarki oraz sytuacji socjalnej danego regionu. Zmniejszeniu ulega liczba osób zdolnych do pracy, zwiększa się natomiast odsetek osób pobierających świadczenia emerytalne oraz renty. Sytuacja ta znacznie obciąża budżet Gminy.

3.1.2. Poziom bezrobocie

Ważnym wskaźnikiem ukazującym kondycję rynku pracy na terenie Gminy Suchań jest udział osób długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym.

Wartość stopy bezrobocia w Gminie Suchań w 2015 r. wyniosła 17,2%. Na tle województwa zachodniopomorskiego (wskaźnik bezrobocia 13,1% w 2015 r.), a zwłaszcza porównaniu dla całego kraju (6,5%), poziom bezrobocia w Gminie Suchań jest dość wysoki. Mimo to po okresie wzrostu w latach 2012–2015 bezrobocie w Gminie zmniejszyło się (w 2012 r. stopa bezrobocia wynosiła 22,7%).



Rycina 10. Stopa bezrobocia w dla gminy, powiatu i województwa w latach 2012-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Podstawowy wskaźnik diagnozujący sytuację na rynku pracy w Gminie Suchań odnosi się do wielkości liczby osób długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym w poszczególnych jednostkach pomocniczych. Bezrobocie długotrwale prowadzi do licznych negatywnych skutków ekonomicznych, społecznych i psychospołecznych. Wymienić tu należy szybką degradację ekonomiczną jednostki i rodziny, poszerzanie się sfery ubóstwa oraz degradację zawodową i marginalizację jednostek i całych grup społecznych. Trwałe bezrobocie jest też często dziedziczone i przyczynia się do powstawania patologii społecznych.

W celu przeprowadzenia analiz za osobę bezrobotną długotrwale uznano, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. 2004 Nr 99 poz. 1001, z późn. zm.), bezrobotnego zarejestrowanego w urzędzie pracy przez okres łącznie ponad 12 miesięcy w okresie 2 ostatnich lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych.

Na podstawie przeprowadzonych analiz wartość wskaźnika w Gminie można uznać za zróżnicowaną.

Tabela 6. Liczba osób długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym

Lp.	Jednostka pomocnicza	Liczba ludności	Liczba osób długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym
1.	Suchań – obszar I	1026	61
2.	Suchań – obszar II	339	13
3.	Brudzewice	447	30

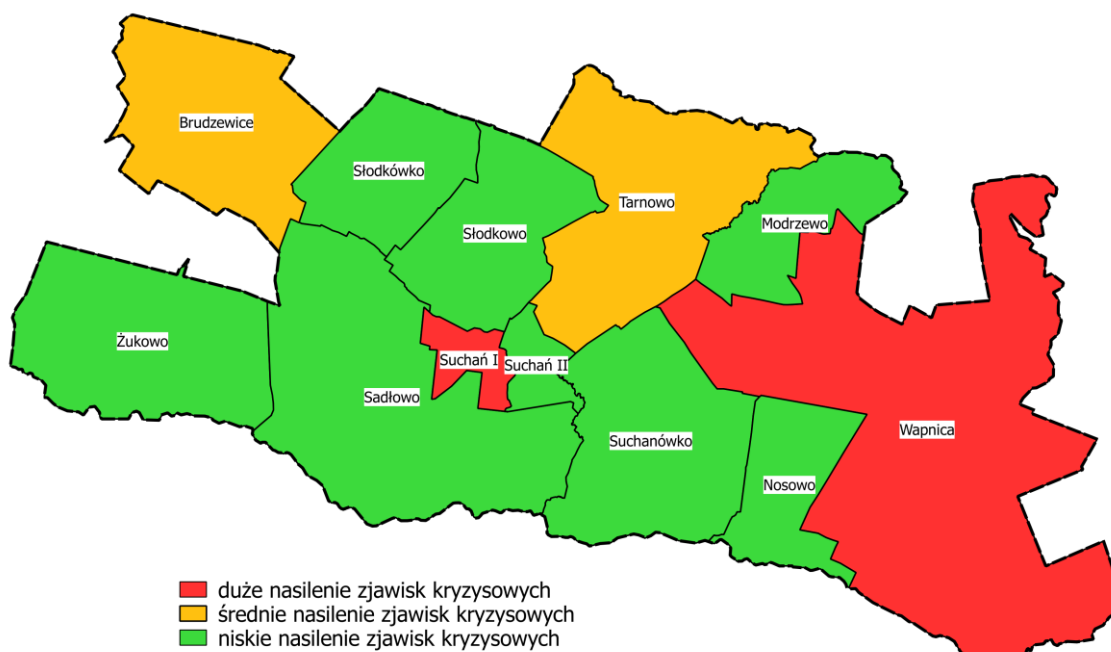
4.	Modrzewo	167	5
5.	Nosowo	207	10
6.	Sadłowo	231	9
7.	Słodkówko	89	4
8.	Słodkowo	131	7
9.	Suchanówko	262	20
10.	Tarnowo	300	25
11.	Wapnica	672	47
12.	Żukowo	309	11
Ogółem dla Gminy		4240	20,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Suchaniu

Wartości wskaźnika koncentracji osób długotrwale bezrobotnych wykazują istotną polaryzację. W Gminie Suchań największa koncentracja problemu bezrobocia długotrwałego występuje w jednostce pomocniczej Suchań – obszar I (61 osób).

Drugą jednostką pomocniczą znaczącej koncentracji osób bezrobotnych długotrwale jest sołectwo Wapnica (47 osób). Wysokim poziomem długotrwałego bezrobocia cechują się również dwie jednostki pomocnicze tj. Brudzewice (30 osób) i Tarnowo (25 osób).

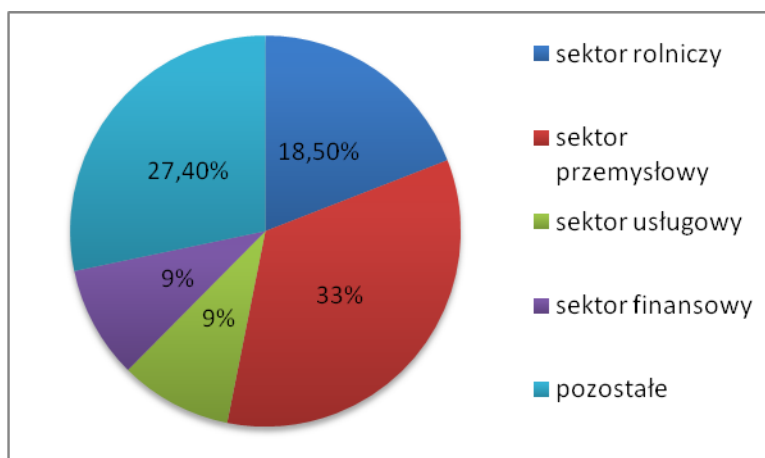
Zdecydowanie odmienna (korzystna) sytuacja pod względem koncentracji długotrwałego bezrobocia występuje natomiast w takich jednostkach jak: Suchań – obszar II (13 osób), Modrzewo (5 osób), Nosowo (10 osób), Sadłowo (9 osób), Słodkówko (7 osób), Suchanówko (20 osób) oraz Żukowo (11 osób). Rozkład przestrzenny wartości wskaźnika liczby osób długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym zaprezentowano na poniższej rycinie.



Rycina 11. Wartość wskaźnika liczba osób długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym w Gminie Suchań w układzie jednostek pomocniczych w 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne

Na poniższej rycinie przedstawiono odsetek mieszkańców Gminy Suchań zatrudnionych w poszczególnych sektorach. W Gminie Suchań 33% mieszkańców zatrudnionych jest w sektorze przemysłowym, co stanowi większość. W sektorze rolniczym aktywnych zawodowo jest 18,5% osób. Sektory: usługowy oraz finansowy skupiają po 9% pracowników. Inną działalnością zajmuje się 27,4% mieszkańców.



Rycina 12. Struktura zatrudnienia mieszkańców w Gminie Suchań w roku 2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

3.1.3. Ubóstwo i pomoc społeczna

Ubóstwo jako kategoria społeczna związane jest z brakiem zaspokojenia potrzeb (zarówno podstawowych, jak i tych wyższego rzędu) jednostki i rodziny na pożądanym poziomie. W dużej mierze może ograniczać również perspektywy życiowe dzieci, poprzez nierówności w dostępie do systemu edukacji, może wpływać na wzrost przestępczości, wywoływać sytuacje konfliktowe w rodzinie, ograniczać aktywność obywatelską i ekonomiczną, a także dostęp do opieki zdrowotnej.

Do czynników zwiększających ryzyko nasilenia się zjawiska ubóstwa należą przede wszystkim bezrobocie, niski poziom wykształcenia, niepełnosprawność oraz wielodzietność lub niepełność rodziny. Natomiast wykluczenie społeczne jest określane w kategoriach niemożności uczestniczenia w istotnych aspektach życia społecznego, gospodarczego, politycznego i kulturalnego danego społeczeństwa.

Wskaźniki ubóstwa (m.in. dochody rodziny) na poziomie wewnątrzmijskim są bardzo trudne do określenia, stąd w diagnozowaniu zagrożenia ubóstwem i wykluczeniem społecznym w stosuje się najczęściej wskaźniki obliczone na podstawie danych o osobach korzystających z pomocy społecznej. Wadą takich wskaźników jest uwzględnienie wyłącznie tych osób, które z pomocy społecznej skorzystały, stanowią one zatem jedynie pewne przybliżenie zjawiska ubóstwa w Gminie Suchań.

Zasięg korzystania z pomocy społecznej w Gminie Suchań w 2015 r. (tj. ogólna liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej) wynosił 1039 osób, co stanowiło 24,5% mieszkańców całej Gminy. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1 tys. osób w Gminie Suchań wynosiła 245,0 osób.

W poniższej diagnozie wykorzystano wskaźnik – liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1000 ludności.

Tabela 7. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1000 ludności

Lp.	Jednostka pomocnicza	Liczba ludności	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1000 ludności
1.	Suchań – obszar I	1026	254	247,6
2.	Suchań – obszar II	339	79	198,0
3.	Brudzewice	447	124	277,4
4.	Modrzewo	167	23	137,7

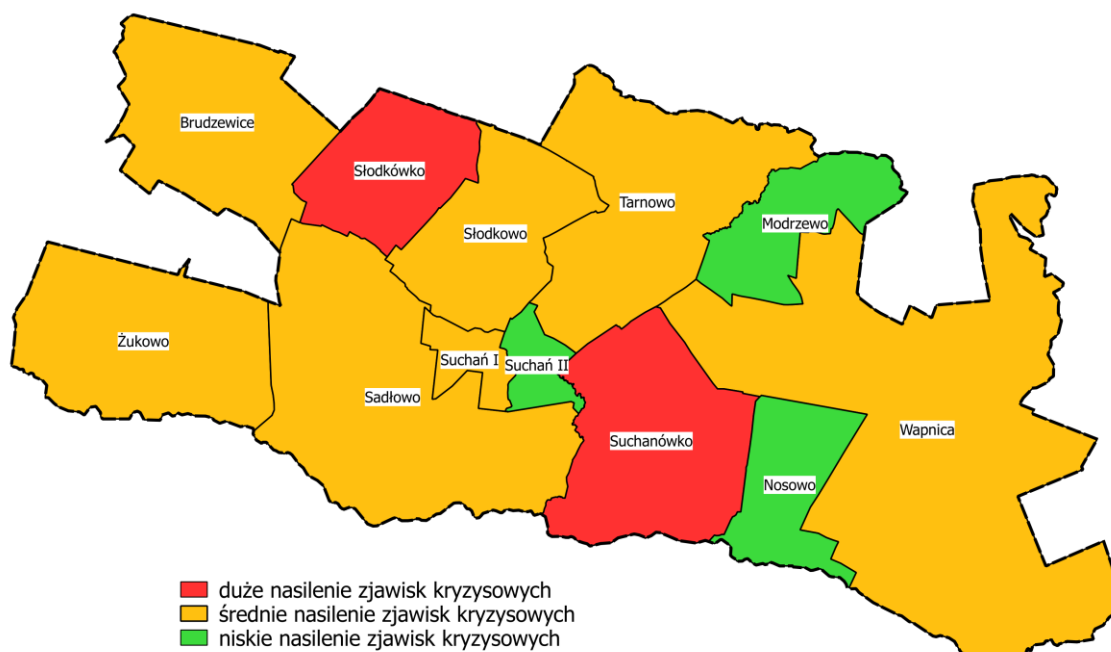
5.	Nosowo	207	41	198,1
6.	Sadłowo	231	69	298,7
7.	Słodkówko	89	28	314,6
8.	Słodkowo	131	37	282,2
9.	Suchanówko	262	86	328,2
10.	Tarnowo	300	71	236,7
11.	Wapnica	672	164	244,0
12.	Żukowo	309	63	203,9
Ogółem dla Gminy		4240	1039	245,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Suchaniu

Najwyższa liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1000 ludności występuje w dwóch jednostkach pomocniczych tj.: Słodkówko (314,6 osób) i Suchanówko (328,2 osób).

Wysoka skala pomocy społecznej w relacji do 1000 ludności występuje również w następujących jednostkach pomocniczych: Suchań – obszar I (247,6 osób), Brudzewice (277,4 osób), Sadłowo (298,7 osób), Słodkowo (282,2 osób), Tarnowo (236,7 osób), Wapnica (244,0 osób) i Żukowo (203,9 osób).

Najkorzystniejsza sytuacja pod względem analizowanego wskaźnika występuje w trzech jednostkach pomocniczych, w których wartości są niższe niż wartość dla całej Gminy Suchań: Suchań – obszar II (198,0 osób), Modrzewo (137,7 osób) i Nosowo (198,1 osób). Wysoka liczba przyznanych świadczeń może wskazywać na wykluczenie społeczne pewnych grup, ze względu na postępującą pauperyzację oraz uzależnienie od stałej pomocy. Przestrzenne zróżnicowanie wartości wskaźnika koncentracji liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1000 ludności prezentuje poniższa rycina.



Rycina 13. Wartość wskaźnika liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1000 ludności w Gminie Suchań w układzie jednostek pomocniczych w 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne

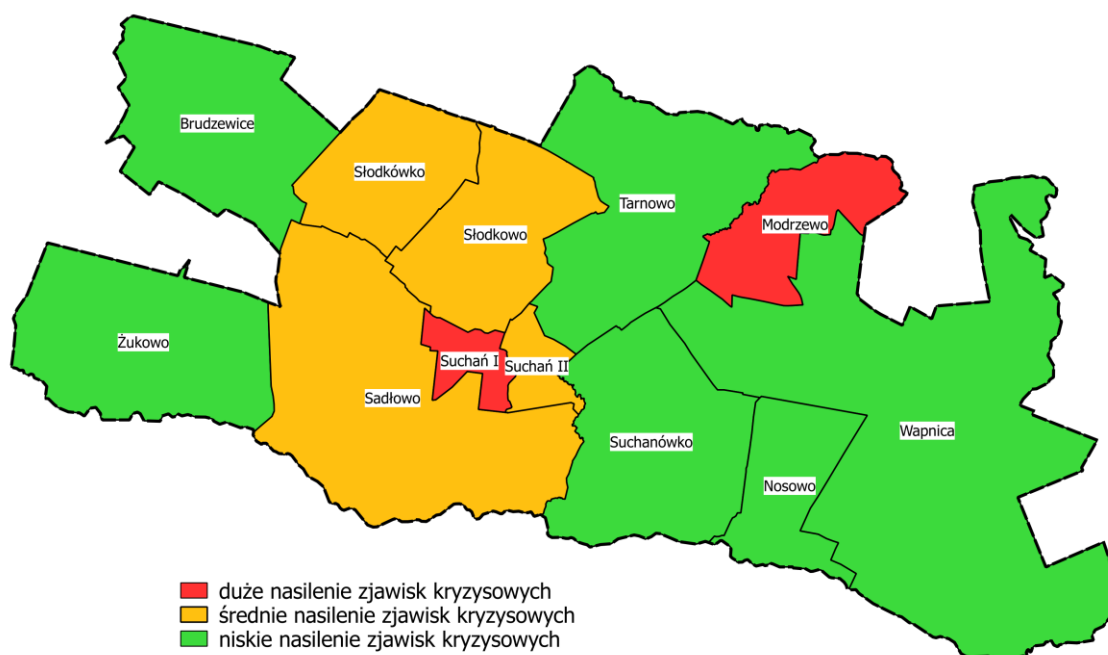
Kolejnym wskaźnikiem wskazującym na problemy związane z ubóstwem jest wielkość zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę.

Tabela 8. Wielkość zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę

Lp.	Jednostka pomocnicza	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej	Wielkość zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę
1.	Suchań – obszar I	254	581,8
2.	Suchań – obszar II	79	847,0
3.	Brudzewice	124	1414,0
4.	Modrzewo	23	505,0
5.	Nosowo	41	1472,0
6.	Sadłowo	69	952,0
7.	Słodkówko	28	635,0
8.	Słodkowo	37	828,0
9.	Suchanówko	86	1220,0
10.	Tarnowo	71	1163,5
11.	Wapnica	164	1496,0
12.	Żukowo	63	1740,0
Ogółem dla Gminy		1039	1071,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Suchaniu

Najniższa wielkość zasiłku pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę występuje w jednostkach pomocniczych Suchań - obszar I (581,8 zł) i Modrzewo (505,0 zł). Poniżej wartości zasiłku pomocy rodzinie dla całej Gminy Suchań (1071,2 zł) odnotowano również w: Suchań – obszar II (847,0 zł), Sadłowo (952,0 zł), Słodkówko (635,0 zł) i Słodkowo (828,0 zł). Korzystniejszą sytuację pod względem analizowanego wskaźnika odnotowano w pozostałych sołectwach Gminy. Przestrzenne zróżnicowanie wskaźnika – wielkość zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę prezentuje poniższa rycina.



Rycina 14. Wartość wskaźnika wielkość zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę w Gminie Suchań w układzie jednostek pomocniczych w 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne

3.1.4. Przestępczość i przemoc w rodzinie

Przestępczość jest jednym z podstawowych czynników wpływających na jakość życia mieszkańców. Poczucie bezpieczeństwa stanowi jedno z podstawowych kryteriów oceny obszaru, w którym się żyje, pracuje i spędza czas.

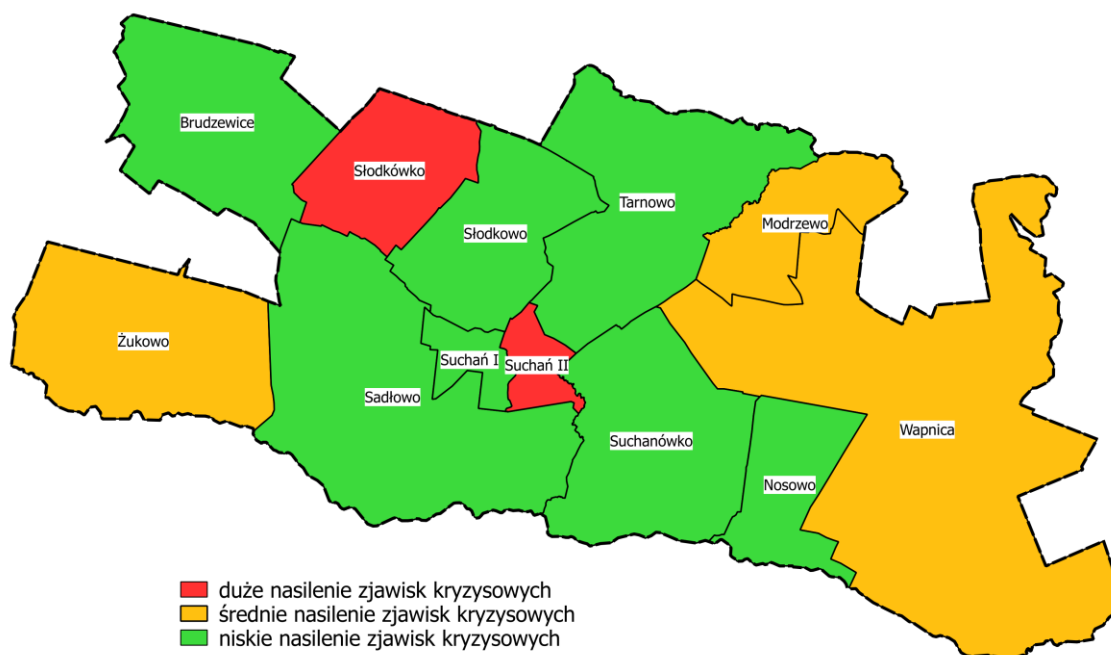
Podstawowym wskaźnikiem poczucia bezpieczeństwa w Gminie Suchań jest liczba przestępstw na 1000 ludności.

Tabela 9. Liczba przestępstw na 1000 ludności

Lp.	Jednostka pomocnicza	Liczba ludności	Liczba przestępstw	Liczba przestępstw na 1000 ludności
1.	Suchań – obszar I	1026	13	6,8
2.	Suchań – obszar II	339	11	27,6
3.	Brudzewice	447	2	4,5
4.	Modrzewo	167	3	18,0
5.	Nosowo	207	0	0,0
6.	Sadłowo	231	1	4,3
7.	Słodkówko	89	2	22,5
8.	Słodkowo	131	1	7,6
9.	Suchanówko	262	1	3,8
10.	Tarnowo	300	2	6,7
11.	Wapnica	672	8	11,9
12.	Żukowo	309	5	16,2
Ogółem dla Gminy		4240	49	11,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Suchaniu

W Gminie Suchań największą liczbę przestępstw odnotowano w dwóch jednostkach pomocniczych: Suchań – obszar II – 27,6 os./1000 osób oraz w sołectwach: Słodkówko – 22,5 os./1000 osób. Wartości te przekraczają wartość dla całej Gminy (11,6 os./1000 osób). W kolejnych trzech jednostkach odnotowano również wysoką koncentrację liczby przestępstw na 1000 osób, są to: Modrzewo 18,0 os./1000 osób, Żukowo 16,2 os./1000 osób i Wapnica 11,9 os./1000 osób. Wysoki wskaźnik przestępczości negatywnie wpływa na poczucie bezpieczeństwa oraz jakość życia mieszkańców. Na tle wartości dla całej Gminy najkorzystniej sytuacja przedstawia się w sołectwie Nosowo, gdzie nie odnotowano żadnych przestępstw. Przestrzenne zróżnicowanie wskaźnika – liczba przestępstw na 1000 ludności prezentuje poniższa rycina.



Rycina 15. Wartość wskaźnika liczba przestępstw na 1000 ludności w Gminie Suchań w układzie jednostek pomocniczych w 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne

Drugim wskaźnikiem ukazującym stopień poczucia bezpieczeństwa w Gminie Suchań jest liczba ofiar przemocy na 1000 ludności.

Tabela 10. Liczba ofiar przemocy na 1000 ludności

Lp.	Jednostka pomocnicza	Liczba ludności	Liczba ofiar przemocy	Liczba ofiar przemocy na 1000 ludności
1.	Suchań – obszar I	1026	2	2,0
2.	Suchań – obszar II	339	1	2,5
3.	Brudzewice	447	0	0,0
4.	Modrzewo	167	0	0,0
5.	Nosowo	207	0	0,0
6.	Sadłowo	231	0	0,0
7.	Słodkówko	89	0	0,0
8.	Słodkowo	131	0	0,0
9.	Suchanówko	262	0	0,0
10.	Tarnowo	300	0	0,0
11.	Wapnica	672	0	0,0
12.	Żukowo	309	0	0,0
Ogółem dla Gminy		4240	3	0,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Suchaniu

Pod względem analizowanego wskaźnika tylko w dwóch jednostkach pomocniczych odnotowano przypadki stwierdzenia przemocy, są to: Suchań – obszar I (2,0 os./1000 osób) i Suchań – obszar II (2,5 os./1000 osób). W pozostałych sołectwach wskaźnik ten wynosi 0. Przestrzenne zróżnicowanie wskaźnika – Liczba ofiar przemocy na 1000 ludności prezentuje poniższa rycina.



Rycina 16. Wartość wskaźnika liczba ofiar przemocy na 1000 ludności w Gminie Suchań w układzie jednostek pomocniczych w 2015 r.

Istotnym wskaźnikiem wykorzystanym w przeprowadzonej diagnozie wyznaczenia obszaru zdegradowanego jest również liczba czynów karalnych nieletnich na 1000 ludności.

Tabela 11. Liczba czynów karalnych nieletnich na 1000 ludności

Lp.	Jednostka pomocnicza	Liczba ludności	Liczba czynów karalnych nieletnich	Liczba czynów karalnych nieletnich na 1000 ludności
1.	Suchań – obszar I	1026	2	1,9
2.	Suchań – obszar II	339	1	0,0
3.	Brudzewice	447	0	0,0
4.	Modrzewo	167	0	0,0
5.	Nosowo	207	0	0,0
6.	Sadłowo	231	0	0,0
7.	Słodkówko	89	0	0,0
8.	Słodkowo	131	0	0,0

9.	Suchanówko	262	0	0,0
10.	Tarnowo	300	0	0,0
11.	Wapnica	672	0	0,0
12.	Żukowo	309	0	0,0
Ogółem dla Gminy		4240	3	0,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Suchaniu

Na terenie Gminy Suchań jedyne przypadki czynów karalnych nieletnich zostały odnotowane w mieście Suchań – obszar I. Ich liczba wyniosła 1,9 os./1000 osób.



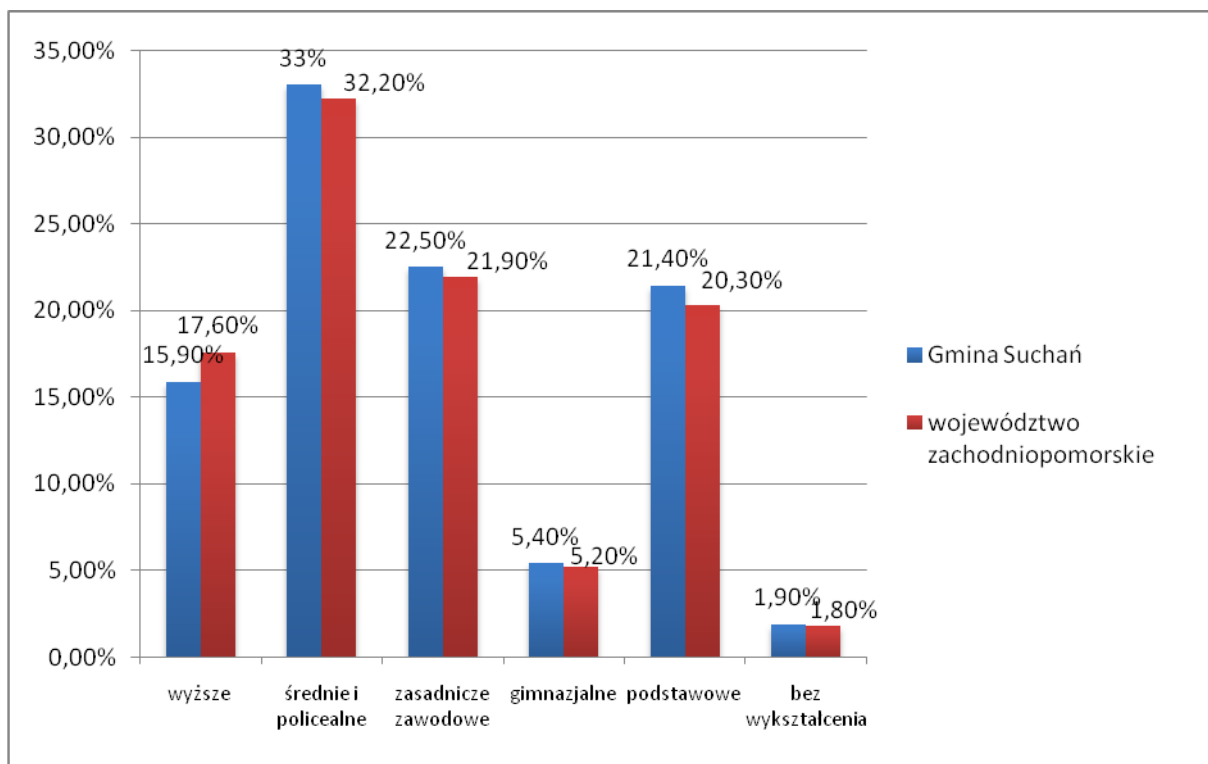
Rycina 17. Wartość wskaźnika liczba czynów karalnych nieletnich na 1000 ludności w Gminie Suchań w układzie jednostek pomocniczych w 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne

3.1.5. Struktura wykształcenia społeczeństwa

W Gminie Suchań prawie połowa obywateli (48,9%) posiada wykształcenie co najmniej średnie. Osoby z wykształceniem wyższym stanowią jedynie 15,9% społeczeństwa, natomiast z wykształceniem średnim oraz policealnym – 33%. Wykształcenie zasadnicze zawodowe uzyskało 22,5% mieszkańców, gimnazjalne 5,4%, natomiast podstawowe 21,4%. Odsetek społeczeństwa, które nie osiągnęło wykształcenia wynosi 1,9%.

Poziom wykształcenia mieszkańców w Gminie Suchań jest podobny do struktury wykształcenia w województwie zachodniopomorskim. Różnice są niewielkie i maksymalnie wynoszą 1,7 % dla wyższego wykształcenia. Taka struktura wykształcenia jest potencjałem tego terenu. Ze względu na to, że nie odbiega on od województwa mieszkańcy mają równe na rynku pracy.

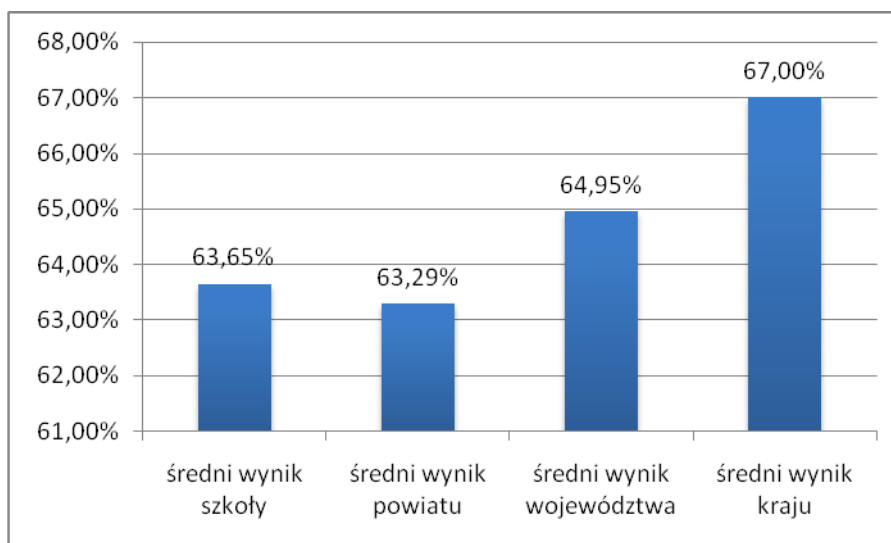


Rycina 18. Struktura wykształcenia ludności w Gminie Suchań oraz województwie zachodniopomorskim w 2015 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Na terenie Gminy Suchań funkcjonują dwa przedszkola: Niepubliczne Przedszkole „Słoneczko” Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Suchaniu, do którego uczęszcza 24 dzieci oraz Niepubliczne Przedszkole Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Wapnicy, do którego również uczęszcza 24 dzieci. Funkcjonuje również Zespół Szkół Publicznych w Suchaniu, w skład którego wchodzi szkoła podstawowa oraz gimnazjum. W szkole podstawowej uczy się 265 uczniów, natomiast w gimnazjum 135.

Uczniowie ze szkoły podstawowej uzyskali niższy średni wynik sprawdzianu szóstoklasisty niż wynosi średnia dla województwa zachodniopomorskiego oraz kraju (rysunek 14). Wypadli natomiast nieznacznie lepiej biorąc pod uwagę średnią dla powiatu stargardzkiego.



Rycina 19. Wyniki sprawdzianu szóstoklasisty w 2015 dla szkoły, powiatu, województwa oraz kraju

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych www.oke.poznan.pl

3.1.6. Aktywność społeczna i kulturalna

Jednostkami, które zajmują się działalnością kulturalną na terenie Gminy Suchań są: Gminna Biblioteka Publiczna oraz Gminny Dom Kultury w Suchaniu wraz ze świetlicami środowiskowymi w miejscowościach: Wapnica, Nosowo, Modrzewo, Tarnowo, Suchanówko, Brudzewice, Sadłowo i Żukowo.

Najważniejszymi imprezami kulturalnymi, które organizowane są cyklicznie na terenie Gminy są:

- Dzień Kobiet,
- Gminny Dzień Dziecka,
- Dni Suchania
- Gminne Dożynki
- Dzień Seniora
- Narodowe Święto Niepodległości.

Poza tymi wydarzeniami organizowanych jest wiele innych imprez kulturalno-edukacyjnych, np.:

- zabawy karnawałowe dla dzieci organizowane na terenie świetlic oraz obchody Dnia Babci i Dziadka,
- koncert noworoczny odbywający się w Gminnym Domu Kultury w Suchaniu,

- zajęcia dla dzieci odbywające się podczas ferii zimowych, realizowane w świetlicach wiejskich oraz w Gminnym Domu Kultury,
- wspólne malowanie jaj wielkanocnych,
- wystawy fotograficzne,
- kiermasz ozdób świątecznych.

W Gminie funkcjonują dwa kluby sportowe: Klub Uczniowski „Kusy” oraz Klub Sportowy „Orkan”. W ramach funkcjonowania wspomnianych klubów funkcjonuje Liga Halowa Piłki Nożnej oraz organizowane są liczne zawody sportowe np. coroczny Bieg Kusego czy turnieje unihokeja.

Na terenie Gminy funkcjonują dwie organizacje pozarządowe: Wapnickie Towarzystwo Edukacyjne oraz Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Gminy Suchań. Ponadto, działają trzy zastępy ochotniczych straży pożarnych: w Wapnicy, w Suchaniu oraz w Brudzewicach.

3.1.7. Wskaźnik degradacji społecznej

Podsumowaniem diagnozy w sferze społecznej i syntetycznym obrazem zróżnicowania zjawisk degradacji społecznej w Gminie Suchań jest wskaźnik degradacji społecznej, który został obliczony według wcześniej przedstawionej metodologii. Do obliczenia wskaźnika wykorzystano 8 wskaźników cząstkowych, które wymiarują problemy społeczne opisane w poprzednich rozdziałach, tj.:

- demografia:
 - odsetek osób w wieku poprodukcyjnym,
 - odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym
- starzenie się:
 - udział osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie osób w wieku przedprodukcyjnym,
- rynek pracy:
 - liczba osób długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym,
- ubóstwo i pomoc społeczna:
 - liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1000 ludności,
- przemoc w rodzinie:
 - liczba przestępstw na 1000 ludności,

- liczba ofiar przemocy na 1000 ludności,
- liczba czynów karalnych nieletnich na 1000 ludności.

Wartości wskaźnika dla poszczególnych jednostek pomocniczych Gminy przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 12. Zestawienie wskaźników koncentracji negatywnych zjawisk społecznych według jednostek pomocniczych w Gminie Suchań

Kategorie analizy	Demografia		Starzenie się	Rynek pracy	Ubóstwo i pomoc społeczna		Przestępczość i przemoc w rodzinie		
Jednostka pomocnicza	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Suchań – obszar I	16,7	15,9	92,4	61	247,6	581,8	6,8	2,0	1,9
Suchań – obszar II	22,8	15,0	71,4	13	198,0	847,0	27,6	2,5	0,0
Brudzewice	13,9	18,6	133,9	30	277,4	1414,0	4,5	0,0	0,0
Modrzewo	19,2	17,4	90,6	5	137,7	505,0	18,0	0,0	0,0
Nosowo	16,9	18,8	260,8	10	198,1	1472,0	0,0	0,0	0,0
Sadłowo	16,0	21,2	132,4	9	298,7	952,0	4,3	0,0	0,0
Słodkówko	25,8	12,4	579,9	4	314,6	635,0	22,5	0,0	0,0
Słodkowo	23,7	18,3	77,4	7	282,2	828,0	7,6	0,0	0,0
Suchanówko	17,9	19,5	108,5	20	328,2	1220,0	3,8	0,0	0,0
Tarnowo	12,3	23,0	186,5	25	236,7	1163,0	6,7	0,0	0,0
Wapnica	17,1	16,7	97,4	47	244,0	1496,0	11,9	0,0	0,0
Żukowo	19,4	18,1	93,3	11	203,9	1740,0	16,2	0,0	0,0
Ogółem dla Gminy	17,5	17,6	100,7	20,2	245,0	1071,2	11,6	0,7	0,5

Demografia	1	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym
	2	Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym
Starzenie się	3	Wskaźnik starzenia się
Rynek pracy	4	Liczba osób długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym
Ubóstwo i pomoc społeczna	5	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1000 ludności
	6	Wielkość zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę
Przestępczość i przemoc w rodzinie	7	Liczba przestępstw na 1000 ludności
	8	Liczba ofiar przemocy na 1000 ludności
	9	Liczba czynów karalnych nieletnich na 1000 ludności

W celu dokonania syntetycznej oceny zliczono wszystkie wskaźniki dla danej jednostki pomocniczej, których wartość uznano za wysoką lub bardzo wysoką, zgodnie następującą skalą:

- 7-9 wskaźników – ocena 3
- 5-6 wskaźników – ocena 2
- 3-4 wskaźniki – ocena 1
- 0-2 wskaźnik – ocena 0.

Następnie w poniższej tabeli dokonano podsumowania w celu określenia koncentracji negatywnych zjawisk w sferze społecznej, sumując liczby poszczególnych kategorii.

Tabela 13. Diagnoza stanu kryzysowego w sferze społecznej

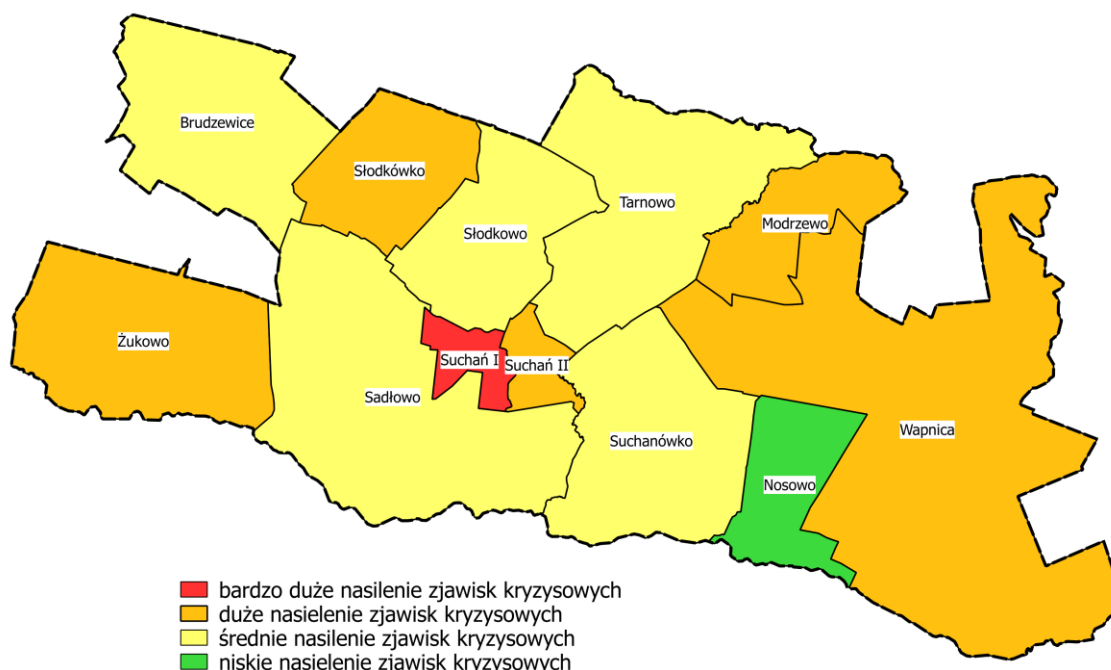
Jednostka pomocnicza	Liczba wskaźników sfery społecznej dla danej jednostki pomocniczych, których wartość uznano za wysoką lub bardzo wysoką*	Koncentracja negatywnych zjawisk
Suchań – obszar I	7	3
Suchań – obszar II	5	2
Brudzewice	4	1
Modrzewo	5	2
Nosowo	2	0
Sadłowo	3	1
Słodkówko	6	2
Słodkowo	4	1
Suchanówko	4	1
Tarnowo	3	1
Wapnica	5	2
Żukowo	6	2

* w przypadku wskaźnika starzenia się wartość większa niż 100,7

Źródło: opracowanie własne

Zgodnie z przeprowadzoną analizą wyznaczono jednostki pomocnicze, w których występuje wysokie bądź bardzo wysokie nasilenie negatywnych zjawisk w sferze społecznej: Suchań – obszar I (na podstawie sumy liczby wskaźników sfery społecznej, których wartość uznano za wysoką i bardzo wysoką stwierdzono w jednostce koncentrację negatywnych zjawisk).

Jednostki pomocnicze Suchań – obszar II, Modrzewo, Słodkówko, Wapnica i Żukowo to grupa obszarów zagrożonych. Koncentracji negatywnych zjawisk społecznych nie stwierdzono w sołectwie Nosowo.



Rycina 20. Koncentracja zjawisk negatywnych w sferze społecznej w układzie jednostek pomocniczych Gminy Suchań

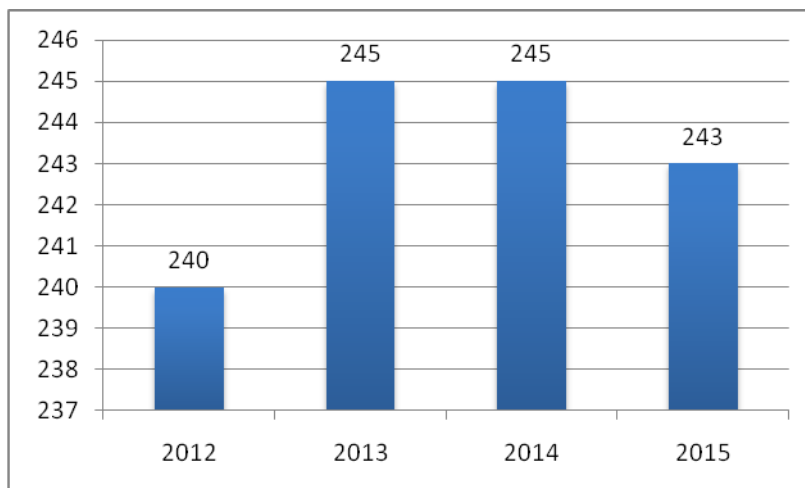
Źródło: Opracowanie własne

3.2. Sfera gospodarcza

3.2.1. Poziom przedsiębiorczości

Stan kryzysowy danej jednostki może wynikać również z niskiego poziomu przedsiębiorczości. Dobrze rozwinięta sfera działalności gospodarczej zależy głównie od potencjału kapitału ludzkiego w zakresie działalności indywidualnej, jest także wypadkową takich zmiennych jak lokalizacja czy wsparcie władz gminy w sferze rozwoju przedsiębiorczości lokalnej.

Na podstawie poniższej ryciny można zauważyć brak wyraźnego trendu w liczbie osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Gminie Suchań. W 2012 roku wartość ta jest najniższa i wynosi 240 osób, w kolejnym latach wzrasta do poziomu 245, by w roku 2015 spaść do liczby 243 osób.



Rycina 21. Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Gminie Suchań w latach 2012-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Podstawowym wskaźnikiem poziomu przedsiębiorczości wykorzystanym w przeprowadzanej diagnozie jest liczba mieszkańców prowadzących działalność gospodarczą na 100 ludności.

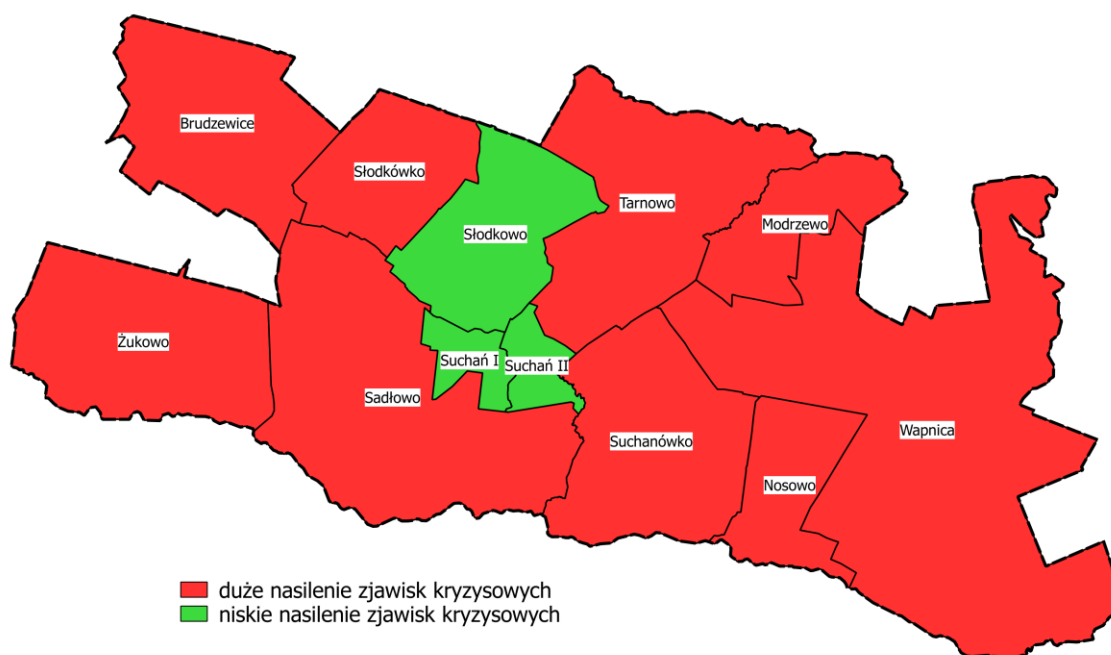
Tabela 14. Liczba mieszkańców prowadzących działalność gospodarczą na 100 ludności

Lp.	Jednostka pomocnicza	Liczba ludności	Liczba mieszkańców prowadzących działalność gospodarczą	Liczba mieszkańców prowadzących działalność gospodarczą na 100 ludności
1.	Suchań – obszar I	1026	46	4,5
2.	Suchań – obszar II	339	32	8,0
3.	Brudzewice	447	18	4,0
4.	Modrzewo	167	2	1,2
5.	Nosowo	207	6	2,9
6.	Sadłowo	231	7	3,0
7.	Słodkówko	89	3	3,4
8.	Słodkowo	131	6	4,6
9.	Suchanówko	262	7	2,7
10.	Tarnowo	300	7	2,3
11.	Wapnica	672	27	4,0
12.	Żukowo	309	12	3,9
Ogółem dla Gminy		4240	173	4,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Suchaniu

Na terenie Gminy Suchań największa liczba mieszkańców, którzy prowadzą działalność gospodarczą zamieszkuje trzy jednostki pomocnicze Suchań - obszar I (4,5 os./100 osób),

Suchań - obszar II (8 os./100 osób) oraz Słodkowo (4,6 os./100 osób). W pozostałych jednostkach liczba ta jest niższa niż wartość dla całej Gminy Suchań (4,1 os./100 osób). Najniższą wartość zanotowano w sołectwie Modrzewo (1,2 os./100 osób). Zróżnicowanie wskaźnika przedsiębiorczości (liczby mieszkańców prowadzących działalność gospodarczą na 100 ludności) przedstawiono na poniższej rycinie.



Rycina 22. Wartość wskaźnika liczba mieszkańców prowadzących działalność gospodarczą na 100 ludności w Gminie Suchań w układzie jednostek pomocniczych w 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne

Kolejnym wskaźnikiem ukazującym poziom przedsiębiorczości w Gminie Suchań jest liczba podmiotów gospodarczych według REGON na 100 osób.

Tabela 15. Liczba podmiotów gospodarczych według REGON na 100 osób

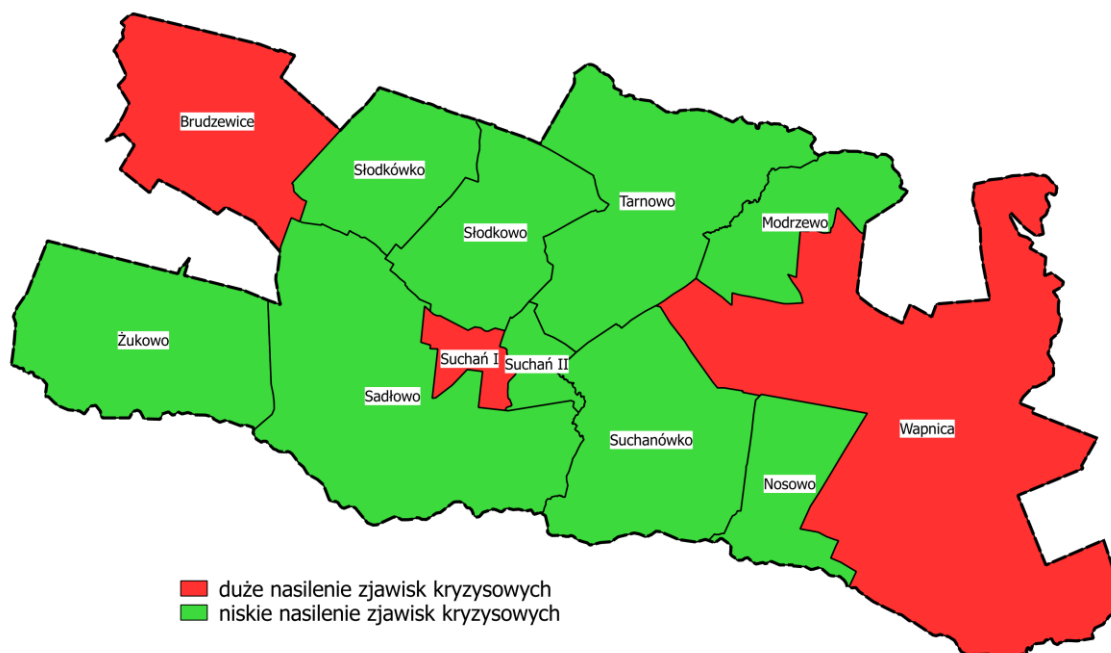
Lp.	Jednostka pomocnicza	Liczba ludności	Liczba podmiotów gospodarczych według REGON	Liczba podmiotów gospodarczych według REGON na 100 ludności
1.	Suchań – obszar I	1026	75	7,3
2.	Suchań – obszar II	339	38	9,5
3.	Brudzewice	447	9	2,0
4.	Modrzewo	167	22	13,2
5.	Nosowo	207	38	18,4

6.	Sadłowo	231	43	18,6
7.	Słdkówko	89	17	19,1
8.	Słdkowo	131	26	19,8
9.	Suchanówko	262	47	17,9
10.	Tarnowo	300	34	11,3
11.	Wapnica	672	3	0,4
12.	Żukowo	309	50	16,2
Ogółem dla Gminy		4240	402	9,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Suchaniu

Najwyższym poziomem przedsiębiorczości cechowały się jednostki pomocnicze (sołectwa) położone poza centrum Gminy. Najwyższa wartość wskaźnika charakteryzuje Słdkowo – 19,8/ 100 osób oraz Słdkówko – 19,1/100 osób.

Najmniejsza liczba podmiotów gospodarczych przypadająca na 100 mieszkańców notowana jest dla sołectwa Wapnica (0,4/100 osób), Brudzewice (2/100 osób) i Suchań - obszar I (7,3/100 osób). Wartości te w znacznym stopniu odbiegają od wartości dla całej Gminy (9,5/100 osób). Zróźnicowanie wskaźnika przedsiębiorczości (liczby podmiotów gospodarczych według REGON) przedstawiono na poniższej rycinie.

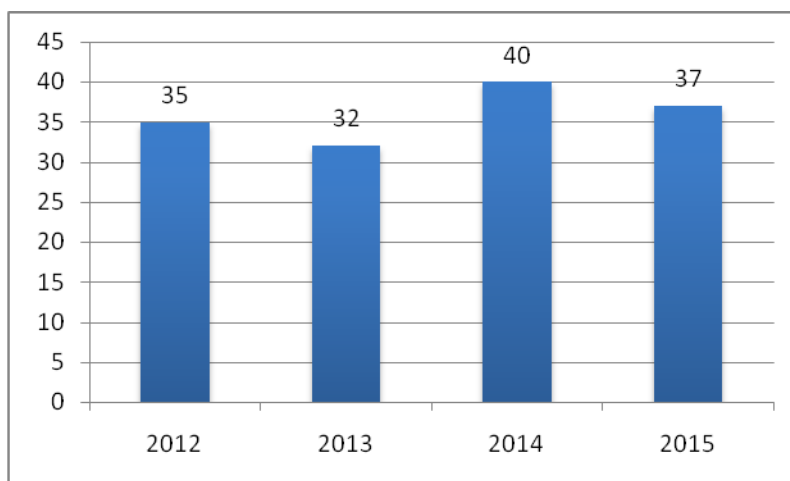


Rycina 23. Wartość wskaźnika liczba podmiotów gospodarczych według REGON na 100 ludności w Gminie Suchań w układzie jednostek pomocniczych w 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne

Jednym z wyznaczników punktu widzenia diagnozowania aktywności gospodarczej mieszkańców, jest wskaźnik odnoszący się do ich przedsiębiorczości.

W Gminie Suchań liczba nowozarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 ludności na przestrzeni lat kształtowała się na zróżnicowanym poziomie. Największy wzrost nastąpił z wartości 32 podmiotów na 40 podmiotów gospodarczych w latach 2013-2014. W zaś 2015 r. nastąpił niewielki spadek.



Rycina 24. Nowo zarejestrowane podmioty gospodarcze w Gminie Suchań w latach 2012-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Najwyższą liczbę nowopowstałych podmiotów gospodarczych w latach 2012-2015 r. zarejestrowano w jednostce pomocniczej Suchań – obszar I (30 podmiotów gospodarczych). Jednocześnie jest to obszar, w którym odnotowano najwyższą liczbę zamkniętych i zawieszonych działalności gospodarczych (45 podmiotów) w trzech ostatnich latach.

Najniższą zaś liczbą nowozarejestrowanych podmiotów gospodarczych cechuje się jednostka Modrzewo (1 podmiot gospodarczy).

Tabela 16. Liczba nowozarejestrowanych podmiotów gospodarczych według REGON na 100 ludności

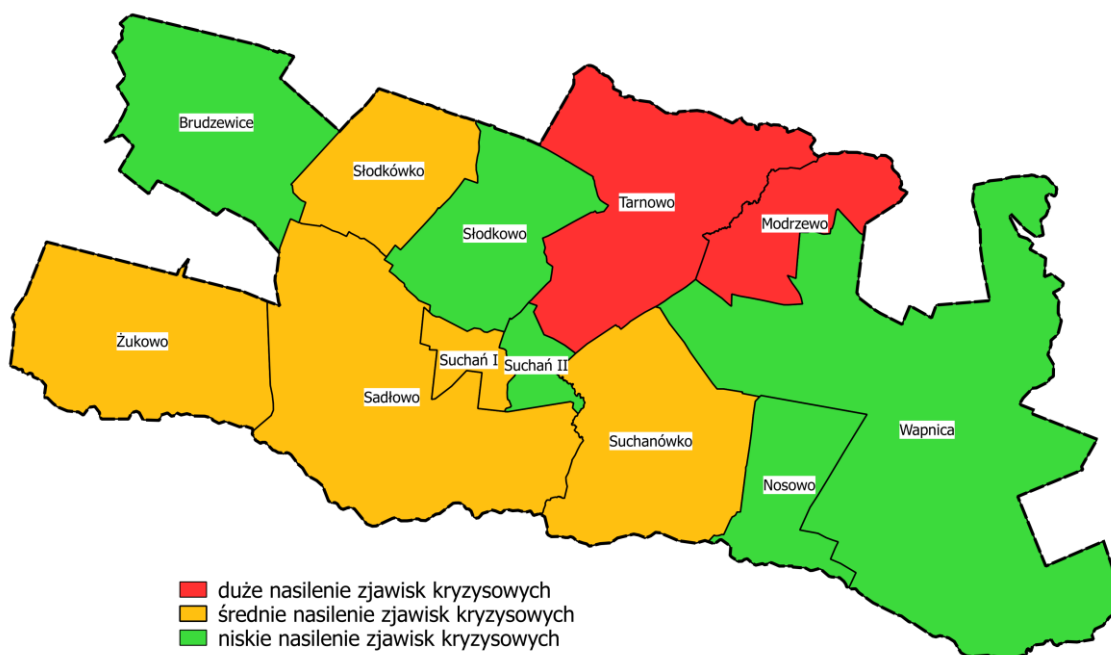
Lp.	Jednostka pomocnicza	Liczba ludności	Liczba nowozarejestrowanych podmiotów gospodarczych według REGON	Liczba nowozarejestrowanych podmiotów gospodarczych według REGON na 100 ludności
1.	Suchań – obszar I	1026	30	2,9
2.	Suchań – obszar II	339	16	4,0

3.	Brudzewice	447	14	3,1
4.	Modrzewo	167	1	0,6
5.	Nosowo	207	7	3,4
6.	Sadłowo	231	6	2,6
7.	Słodkówko	89	2	2,2
8.	Słodkowo	131	5	3,8
9.	Suchanówko	262	5	1,9
10.	Tarnowo	300	5	1,7
11.	Wapnica	672	28	4,2
12.	Żukowo	309	8	2,6
Ogółem dla Gminy		4240	127	3,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Suchaniu

Najwyższe wartości poziomu przedsiębiorczości mierzonej liczbą nowopowstałych podmiotów gospodarczych według REGON notowane są dla następujących jednostek pomocniczych: Wapnica (4,2 podm./100 osób), Suchań – obszar II (4,0 podm./100 osób), Słodkowo (3,8 podm./100 osób), Nosowo (3,4 podm./100 osób) i Brudzewice (3,1 podm./100 osób).

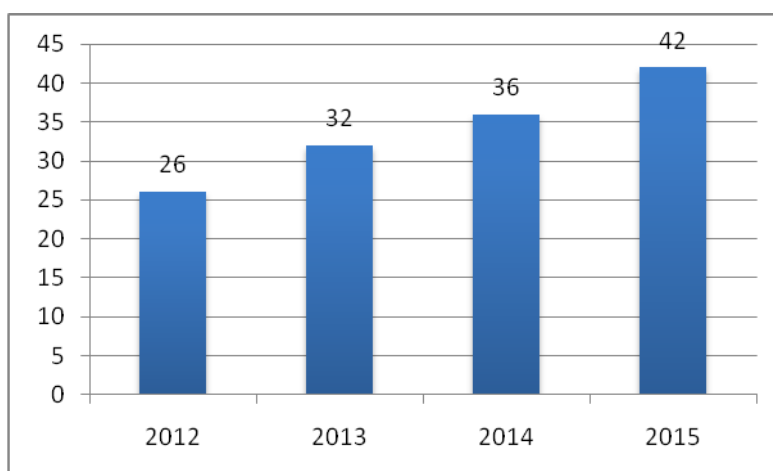
Niski poziom potencjału przedsiębiorczości odnosi się do natomiast do siedmiu jednostek pomocniczych, w których wartości są niższe od wartości dla całej Gminy Suchań (3,0 podm./100 osób). Przestrzenne zróżnicowanie wartości wskaźników koncentracji liczby nowopowstałych podmiotów gospodarczych prezentuje poniższa rycina.



Rycina 25. Wartość wskaźnika liczba nowozarejestrowanych podmiotów gospodarczych według REGON na 100 ludności w Gminie Suchań w układzie jednostek pomocniczych w 2012-2015 r.

Źródło: Opracowanie własne

Zgodnie z danymi z Głównego Urzędu Statystycznego, na przestrzeni lat 2012-2015 nastąpił znaczny wzrost liczby podmiotów wyrejestrowanych z rejestru REGON. W 2012 roku wartość ta wynosiła 26 wyrejestrowanych podmiotów, natomiast w 2015 wzrosła do 42 podmiotów. Jest to zjawisko niepokojące, które bezpośrednio może wpłynąć na lokalną gospodarkę oraz rynek pracy.



Rycina 26. Podmioty wyrejestrowane w rejestrze REGON w Gminie Suchań w latach 2012-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Równie istotnym, co poprzedni wskaźnik w przypadku diagnozowania przedsiębiorczości jest kolejny wskaźnik, dotyczący liczby zamkniętych i zawieszonych podmiotów gospodarczych. Poziom ten został przedstawiony za pomocą wskaźnika koncentracji liczby zamkniętych i zawieszonych podmiotów gospodarczych w ostatnich 3 latach (2013-2015).

Tabela 17. Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych według REGON na 100 ludności

Lp.	Jednostka pomocnicza	Liczba ludności	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych według REGON	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych według REGON na 100 ludności
1.	Suchań – obszar I	1026	45	4,4
2.	Suchań – obszar II	339	14	3,5
3.	Brudzewice	447	20	4,5
4.	Modrzewo	167	3	1,8
5.	Nosowo	207	4	1,9
6.	Sadłowo	231	6	2,6
7.	Słodkówko	89	8	9,0
8.	Słodkowo	131	8	6,1
9.	Suchanówko	262	12	4,6
10.	Tarnowo	300	14	4,7
11.	Wapnica	672	36	5,4
12.	Żukowo	309	10	3,2
Ogółem dla Gminy		4240	180	4,2

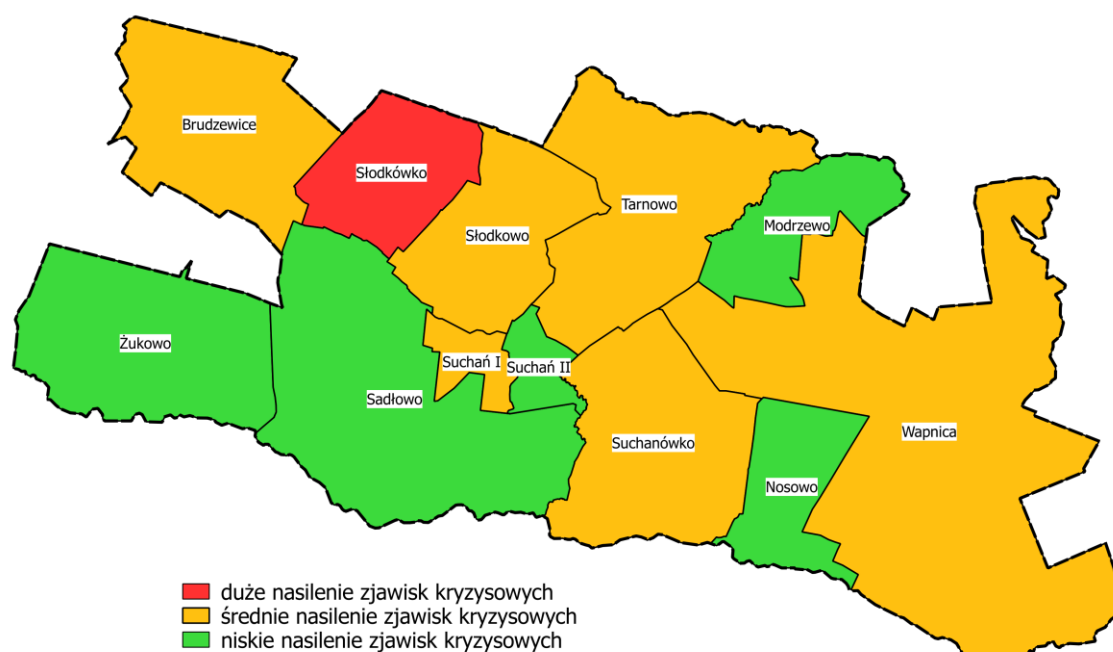
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Suchaniu

Zdecydowanie największa koncentracja liczby wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych według REGON dotyczy następujących jednostek pomocniczych: Słodkówko (9,0 podm./100 osób), Suchań – obszar I (4,4 podm./100 osób), Brudzewice (4,5 podm./100 osób), Słodkowo (6,1 podm./100 osób), Suchanówko (4,6 podm./100 osób), Tarnowo (4,7 podm./100 osób) i Wapnica (5,4 podm./100 osób).

Do obszarów, w których poziom przedsiębiorczości - mierzonej liczbą wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych - jest niższy od wartości dla całej Gminy należą jednostki: Suchań – obszar II (3,54,4 podm./100 osób), Modrzewo (1,84,4 podm./100 osób), Nosowo (1,94,4 podm./100 osób), Sadłowo (2,64,4 podm./100 osób) i Żukowo (3,24,4

podm./100 osób). Tym samym sytuacja w wymienionych jednostkach jest korzystniejsza niż pozostałych pod względem analizowanego wskaźnika.

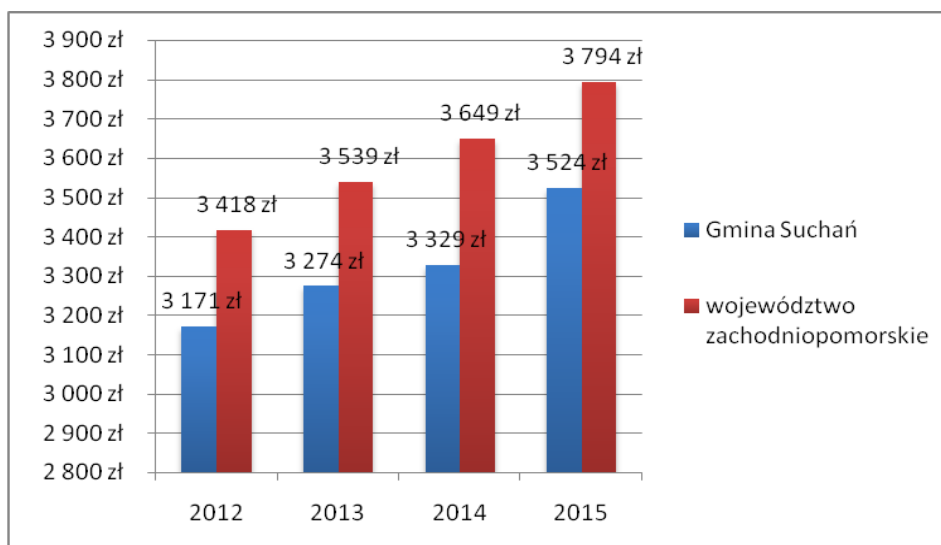
W Gminie Suchań największa liczba wyrejestrowanych podmiotów przypada na Suchań obszar II (45 podmiotów) oraz sołectwa: Wapnica (36 podmiotów) i Brudzewice (20 podmiotów). Średnia dla całej Gminy wyniosła 15 wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych. Najmniejsza liczba została zanotowana dla sołectw: Modrzewo (3 podmioty) oraz Nosowo (4 podmioty). Wartości poszczególnych wskaźników liczby wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych prezentuje poniższa rycina.



Rycina 27. Wartość wskaźnika liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych według REGON na 100 ludności w Gminie Suchań w układzie jednostek pomocniczych w 2012-2015 r.

Źródło: Opracowanie własne

Według danych zaczerpniętych z Głównego Urzędu Statystycznego, mieszkańcy Gminy Suchań osiągają niższe zarobki niż ludność w województwie zachodniopomorskim. Różnica w wynagrodzeniu w 2012 r. wynosiła 247 zł, w r. 2015 różnica ta dodatkowo wzrosła i wyniosła 270 zł. Pomimo tego, różnice te wydają się być stosunkowo niewielkie. W związku z tym można stwierdzić, że poziom życia mieszkańców oraz ich sytuacja materialna nie odbiega znacząco w stosunku do województwa.



Rycina 28. Średnie wynagrodzenie brutto w Gminie Suchań oraz województwie zachodniopomorskim w 2015 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

3.2.2. Obszary koncentracji negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej

Na podstawie powyższych map przestrzennego zróżnicowania zjawisk gospodarczych określono, czy dana jednostka pomocnicza Gminy Suchań podlega niekorzystnym procesom w sferze gospodarczej.

Sfera gospodarcza w Gminie Suchań została oceniona pod kątem:

- Liczba mieszkańców prowadzących działalność gospodarczą na 100 ludności
- Liczba podmiotów gospodarczych według REGON na 100 ludności
- Liczba nowozarejestrowanych podmiotów gospodarczych według REGON na 100 ludności
- Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych według REGON na 100 ludności

W poniższej tabeli zaprezentowano syntetyczne zestawienie wszystkich kategorii analizy negatywnych zjawisk gospodarczych w jednostkach pomocniczych w Gminie Suchań wraz z towarzyszącymi im wskaźnikami koncentracji.

Tabela 18. Obszary kryzysowe w sferze gospodarczej – podsumowanie

Jednostka pomocnicza	Liczba mieszkańców prowadzących działalność gospodarczą na 100 ludności	Liczba podmiotów gospodarczych według REGON na 100 ludności	Liczba nowozarejestrowanych podmiotów gospodarczych według REGON na 100 ludności	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych według REGON na 100 ludności
Suchań – obszar I	4,5	7,3	2,9	4,4
Suchań – obszar II	8,0	9,5	4,0	3,5
Brudzewice	4,0	2,0	3,1	4,5
Modrzewo	1,2	13,2	0,6	1,8
Nosowo	2,9	18,4	3,4	1,9
Sadłowo	3,0	18,6	2,6	2,6
Słodkówko	3,4	19,1	2,2	9,0
Słodkowo	4,6	19,8	3,8	6,1
Suchanówko	2,7	17,9	1,9	4,6
Tarnowo	2,3	11,3	1,7	4,7
Wapnica	4,0	0,4	4,2	5,4
Żukowo	3,0	16,2	2,6	3,2
Ogółem dla Gminy	4,1	9,5	3,0	4,2

Źródło: Opracowanie własne

W celu dokonania syntetycznej oceny zliczono wszystkie wskaźniki dla danej jednostki pomocniczej, których wartość uznano za wysoką lub bardzo wysoką, zgodnie następującą skalą:

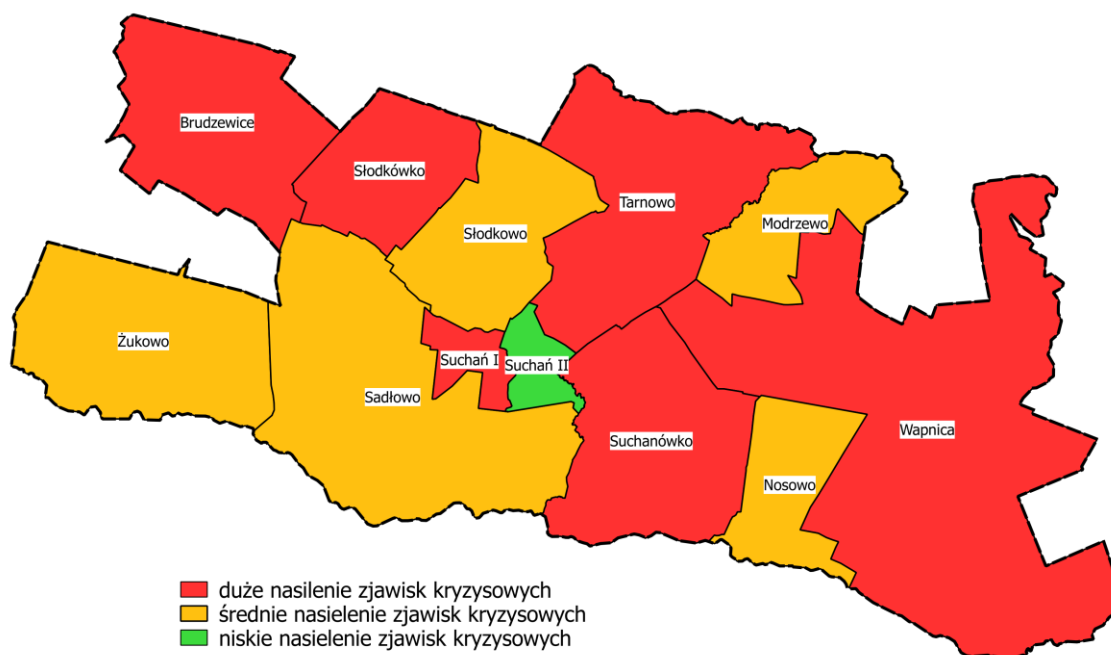
- 3-4 wskaźniki – ocena 2
- 1-2 wskaźniki – ocena 1
- 0 wskaźników – ocena 0

Następnie w poniższej tabeli dokonano podsumowania w celu określenia koncentracji negatywnych zjawisk w sferze społecznej, sumując liczby poszczególnych kategorii.

Tabela 19. Diagnoza stanu kryzysowego w sferze gospodarczej

Jednostka pomocnicza	Liczba wskaźników sfery gospodarczej dla danej jednostki pomocniczych, których wartość uznano za wysoką lub bardzo wysoką*	Koncentracja negatywnych zjawisk
Suchań – obszar I	3	2
Suchań – obszar II	0	0
Brudzewice	3	2
Modrzewo	2	1
Nosowo	1	1
Sadłowo	2	1
Słodkówko	3	2
Słodkowo	1	1
Suchanówko	3	2
Tarnowo	3	2
Wapnica	3	2
Żukowo	2	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Suchaniu



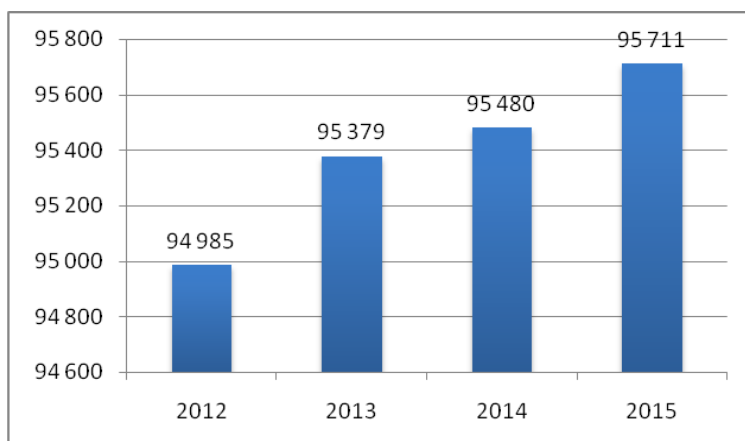
Rycina 29. Koncentracja zjawisk negatywnych w sferze gospodarczej w układzie jednostek pomocniczych Gminy Suchań

Źródło: Opracowanie własne

3.3. Sfera techniczna

3.3.1. Stan i jakość zasobu mieszkaniowego

Na poniższej rycinie przedstawiono zmiany w liczbie mieszkań oraz ich powierzchni użytkowej na przełomie lat 2012-2015. Zauważyć można tendencję wzrostową w stosunku do liczby mieszkań, a co za tym idzie powierzchni użytkowej. W latach 2012–2015 przybyło w Gminie Suchań 726 mieszkań.



Rycina 30. Ogólna liczba mieszkań w Gminie Suchań w latach 2012-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Do oceny negatywnych zjawisk w sferze technicznej posłużono się przeciętną powierzchnią użytkową lokalu na osobę w podziale na jednostki pomocnicze. Za jednostki, w których występuje wysoka koncentracja zjawiska uznano te, w których powierzchnia użytkowa lokalu jest niższa od średniej dla całej Gminy.

Każdej jednostce pomocniczej przypisano wskaźnik oceny od 0 do 2 uzależniony od średniej powierzchni lokalu użytkowego na osobę (36,3). Dla wartości poniżej średniej przypisano ocenę 2 – sytuacja kryzysowa.

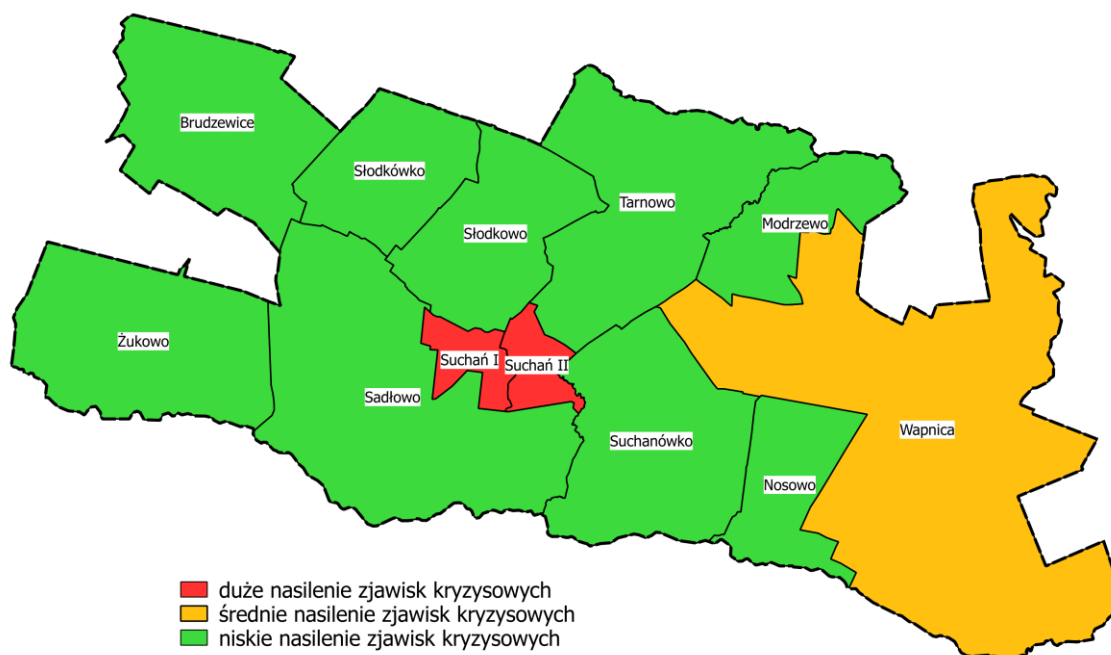
- poniżej 30,0 – 2 – kolor czerwony
- 30,0 – 36,3 – 1 – kolor pomarańczowy
- Powyżej 36,3 – 0 – kolor zielony

Tabela 20. Przeciętną powierzchnią użytkową lokalu na osobę

Lp.	Jednostka pomocnicza	Liczba ludności	Przeciętną powierzchnią użytkową lokalu na osobę	Koncentracja zjawiska negatywnego
1.	Suchań – obszar I	1026	24,4	2
2.	Suchań – obszar II	339	21,3	2
3.	Brudzewice	447	40,0	0
4.	Modrzewo	167	40,0	0
5.	Nosowo	207	40,0	0
6.	Sadłowo	231	40,0	0
7.	Słodkówko	89	40,0	0
8.	Słodkowo	131	40,0	0
9.	Suchanówko	262	40,0	0
10.	Tarnowo	300	40,0	0
11.	Wapnica	672	30,0	1
12.	Żukowo	309	40,0	0
Ogółem dla Gminy		4240	36,3	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Suchaniu

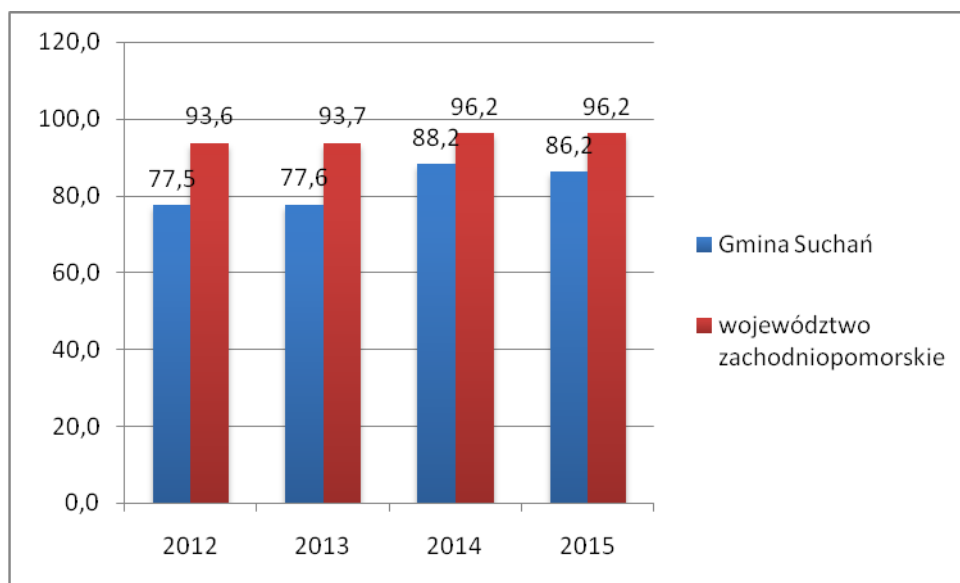
Najniższa przeciętna powierzchnia użytkowa przypadająca na osobę odnotowana została w trzech jednostkach pomocniczych: Suchań, odpowiednio: obszar I – 24,4 m², obszar II – 21,3 m² oraz w sołectwie Wapnica – 30,0 m². W pozostałych sołectwach sytuacja wypada korzystniej niż średnia dla Gminy (36,3 m²), a wartość powierzchni wynosi 40,0. Wartości poszczególnych wskaźników przeciętną powierzchnią użytkową lokalu na osobę prezentuje poniższa rycina.



Rycina 31. Wartość wskaźnika przeciętna powierzchnia lokalu użytkowego na osobę w Gminie Suchań w układzie jednostek pomocniczych w 2012-2015 r.

Źródło: Opracowanie własne

Kolejnym wskaźnikiem diagnozującym sytuację kryzysową w sferze technicznej w Gminie Suchań jest udział budynków bez wodociągu do ogólnej liczby budynków (w %). Na przestrzeni lat 2012-2014 poziom zwodociągowania Gminy Suchań wzrósł z 77,5% do poziomu 88,2%. W roku kolejnym nastąpił spadek do wartości 86,2%. Sytuacja bardzo podobnie wygląda w przypadku województwa zachodniopomorskiego, gdzie w latach 2012-2014 notowany jest systematyczny wzrost wartości z 93,6% do 96,2%.



Rycina 32. Poziom zwodociągowania Gminy Suchań oraz województwa zachodniopomorskiego

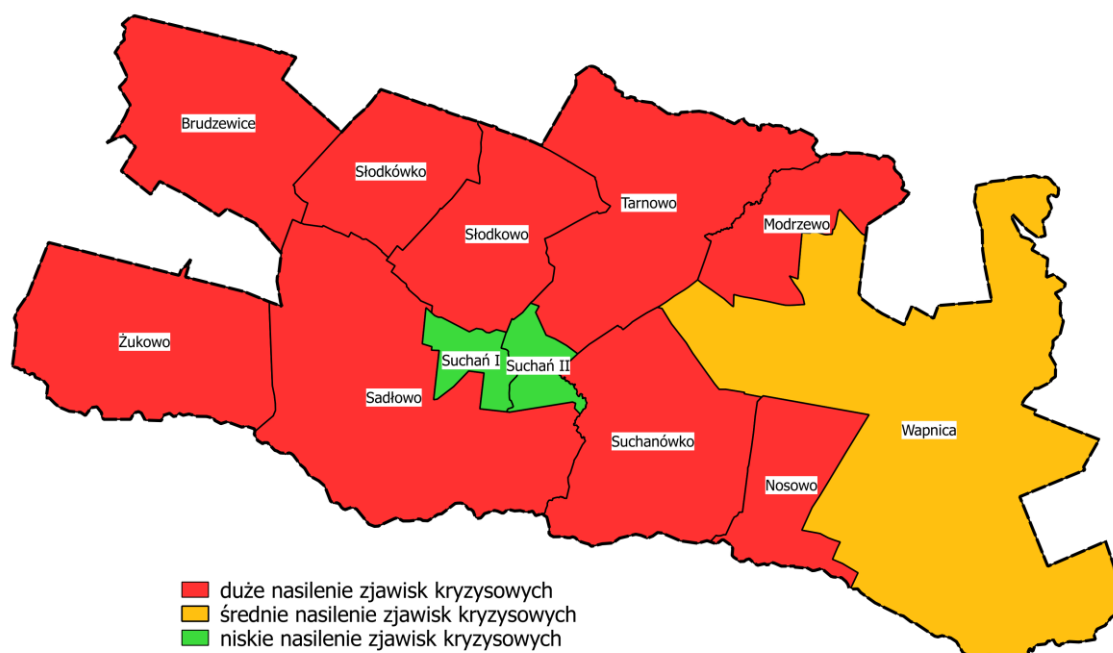
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Tabela 21. Udział budynków bez wodociągu do ogólnej liczby budynków (w %)

Lp.	Jednostka pomocnicza	Liczba budynków ogółem	Udział budynków bez wodociągu do ogólnej liczby budynków (w %)
1.	Suchań – obszar I	178	0
2.	Suchań – obszar II	102	0
3.	Brudzewice	88	100
4.	Modrzewo	37	100
5.	Nosowo	40	100
6.	Sadłowo	56	100
7.	Słodkówko	32	100
8.	Słodkowo	42	100
9.	Suchanówko	74	100
10.	Tarnowo	70	100
11.	Wapnica	101	9,9
12.	Żukowo	78	100
Ogółem dla Gminy		898	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Suchaniu

Tylko w dwóch jednostkach pomocniczych: Suchań – obszar I i Suchań – obszar II wszystkie budynki podłączone są do sieci wodociągowej. W pozostałych zaś jednostkach udział budynków niepodłączonych do wodociągu wynosi 100%. Wartości poszczególnych wskaźników udział budynków bez wodociągu do ogólnej liczby budynków (w %) prezentuje poniższa rycina.



Rycina 33. Wartość wskaźnika udział budynków bez wodociągu do ogólnej liczby budynków (w %) w Gminie Suchań w układzie jednostek pomocniczych w 2012-2015 r.

Źródło: Opracowanie własne

Mieszkania popegeerowskie na terenie Gminy Suchań zlokalizowane są jedynie w sołectwie Wapnica. Ich liczba wynosi 60 mieszkań w ogólnym zasobie mieszkaniowym sołectwa.

3.3.2. Obszary koncentracji negatywnych zjawisk w sferze technicznej

Do obliczenia wskaźnika wykorzystano 2 wskaźniki cząstkowych, które wymiarują problemy w sferze technicznej opisane w powyżej:

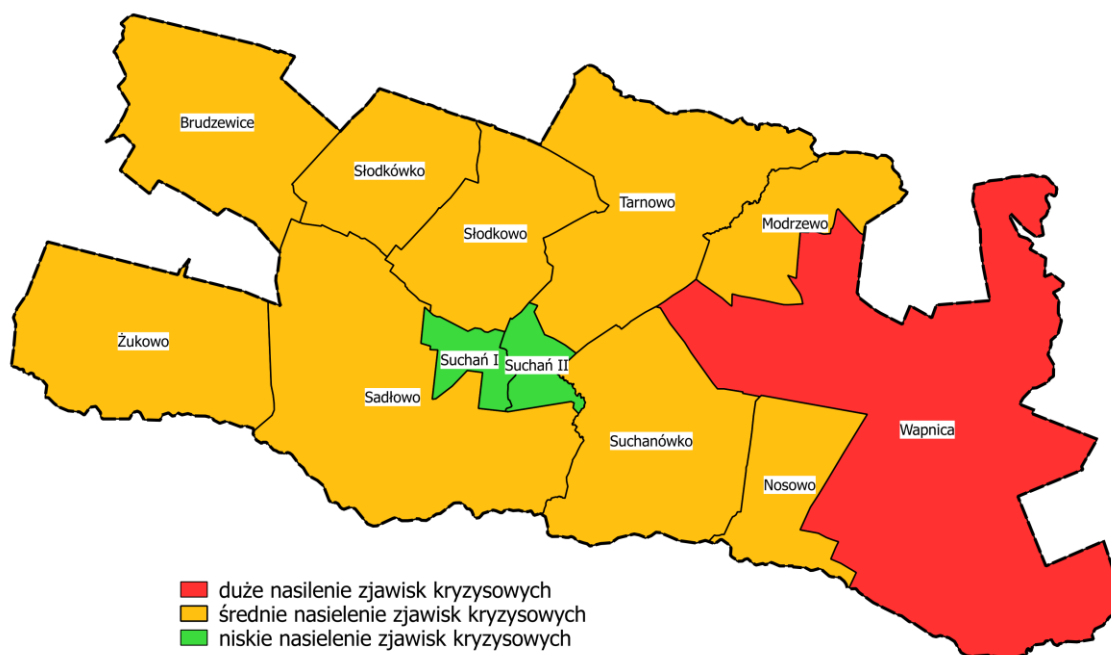
- Przeciętną powierzchnią użytkową lokalu na osobę,
- Udział budynków bez wodociągu do ogólnej liczby budynków (w %).

Tabela 22. Diagnoza stanu kryzysowego w sferze technicznej

Jednostka pomocnicza	Przeciętną powierzchnią użytkową lokalu na osobę	Udział budynków bez wodociągu do ogólnej liczby budynków (w %)	Liczba wskaźników sfery gospodarczej dla danej jednostki pomocniczych, których wartość uznano za wysoką lub bardzo wysoką**
Suchań – obszar I	24,4	0	0
Suchań – obszar II	21,3	0	0
Brudzewice	0*	100	1
Modrzewo	40,0	100	1
Nosowo	40,0	100	1
Sadłowo	40,0	100	1
Słodkówko	40,0	100	1
Słodkowo	40,0	100	1
Suchanówko	40,0	100	1
Tarnowo	40,0	100	1
Wapnica	30,0	9,9	2
Żukowo	40,0	100	1
Ogółem dla Gminy	36,3	-	-

Objaśnienia: * - brak danych, ** - liczba wskaźników sfery gospodarczej dla danej jednostki pomocniczych, których wartość uznano za wysoką lub bardzo wysoką oznacza jednocześnie koncentrację negatywnych zjawisk w sferze technicznej

Źródło: Opracowanie własne



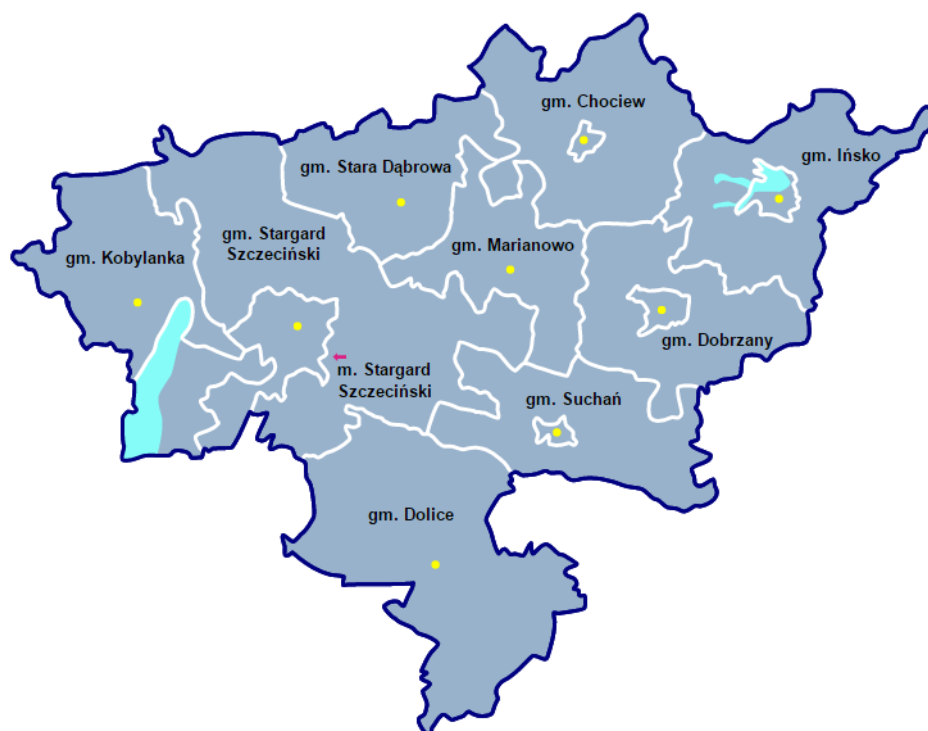
Rycina 34. Koncentracja zjawisk negatywnych w sferze technicznej w układzie jednostek pomocniczych Gminy Suchań

Źródło: Opracowanie własne

3.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

3.4.1. Struktura przestrzenno-funkcjonalna i użytkowanie terenu

Gmina Suchań położona jest w województwie zachodniopomorskim, w powiecie stargardzkim. Powierzchnia Gminy wynosi 13254,2 km². Jej usytuowanie na tle powiatu przedstawia poniższa rycina.



Rycina 35. Mapa powiatu stargardzkiego

Źródło: <http://pl.wikipedia.org>

Zabudowa Gminy charakteryzuje się dużym rozproszeniem. Największa koncentracja zabudowań występuje w obszarach centralnych poszczególnych sołectw. Zabudowa koncentruje się tutaj wzdłuż dróg. Na południowym i północnym krańcu Gminy występują obszary zalesione, natomiast w części centralnej i na południu pola uprawne i sady.

Gmina Suchań od zachodu sąsiaduje z gminą Stargard, a od północy: z gminą Marianowo i Dobrzany, od wschodu z gminą Recz a od południa z gminą Choszczno i Dolice.

Na Gminę Suchań składa się 11 sołectw, których powierzchnia, ludność oraz gęstość zaludnienia zostały przedstawione w Tabeli 1. Największą powierzchnią charakteryzuje się sołectwo Wapnica – 3538,4 ha, najmniejszą z kolei Suchań – 356,4 ha. Jeśli chodzi o liczbę ludności to najwięcej osób zamieszkuje miasto Suchań – 1425, najmniej Słodkówko – 89. Największą gęstość zaludnienia.

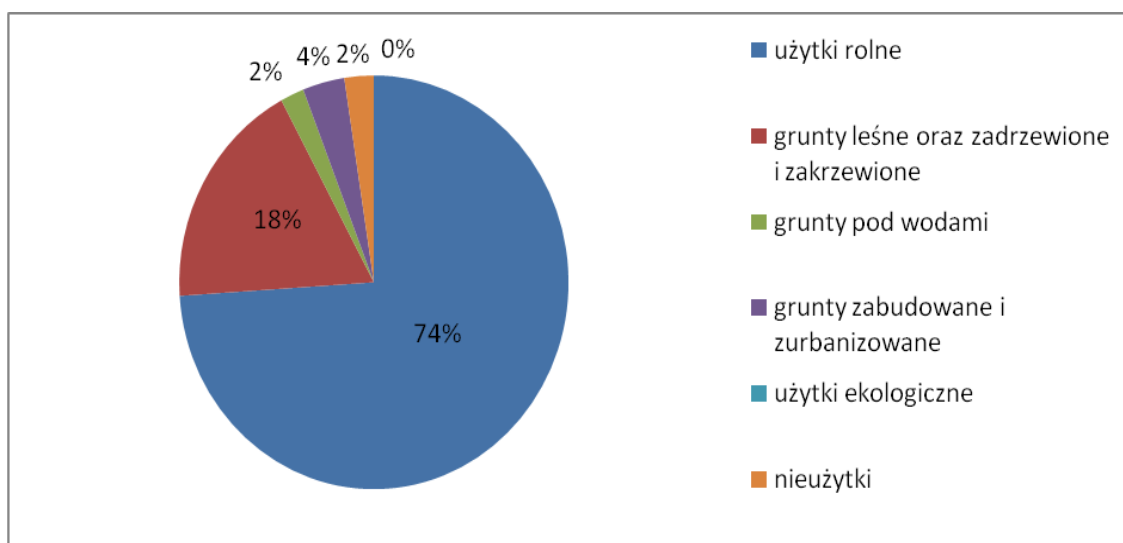
Tabela 23. Zestawienie liczby mieszkańców, powierzchni oraz gęstości zaludnienia w 2015 roku według sołectw Gminy Suchań

Lp.	Jednostka terytorialna	Powierzchnia [ha]	Liczba ludności	Gęstość zaludnienia [os/km ²]
1.	Brudzewice	1096,5	447	41
2.	Modrzewo	548,9	167	30

3.	Nosowo	525,7	207	39
4.	Sadłowo	1905,4	231	12
5.	Słodkówko	661,0	89	13
6.	Słodkowo	820,4	131	16
7.	Suchanówko	1185,0	262	22
8.	Suchań	356,4	1425	400
9.	Tarnowo	1382,8	300	22
10.	Wapnica	3538,4	672	19
11.	Żukowo	1233,7	309	25
	suma	13254,2	4240	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Suchaniu

Gmina Suchań ma charakter rolniczy, użytki rolne znacznie przeważają w strukturze użytkowania terenu, a ich udział wynosi 74%. Według danych z Głównego Urzędu Statystycznego grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione zajmują 18% powierzchni terenu, grunty zabudowane i zurbanizowane – 4%, natomiast nieużytki i grunty pod wodami po 2%.



Rycina 36. Struktura użytkowania terenu w Gminie Suchań w roku 2014

Źródło: [http:// pl.wikipedia.org](http://pl.wikipedia.org)

3.4.2. Uwarunkowania, wynikające z funkcjonowania systemu transportowego

Istniejąca obecnie struktura komunikacyjna zapewnia płynne połączenie Gminy z sąsiednimi gminami, a także powiatem oraz całym województwem. Główne kierunki komunikacji:

- wschód – zachód – droga krajowa nr 10 Szczecin – Bydgoszcz – Płońsk, jest ona jednocześnie główną osią komunikacyjną Gminy, zwraca się uwagę na duże natężenie ruchu oraz niski poziom bezpieczeństwa, szczególnie na odcinkach, które biegną przez Suchań i Wapnicę,
- południe - droga wojewódzka nr 160 Suchań – Choszczno – Międzychód – Miedzichowo, obserwuje się tutaj stosunkowo niewielki ruch,
- północ – drogi powiatowe: 1740Z w kierunku Chociwła, 1735Z w kierunku Wiechowa i dalej Marianowa, 1741Z w kierunku Dobrzan,
- zachód – droga powiatowa 1726Z w kierunku Grabowa.

W komunikacji wewnętrznej Gminy Suchań największą rolę odgrywają : droga krajowa nr 10, drogi powiatowe 1740Z Suchań - Tarnowo - Chociwel, 1735Z Wiechowo - Suchań , 1726Z Grabowo - Brudzewice - Sadłowo oraz droga gminna 4727013 Brudzewice - Żukowo.

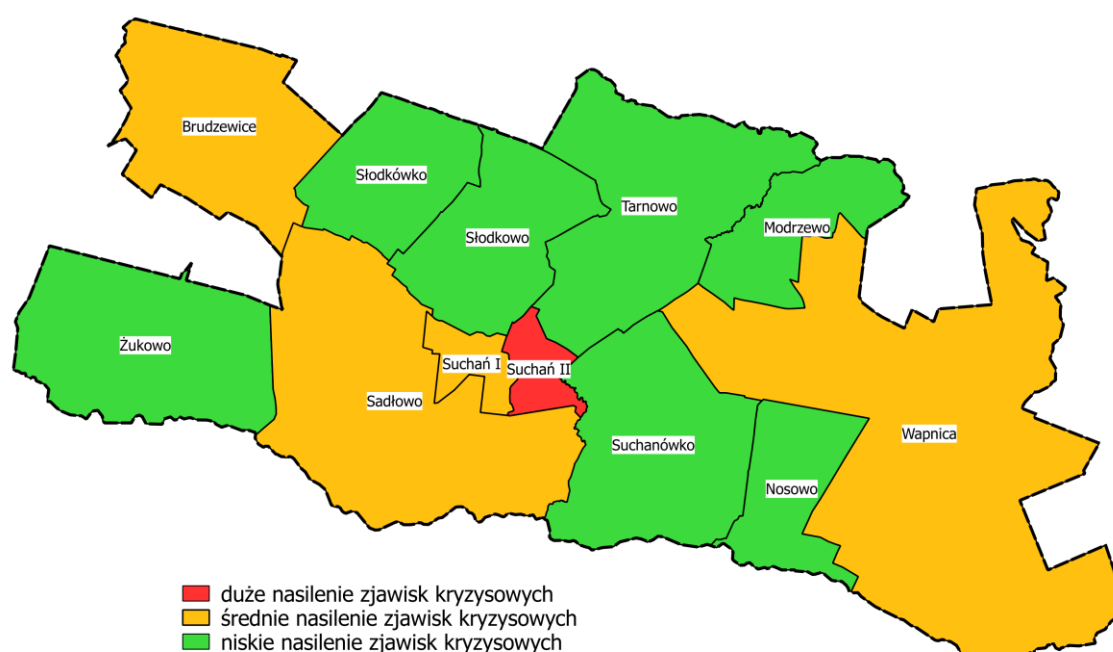
W celu przeprowadzenia dokładniejszej analizy sfery przestrzenno-funkcjonalnej wykorzystano wskaźnik liczba przystanków komunikacyjnych na 100 ludności.

Tabela 24. Liczba przystanków na 100 ludności

Lp.	Jednostka pomocnicza	Liczba ludności	Liczba przystanków	Liczba przystanków na 100 ludności	Koncentracja zjawiska
1.	Suchań – obszar I	1026	4	0,4	1
2.	Suchań – obszar II	339	0	0,0	2
3.	Brudzewice	447	2	0,4	1
4.	Modrzewo	167	1	0,6	0
5.	Nosowo	207	1	0,5	0
6.	Sadłowo	231	1	0,4	1
7.	Słodkówko	89	1	1,1	0
8.	Słodkowo	131	2	1,5	0
9.	Suchanówko	262	2	0,8	0
10.	Tarnowo	300	2	0,7	0
11.	Wapnica	672	3	0,4	1
12.	Żukowo	309	2	0,6	0
Ogółem dla Gminy		4240	21	0,5	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Suchaniu

Największa liczba przystanków komunikacyjnych zlokalizowana jest w sołectwach: Słdkowo (1,5/100 osób), Słdkówko (1,1/100 osób) oraz Suchanówko (0,8/100 osób). W pozostałych sołectwach odsetek przystanków wypada negatywnie na tle Gminy, dla której średnia wartość to 0,5/100 osób. Najgorzej wypada Suchań obszar II, gdzie nie zlokalizowano żadnych przystanków komunikacyjnych. Niskie wartości opisanego wskaźnika mogą negatywnie oddziaływać na komfort życia ludzi, gospodarkę oraz wpływać na trudności w znalezieniu pracy. Wartości poszczególnych wskaźników liczba przystanków komunikacyjnych na 100 ludności prezentuje poniższa rycina.



Rycina 37. Wartość wskaźnika liczba przystanków komunikacyjnych na 100 ludności w Gminie Suchań w układzie jednostek pomocniczych w 2012-2015 r.

Źródło: Opracowanie własne

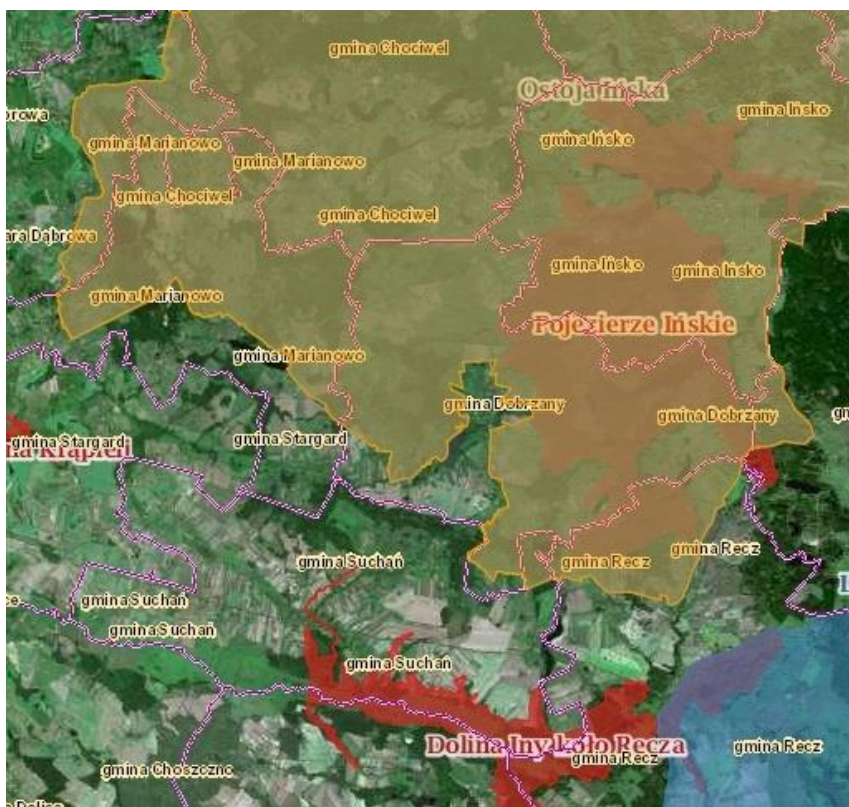
3.5. Sfera środowiskowa

3.5.1. Obiekty chronione

Województwo zachodniopomorskie charakteryzuje się wyjątkowymi walorami przyrodniczymi w skali kraju. Obejmują one atrakcyjne obszary przyrodnicze, które w małym lub znikomym stopniu zostały przekształcone przez człowieka oraz obiekty o szczególnej wartości naukowej i krajobrazowej. W Gminie Suchań należą do nich:

- Natura 2000 – Ostoja Ińska PLB320008,
- Natura 2000 – Dolina Iny koło Recza
- pomniki przyrody: 2 dęby szypułkowe (miasto Suchań), aleja drzew składająca się z dębów szypułkowych, lip drobnolistnych i buków (przy drodze Słdkowo – Tarnowo na długości 700 m).

W granicach Gminy Suchań nie występują ustanowione prawnie pomniki przyrody nieożywionej.



Rycina 38. Obiekty chronione na terenie Gminy Suchań

Źródło: opracowanie własne

Zgodnie z Programem Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Suchań na lata 2015-2020 nie zdiagnozowano problemów związanych z wpływem sektora transportu na stan powietrza atmosferycznego. Sytuacja wygląda podobnie w przypadku gospodarki odpadami, ze względu na to, że odpady są unieszkodliwiane i składowane poza terenem Gminy Suchań. Zużycie energii elektrycznej w gospodarce wodno-ściekowej w gminie Suchań nie stanowi obszaru problemowego – nie odbiega od średniego zużycia energii elektrycznej dla podobnych systemów gminnych. Jeśli chodzi o wpływ gospodarki i przemysłu to funkcjonujące na obszarze Gminy przedsiębiorstwa nie mają charakteru uciążliwego dla środowiska.

Zgodnie z rocznym zestawieniem wyników pomiarów powietrza ze stacji w Szczecinie na ul. Andrzejewskiego, która znajduje się najbliżej Gminy Suchań, nie zidentyfikowano przekroczeń dla stężenia pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5}. Należy jednak stwierdzić, że istotnym zagrożeniem dla jakości powietrza atmosferycznego są przede wszystkim emisje z kotłowni i palenisk domowych. Bardzo często kotłownie nie są wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń.²

3.5.2. Powierzchnia terenów zieleni

Na terenie całej Gminy widoczny jest problem ze zbyt małą powierzchnią terenów zielonych przypadających na 100 mieszkańców.

Tabela 25. Powierzchnia terenów zieleni [ha]

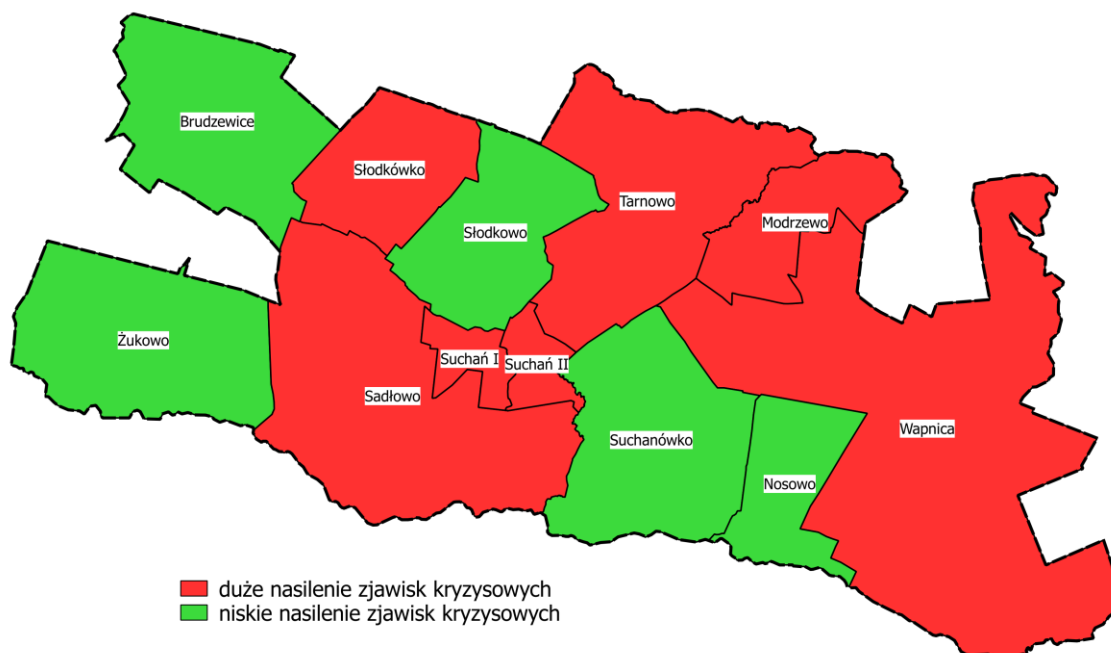
Lp.	Jednostka pomocnicza	Liczba ludności	Powierzchnia terenów zieleni [ha]	Powierzchnia terenów zieleni na 100 ludności	Koncentracja zjawiska
1.	Suchań – obszar I	1026	2,69	0,26	1
2.	Suchań – obszar II	339	0,32	0,08	1
3.	Brudzewice	447	3,45	0,77	0
4.	Modrzewo	167	0,26	0,16	1
5.	Nosowo	207	0,74	0,36	0
6.	Sadłowo	231	0,56	0,24	1
7.	Słodkówko	89	0,1	0,11	1
8.	Słodkowo	131	0,38	0,29	0
9.	Suchanówko	262	0,76	0,29	0
10.	Tarnowo	300	0,24	0,08	1
11.	Wapnica	672	1,4	0,21	1
12.	Żukowo	309	0,97	0,31	0
Ogółem dla Gminy		4240	11,87	0,28	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Suchaniu

Powierzchnia terenów zieleni wynosząca poniżej wartości dla całej Gminy Suchań występuje w następujących jednostkach pomocniczych: Suchań – obszar I (0,26 ha/100 os.), Suchań – obszar II (0,08 ha/100 os.), Modrzewo (0,16 ha/100 os.), Sadłowo (0,24 ha/100 os.), Słodkówko (0,11 ha/100 os.), Tarnowo (0,08 ha/100 os.) i Wapnica (0,21 ha/100 os.).

² www.powietrze.wios.szczecin.pl

Najkorzystniej na tle całej Gminy (0,28 ha/100 osób) wypadają Brudzewice (0,77 ha/100 os.), Nosowo (0,36 ha/100 os.), Słdkowo (0,29 ha/100 os.), Suchanówko (0,29 ha/100 os.) i Żukowo (0,31 ha/100 os.).



Rycina 39. Wartość wskaźnika powierzchni terenów zieleni na 100 ludności w Gminie Suchań w układzie jednostek pomocniczych w 2012-2015 r.

Źródło: Opracowanie własne

4. Zasięgi przestrzenne obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

4.1. Obszar zdegradowany

Zgodnie z wytycznymi Ministra Rozwoju, aby uznać daną część Gminy za obszar zdegradowany, musi ona charakteryzować się koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Ponadto obszar zdegradowany musi cechować się występowaniem negatywnych zjawisk dodatkowo w co najmniej jednej ze sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej.

Podstawą wyznaczenia obszaru zdegradowanego Gminy Suchań były wyniki diagnozy przeprowadzonej w sferze społecznej, gospodarczej, technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej dla 12 jednostek pomocniczych.

Za obszar zdegradowany uznaje się jednostkę pomocniczą, dla której zdiagnozowano wysoką koncentrację negatywnych zjawisk w sferze społecznej, współwystępującą z koncentracją negatywnych zjawisk w co najmniej jednej z pozostałych sfer.

W pierwszej części diagnozy wyznaczono obszary degradacji społecznej charakteryzujące się koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, w skład których wchodzi 12 jednostek.

W dalszej części opracowania przeprowadzono analizę zjawisk w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

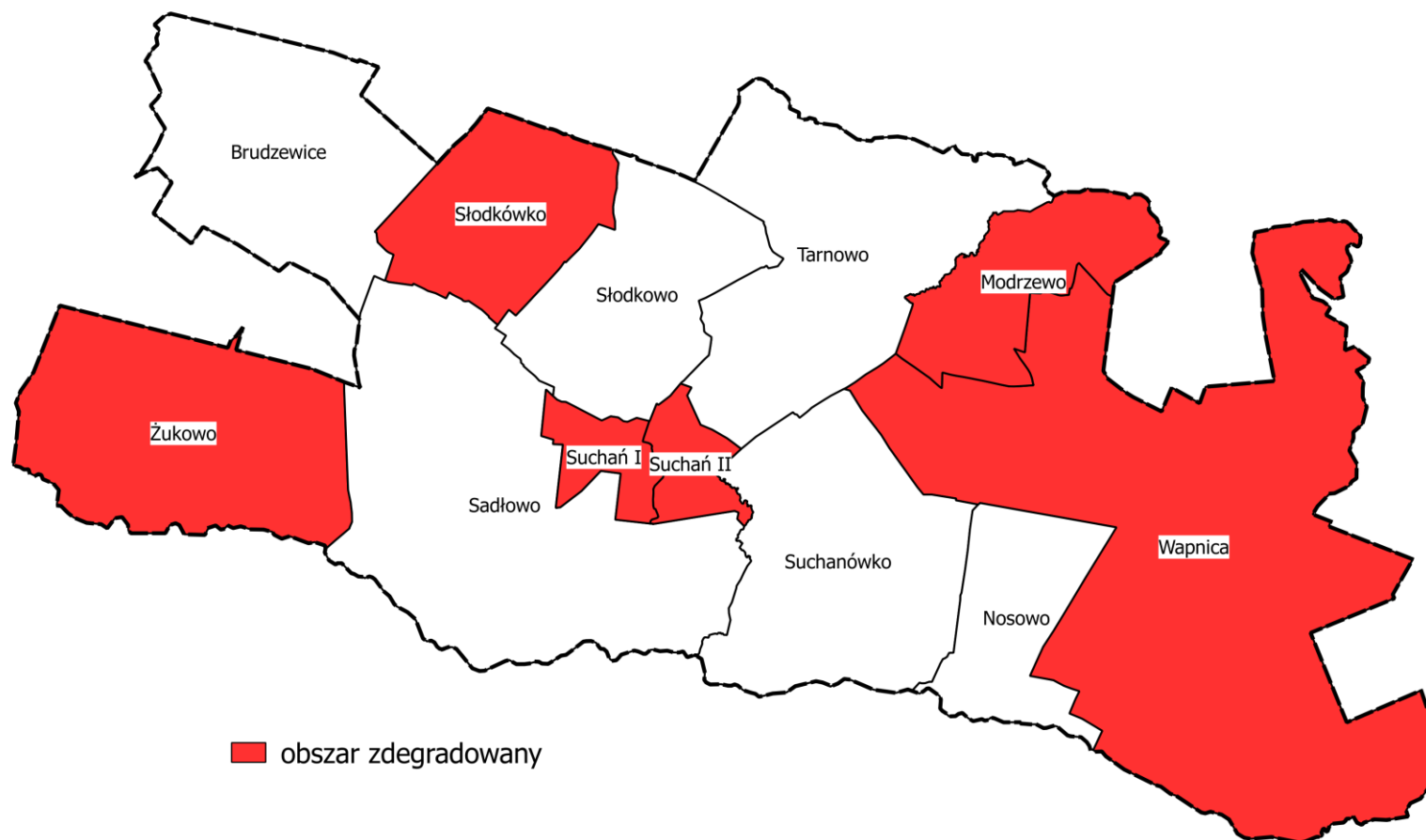
Potwierdziła ona, że większość obszarów, w których występują negatywne zjawiska społeczne, spełnia kryteria uznania ich za obszary zdegradowane – tj. występuje w nich koncentracja zjawisk kryzysowych w co najmniej jednej pozostałej sferze.

Sześć spośród jednostek pomocniczych wydzielonych w Gminie Suchań nie stwierdzono koncentracji zjawisk kryzysowych w sferze społecznej, tym samym zostały wyłączone z obszaru zdegradowanego.

Zestawienie jednostek wchodzących w skład obszaru zdegradowanego i kryteriów ich wyznaczenia zostało zaprezentowane w poniższej tabeli.

Tabela 26. Zestawienie zbiorcze diagnozy we wszystkich sferach

Jednostka pomocnicza	Koncentracja zjawisk kryzysowych					Obszar zdegradowany
	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera techniczna	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera środowiskowa	
Suchań – obszar I	3	2	0	1	1	tak
Suchań – obszar II	2	0	0	2	1	tak
Brudzewice	1	2	1	1	0	nie
Modrzewo	2	1	1	1	1	tak
Nosowo	0	1	1	0	0	nie
Sadłowo	1	1	1	0	1	nie
Słdkówko	2	2	1	1	1	tak
Słdkowo	1	1	1	0	0	nie
Suchanówko	1	2	1	0	0	nie
Tarnowo	1	2	1	0	1	nie
Wapnica	2	2	2	1	1	tak
Żukowo	2	1	1	0	0	tak



Rycina 40. Obszar zdegradowany Gminy Suchań

Źródło: Opracowanie własne

Wyniki diagnozy wskazują, że za obszar zdegradowany należy uznać obszar w granicach jednostek pomocniczych: Suchań – obszar I, Suchań – obszar II, Modrzewo, Słodkówko, Wapnica i Żukowo. Zestawienie zbiorcze prezentujące powierzchnię i liczbę ludności obszaru zdegradowanego Gminy Suchań zawiera poniższa tabela. Granice obszaru zdegradowanego Gminy Suchań przedstawiono na poniższej rycinie.

Tabela 27. Obszar zdegradowany – powierzchnia i liczba ludności

Jednostka pomocnicza	Powierzchnia obszaru [ha]	Powierzchnia[%]	Liczba mieszkańców	Liczba ludności [%]
Suchań – obszar I	181,3	1,4	1026	24,2
Suchań – obszar II	175,1	1,3	399	9,4
Modrzewo	548,9	4,1	167	3,9
Słodkówko	661,0	5,0	89	2,1
Wapnica	3538,4	26,7	672	15,8
Żukowo	1233,7	9,3	309	7,3
Ogółem	6338,4	47,8	2662	62,7

Źródło: opracowanie własne

4.2. Obszar rewitalizacji

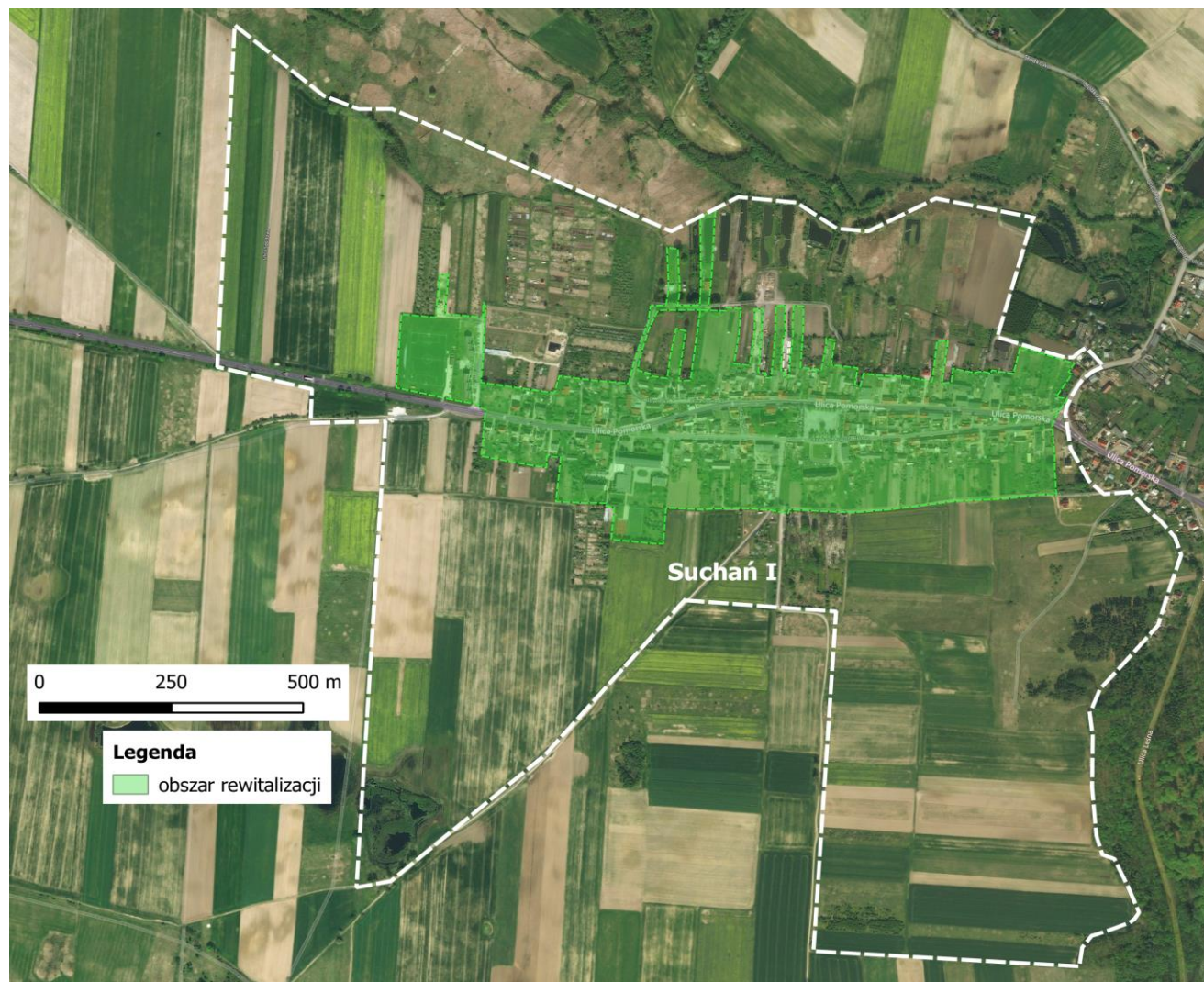
Zgodnie z wytycznymi Ministra Rozwoju część lub całość obszaru zdegradowanego cechująca się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację, określa się obszarem rewitalizacji. Obszar rewitalizacji musi zatem mieścić się w granicach obszaru zdegradowanego, nie musi jednak obejmować go w całości.

Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym nieposiadające wspólnych granic, lecz nie może obejmować więcej niż 20% powierzchni gminy oraz w jego granicach nie może mieszkać więcej niż 30% mieszkańców gminy.

W związku z wynikami diagnozy, która wskazała jako obszar zdegradowany w Gminie Suchań 6 jednostek pomocniczych, zajmujących 47,8% powierzchni Gminy i zamieszkałych przez 62,7% mieszkańców zaszła konieczność ograniczenia obszaru rewitalizacji w ramach obszaru zdegradowanego.

Ograniczono także możliwość włączania do obszaru rewitalizacji terenów niezamieszkałych, cechujących się koncentracją problemów w sferze przestrzennej (w tym poprzemysłowych) wyłącznie do przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji (tak jak ma to miejsce w przypadku powierzchni zajmowanej przez boisko sportowe).

Kierując się skalą potrzeb rewitalizacyjnych, rangą obszaru w strukturze Gminy, a także koniecznością zachowania ciągłości rozpoczętych działań, wyznaczono obszar rewitalizacji, który obejmuje tereny zabudowane jednostki pomocniczej – Suchań – obszar I. Granice obszaru zdegradowanego przedstawiono na poniższej rycinie.



Rycina 41. Obszar rewitalizacji Gminy Suchań

Źródło: opracowanie własne

5. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji

5.1. Analiza problemów obszaru rewitalizacji

Obszar rewitalizacji – Suchań – obszar I obejmuje ściśle centrum Gminy Suchań oraz znajduje się w granicach sołectwa Suchań.

Obszar rewitalizacji jest obszarem znacznej koncentracji problemów społecznych, takich jak problemy demograficzne, bezrobocie, ubóstwo i przemoc w rodzinie. Ponadto na jego obszarze widoczne są problemy gospodarcze, jak np. wysoka liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych, techniczne i środowiskowe. Występuje tu także deficyt terenów zielonych.

Tabela 28. Podstawowe parametry obszaru rewitalizacji

Nazwa obszaru rewitalizacji	Suchań – obszar I
Powierzchnia obszaru	181,3 ha (1,4% powierzchni Gminy)
Liczba ludności obszaru	1026 osób (24,2% ludności Gminy)
Zidentyfikowane zjawiska kryzysowe	Problemy demograficzne, bezrobocie, ubóstwo, przemoc w rodzinie, problemy gospodarcze, techniczne, środowiskowe

Źródło: Opracowanie własne

Na potrzebę rewitalizacji obszaru rewitalizacji wskazują zarówno dane ilościowe, jak i wyniki konsultacji społecznych. W poniższych tabelach zestawiono podstawowe wymierne wskaźniki ukazujące obszar na tle Gminy Suchań.

Tabela 29. Porównanie wszystkich badanych wskaźników dla obszaru rewitalizacji i całej Gminy

Nazwa wskaźnika	Gmina Suchań	Obszar rewitalizacji	Udział wartości obszaru rewitalizacji do wartości dla Gminy [%]
Powierzchnia [ha]	13254,2	181,3	1,4
Liczba mieszkańców	4240	1026	24,2
Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	741	171	23,1
Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	746	158	21,2
Wskaźnik starzenia się	100,7	92,4	-
Liczba osób długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym	242	61	25,2
Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej	1039	254	24,4
Wielkość zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę	1071,2	581,8	-
Liczba przestępstw	49	13	26,5
Liczba ofiar przemocy	3	2	66,6
Liczba czynów karalnych nieletnich	3	2	66,6
Liczba mieszkańców prowadzących	173	46	26,6

działalność gospodarczą			
Liczba podmiotów gospodarczych według REGON	402	75	18,7
Liczba nowozarejestrowanych podmiotów gospodarczych według REGON	127	30	23,6
Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych według REGON	180	45	25,0
Przeciętną powierzchnią użytkową lokalu na osobę	36,3	24,4	-
Liczba przystanków	21	4	19,0
Powierzchnia terenów zieleni [ha]	11,87	2,69	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie pozyskanych danych (stan na 2015 r.)

Jak wskazują powyższe dane, na relatywnie niewielkiej (w stosunku do całej Gminy) powierzchni oraz na terenie zamieszkanym przez mniej niż 30% mieszkańców, występujące na obszarze rewitalizacji problemy, w istotnym i proporcjonalnie zdecydowanie wyższym stopniu wpływają na globalne wielkości wskaźników (liczonych dla całej Gminy Suchań), a ilustrujących stopień występowania danego negatywnego zjawiska.

Na obszarze rewitalizacji szczególnie widoczne jest nagromadzenie negatywnych zjawisk ze sfery społecznej, o których świadczą w szczególności:

- wysoka liczba osób długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym – 61 osób (stanowiących 25,3 wszystkich osób długotrwale bezrobotnych w Gminie),
- wysoka liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej – 254 osoby (stanowiących 24,4% wszystkich osób korzystających z pomocy społecznej w całej Gminie),
- wysoka liczba osób w wieku poprodukcyjnym – 171 osób (stanowiących 23,1%),
- wysoka liczba przestępstw, ofiar przemocy i czynów karalnych nieletnich – odpowiednio 26,5%, 66,6% i 66,6%.

Ponadto na wysokim poziomie kształtują się również pozostałe wskaźniki:

- wysoka liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych – 45 podmiotów (stanowiących 25% wszystkich wyrejestrowanych podmiotów)
- niska liczba nowozarejestrowanych podmiotów gospodarczych – 30 podmiotów (stanowiących 23,6% wszystkich nowozarejestrowanych podmiotów),
- niższą od średniej dla Gminy powierzchnią użytkową lokalu na osobę – 24,4 m²,
- niższą od średniej dla Gminy powierzchnią terenów zieleni – 2,69 ha.

Obszar charakteryzuje się wysokim poziomem bezrobocia (przy zamieszkaniu go przez 24,2%, liczba osób długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym wynosi

5,9% wszystkich mieszkańców Gminy i 25,2% wszystkich osób długotrwale bezrobotnych) oraz skalą pomocy społecznej (przy zamieszkiwaniu go przez 24,2% ludności Gminy z pomocy społecznej w podobszarze korzysta 24,4% wszystkich mieszkańców pobierających świadczenia). Zgodnie z danymi OPS szczególnie trudna sytuacja występuje w wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Najwyższy odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w obszarze rewitalizacji pobiera świadczenia z tytułu ubóstwa oraz z tytułu bezrobocia. Tak wysokie wartości związane z bezrobociem i pomocą społeczną wpływają na pogłębiającą się degradację tkanki społecznej, w związku z dużą niechęcią mieszkańców do znalezienia pracy i systematycznym korzystaniem z pomocy państwa.

Wysoki poziom ubóstwa dotyczy szczególnie rodzin wielodzietnych i niepełnych, zamieszkujących obszar rewitalizacji. Ubóstwo jest jedną z głównych przyczyn wykluczenia społecznego, które dotyka głównie osoby bezrobotne, dzieci i młodzież z ubogich rodzin, osoby niepełnosprawne i starsze. Marginalizacja wspomnianych osób wpływa na ich niskie zaangażowanie w lokalnie powstające inicjatywy czy wydarzenia kulturalne, mające na celu integrację społeczeństwa.

Kolejnym istotnym problemem w obszarze rewitalizacji jest niskie poczucie bezpieczeństwa wśród jego mieszkańców, które potwierdza się duża liczba przestępstw oraz czynów karalnych nieletnich.

Pod względem analizowanej sytuacji kryzysowej w sferze gospodarczej w obszarze rewitalizacji występuje najwyższa liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych (45 podmiotów) oraz niższa niż średnia dla całej Gminy liczba nowozarejestrowanych podmiotów (30 podmiotów). Jednocześnie ze względu na funkcję pełnioną w skali całej Gminy obszar ten jest siedzibą wielu przedsiębiorstw, charakteryzując się wysoką aktywnością gospodarczą mierzoną liczbą podmiotów gospodarczych ulokowanych na jego terenie (18,7% podmiotów gospodarczych z całej Gminy).

Obszar rewitalizacji obejmuje centrum miasta Suchań, które pełni funkcje usługowo-administracyjne, w którym istnieje duże natężenie ruchu. Ponadto przez obszar rewitalizacji przebiega DK nr 10, w związku z tym dużym problemem dla jego mieszkańców jest hałas komunikacyjny, cykliczny o określonych porach dnia związany jest z dojazdami do pracy oraz dojazdami do placówek handlowych i urzędowych.

5.2. Potencjał obszaru rewitalizacji

Obszar rewitalizacji, z racji swoich funkcji i sposobu zagospodarowania charakteryzuje się wysokim potencjałem.

W szczególności, należy wyróżnić poniższe czynniki, które powinny być wzięte pod uwagę przy planowaniu działań rewitalizacyjnych:

Dobry dostęp komunikacyjny dla mieszkańców wystarczająco skomunikowany obszar w ścisłym centrum Gminy.

Dobry dostęp do podstawowych usług, w tym przedszkola, szkoły podstawowej i gimnazjum a także do sieci handlowo-usługowej i apteki.

Koncentracja uczniów: W szkole podstawowej uczy się 265 uczniów, natomiast w gimnazjum 135 uczniów.

Koncentracja instytucji prowadzących działalność społeczną i ich siedzib: Możliwość wykorzystania budynków należących do Gminy, jako obiektów, w których prowadzone będą działania rewitalizacyjne, związane z udzieleniem pomocy dla osób narażonych na wykluczenie: ubogich, bezrobotnych i niepełnosprawnych.

Koncentracja zabudowy mieszkalnej na obszarze rewitalizacji zamieszkuje 1026, stanowią oni 24,9% ogółu ludności Gminy Suchań. Tym samym przyszłe działania rewitalizacyjne będą skierowane do możliwie największej liczby osób.

Istnienie terenów aktualnie niedostatecznie wykorzystywanych na cele sportowe aktualnie zniszczona nawierzchnia boiska sportowego oraz infrastruktura wokół niego, w tym oświetlenie i ogrodzenie).

6. Wizja obszaru rewitalizacji

Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji to syntetyczny planowany efekt rewitalizacji. Efekt ten wynika z procesu kształtowania wzajemnych związków pomiędzy planowanymi przedsięwzięciami, wpływającymi na eliminację zidentyfikowanych negatywnych zjawisk.

Diagnoza obszaru rewitalizacji ukierunkowuje wizję ograniczenia niekorzystnych deficytów, przeszkód i problemów.

Wizja:

Zrównoważony rozwój społeczny, gospodarczy i środowiskowy w całym obszarze rewitalizacji. Nastawiony na potrzeby mieszkańców, dbający o ich integrację i wzmacnianie więzi społecznych, prężnie rozwijający się gospodarczo w oparciu o posiadany kapitał społeczny, zapewniający wysoką jakość życia.

Wizja obszaru rewitalizacji wyznaczonych do rewitalizacji w Gminie Suchań, określająca ich stan za kilka najbliższych lat powstała jako suma wyobrażeń uczestników procesu partycypacji na etapie przygotowywania niniejszego opracowania oraz przewidywanych inwestycji i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, planowanych do realizacji przez instytucje publiczne, reprezentantów sektora społecznego oraz lokalnych przedsiębiorców.

Wyznaczony obszar po przeprowadzeniu procesów rewitalizacyjnych, w tym wdrożeniu planowanych przedsięwzięć i inwestycji, jest obszarem, który został uzdrowiony. Nastąpiło ożywienie w sferze społecznej, technicznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej, przy jednoczesnym zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju i walorów przyrodniczych Gminy.

W wyznaczonym obszarze rewitalizacji zmniejszyła się zdiagnozowana sytuacja kryzysowa. Obszar rewitalizacji stał się „wizytówką Gminy”. Obszar ten to przestrzeń dogodnych warunków życia dla mieszkańców, a także teren kumulacji pozytywnej energii.

Bogata oferta usług publicznych, a także różnorodne perspektywy dla włączenia i rozwoju społecznego oraz zawodowego, dostosowane do potrzeb obszaru, wpłynęły na podniesienie aktywności mieszkańców. Ze względu na występujący tutaj potencjał ludzki, przestrzenno-funkcjonalny, kulturalny oraz oferowane usługi obszar ten przyciąga zarówno

młodszych, jak i starszych obywateli oraz całe rodziny. Równocześnie przywrócenie funkcji rekreacyjno-sportowych boisku sportowego, przysłużyło się do zaspokajania różnych potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz całej Gminy.

Do realizacji tak przedstawionej wizji – ukształtowania obszaru zadbanego, ekologicznego, wygodnego, bezpiecznego, otwartego, wspierającego zagrożonych marginalizacją, stwarzającego szerokie perspektywy rozwoju, przyczynił się szereg przedsięwzięć o wymiarze społecznym oraz infrastrukturalnym. Wśród tych pierwszych można wskazać przedsięwzięcia zmierzające do aktywizacji życiowej młodych, bezrobotnych, niepełnosprawnych czy seniorów, a w szczególności do stwarzania lepszych perspektyw rozwoju dzieciom i młodzieży. Wśród działań infrastrukturalnych ważniejszymi będą te, które przyczynią się do wzmocnienia infrastruktury społecznej (niezbędnej do realizacji projektów społecznych), poprawy infrastruktury technicznej budynków, będą sprzyjały lepszemu wykorzystaniu energii, a tym samym zmniejszą presję na środowisko, poprawią poziom bezpieczeństwa w miejscach publicznych, jak również stworzą dodatkową przestrzeń dla rekreacji oraz podniosą estetykę obszaru.

7. Cele rewitalizacji

Cel główny rewitalizacji, cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań wynikają ze zdiagnozowanych problemów obszaru rewitalizacji, jego potencjałów oraz z przyjętej wizji.

CEL GŁÓWNY:

Osiągnięcie trwałego i zrównoważonego rozwoju obszaru rewitalizacji oraz poprawa jakości życia lokalnej wspólnoty poprzez podjęcie działań w sferze przestrzennej, społecznej i gospodarczej zmierzających do wyprowadzenia obszarów zdegradowanych Gminy z sytuacji kryzysowej.

Cel strategiczny 1. Poprawa stanu technicznego obiektów i przestrzeni publicznej

Cel operacyjny 1.1. Modernizacja budynków i zwiększenie funkcjonalności obiektów użyteczności publicznych i prywatnych.

Cel operacyjny 1.2. Zwiększenie atrakcyjności przestrzeni publicznych.

Cel operacyjny 1.3. Poprawa stanu środowiska.

Cel operacyjny 1.4. Zachowanie i promowanie dziedzictwa kulturowego.

Kierunki działań:

- Modernizacja i remont obiektów użyteczności publicznej i prywatnych
- Kształtowanie przestrzeni publicznej służącej zaspokojeniu potrzeb mieszkańców
- Poprawa parametrów energetycznych budynków
- Poprawa stanu technicznego zabytków w obszarze rewitalizacji

Cel strategiczny 2. Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej

Cel operacyjny 2.1. Wzrost aktywności społecznej, integracja grup społecznych oraz tworzenie więzi w grupie społecznej.

Cel operacyjny 2.2. Poprawa warunków oraz bazy kulturalno-sportowo-rekreacyjnej, umożliwiającej rozwój aktywności mieszkańców.

Cel operacyjny 2.3. Reintegracja i aktywizacja grup wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Kierunki działań:

- Rozbudowa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej
- Rozwój kompetencji społecznych oraz edukacyjnych dzieci i młodzieży
- Organizacja wydarzeń i imprez integrujących mieszkańców obszaru rewitalizacji
- Wzrost aktywności sportowej wśród dzieci i młodzieży

Tabela 30. Cele operacyjne i kierunki działań przyjęte dla celów strategicznych w powiązaniu zaplanowanymi przedsięwzięciami

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań	Nazwa przedsięwzięcia
1. Poprawa stanu technicznego obiektów i przestrzeni publicznej	1.1. Modernizacja budynków i zwiększenie funkcjonalności obiektów użyteczności publicznych	Modernizacja i remont obiektów użyteczności publicznej i prywatnych	Termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Suchaniu; Termomodernizacja budynku Strażnicy OSP i Ośrodka Zdrowia w Suchaniu; Remont obiektu przy ulicy Hlonda wraz z zagospodarowaniem terenu
	1.2. Zwiększenie atrakcyjności przestrzeni publicznych	Kształtowanie przestrzeni publicznej służącej zaspokojeniu potrzeb mieszkańców	Zagospodarowanie terenu obok Szkoły Podstawowej w Suchaniu; Remont obiektu przy ulicy Hlonda wraz z zagospodarowaniem terenu
	1.3. Poprawa stanu środowiska	Poprawa parametrów energetycznych budynków	Termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Suchaniu; Termomodernizacja budynku Strażnicy OSP i Ośrodka Zdrowia w Suchaniu;
	1.4. Zachowanie i promowanie dziedzictwa kulturowego	Poprawa stanu technicznego zabytków w obszarze rewitalizacji	Renowacja kościoła i wieży kościelnej w Suchaniu
2. Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej	2.1. Wzrost aktywności społecznej, integracja grup społecznych oraz tworzenie więzi w grupie społecznej	Organizacja wydarzeń i imprez integrujących mieszkańców obszaru rewitalizacji	Organizacja imprez integracyjnych dla mieszkańców Gminy Suchań
	2.2. Poprawa warunków oraz bazy kulturalno-sportowo-rekreacyjnej, umożliwiającej rozwój aktywności mieszkańców gminy	Rozbudowa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej	Przebudowa boiska na stadionie miejskim w Suchaniu; Utworzenie kompleksu lekkoatletycznego przy ZSP w Suchaniu wraz z przebudową części drogi na ul Kwiatowej
	2.3. Reintegracja i aktywizacja grup wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.	Rozwój kompetencji społecznych oraz edukacyjnych dzieci i młodzieży	Organizacja zajęć dodatkowych dla uczniów Szkoły Podstawowej w Suchaniu
		Wzrost aktywności sportowej wśród dzieci i młodzieży	Organizacja zajęć sportowych dla sekcji juniorów klubu sportowego ORKAN

Źródło: opracowanie własne

8. Lista podstawowych i dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Poniżej zaprezentowano wszystkie przedsięwzięcia podstawowe i uzupełniające, które zaplanowano do realizacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Suchań na lata 2016-2022. Realizacja przedsięwzięć podstawowych jest kluczowa do powodzenia procesu rewitalizacji. Przedsięwzięcia dopuszczalne są istotne z punktu widzenia potrzeb obszaru rewitalizacji i mają za zadanie swym oddziaływaniem uzupełniać zaplanowane przedsięwzięcia podstawowe.

Dla każdego z podstawowych i dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych określono:

- nr przedsięwzięcia,
- nazwa przedsięwzięcia,
- podmiot realizujący,
- odpowiadający przedsięwzięciu cel strategiczny i operacyjny LPR,
- lokalizacja – adres przedsięwzięcia, z zaznaczeniem czterech przedsięwzięć spoza obszaru rewitalizacji,
- zakres realizowanych zadań,
- szacowana wartość przedsięwzięcia,
- szacunkowy czas realizacji projektu,
- prognozowane produkty i rezultaty przedsięwzięcia.

Dodatkowo celem wykazania komplementarności problemowej w przypadku przedsięwzięć podstawowych wskazano również główny problem i sposób oddziaływanie przedsięwzięcia w celu zmniejszenia stwierdzonej sytuacji kryzysowej.

Przedsięwzięcie 1	
1. Nazwa wnioskodawcy	Gmina Suchań
2. Tytuł projektu	Termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Suchaniu
3. Obszar rewitalizacji	ul. Kardynała Augusta Hlonda 1, 73-132 Suchań
4. Powiązania z celami LPR	Cel strategiczny 1. Poprawa stanu technicznego obiektów i przestrzeni publicznej (cel operacyjny 1.1 i 1.3)
5. Cele projektu	Poprawa stanu budynków użyteczności publicznej oraz jakości życia osób z niego korzystających, poprawa sfery przestrzenno-funkcjonalnej
6. Koncepcja projektu	Projekt pt.: "Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół Publicznych w Suchaniu" będzie realizowany na terenie Gminy Suchań, w powiecie stargardzkim. Przedmiotem całej inwestycji jest termomodernizacja budynku użyteczności publicznej - budynku Zespołu Szkół Publicznych w Suchaniu, zlokalizowanego przy ul. Kardynała Augusta Hlonda 1 na działce nr 24/4 obręb nr 2 Suchań (projekt jest stacjonarny). Przedkładany projekt obejmuje sekwencję wielu powiązanych działań niezbędnych do osiągnięcia określonego efektu i całościowego rozwiązania problemu. W niniejszym projekcie zaplanowano następujące działania, których celem jest efektywne gospodarowania zasobami i które przyczynią się do całościowego rozwiązania problemu 1. docieplenie ścian zewnętrznych budynku głównego szkoły; 2. docieplenie ścian szczytowych łącznika, oraz sali gimnastycznej; 3. docieplenie stropodachu budynku głównego szkoły za pomocą granulatu wdmuchiwanego; 4. docieplenie stropodachu styropapą sala gimnastyczna) (łącznik oraz szatnie); 5. zamontowanie OZE w postaci panelu fotowoltaicznego na budynku sali gimnastycznej oraz wymiana oświetlenia sali na oświetlenie LED energooszczędne; 6. wymiana stolarki okiennej w pomieszczeniach piwnicznych. Zaproponowane rozwiązania techniczne i technologiczne pozwolą na kompleksową termomodernizację obiektu użyteczności publicznej. Parametry techniczne zaproponowanych rozwiązań technicznych są zbieżne z celem głównym projektu, którym został określony jako: "zmniejszenie energochłonności budynku użyteczności

	publicznej – Zespołu Szkół Publicznych w Suchaniu poprzez jego głęboką termomodernizację.
7. Szacunkowy koszt projektu	1 135 457 zł dofinansowanie 85 % z RPO w ramach działania 9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich
8. Szacunkowy czas realizacji projektu	od 2018 do 2019
9. Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Liczba osób korzystających z obiektu 460 os./rok
10. Prognozowane produkty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Liczba zmodernizowanych obiektów użyteczności publicznej 1 szt. Powierzchnia docieplonych ścian zewnętrznych – 2064,40 m ² Powierzchnia docieplonych stropodachów – 2205,20 m ² Liczba zainstalowanych instalacji OZE - 1 szt. Liczba zamontowanych paneli słonecznych 6 szt.

Przedsięwzięcie 2	
1. Nazwa wnioskodawcy	Gmina Suchań
2. Tytuł projektu	Zagospodarowanie terenu obok Szkoły Podstawowej w Suchaniu
3. Obszar rewitalizacji	ul. Kardynała Augusta Hlonda 1, 73-132 Suchań
4. Powiązania z celami LPR	Cel strategiczny 1. Poprawa stanu technicznego obiektów i przestrzeni publicznej (cel operacyjny 1.2 i 1.3) Cel strategiczny 2. Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej (cel operacyjny 2.1 i 2.2)
5. Cele projektu	Zagospodarowanie terenu w celu nadania im nowych funkcji: rekreacyjno-użytkowej, stworzenie wysokiej jakości miejsca wypoczynku, poprawa jakości życia mieszkańców, poprawa stanu środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji

6. Koncepcja projektu	W ramach prac zaplanowano zagospodarowanie 3215 m ² terenu przy Szkole Podstawowej w Suchaniu poprzez budowę parkingu na 10 miejsc parkingowych, wydzielenie strefy rekreacyjno-odpoczynkowej w które znajdować się będą elementy małej infrastruktury rekreacyjnej w postaci 6 ławek parkowych, 2 stolików do gry w szachy i 1 stołu do tenisa stołowego itp. Realizacja przedmiotowych działań umożliwi zagospodarować nie wykorzystany teren przy ZSP w Suchaniu nadając mu nową funkcję. Z obiektu korzystać będą zarówno uczniowie i nauczyciele oraz wszyscy mieszkańcy lokalnej społeczności.
7. Szacunkowy koszt projektu	Szacunkowy koszt projektu 300 000 zł Dofinansowanie 85 % z RPO w ramach działania 9.3 Wsparcie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich
8. Szacunkowy czas realizacji projektu	od 2018 do 2019
9. Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Liczba nowych obiektów rekreacyjno-użytkowych 9 szt. Liczba osób korzystających z obiektu: 678 osób/rok
10. Prognozowane produkty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Liczba zagospodarowanych terenów rekreacyjnych 1 szt. Plac rekreacyjno-użytkowy w ramach którego powstanie: 1 miejsce rekreacyjne, 1 parking Powierzchnia obszaru objętego rewitalizacją 3 200 m ²

Przedsięwzięcie 3	
1. Nazwa wnioskodawcy	Gmina Suchań
2. Tytuł projektu	Termomodernizacja budynku Strażnicy OSP i Ośrodka Zdrowia w Suchaniu
3. Obszar rewitalizacji	Ul. Kardynała Augusta Hłonda 33, 73-132 Suchań
4. Powiązania z celami LPR	Cel strategiczny 1. Poprawa stanu technicznego obiektów i przestrzeni publicznej (cel operacyjny 1.1 i 1.3)
5. Cele projektu	Polepszenie jakości życia społeczności lokalnej, przeciwdziałanie degradacji przestrzeni publicznej, poprawa stanu infrastruktury technicznej

6. Koncepcja projektu	W ramach prac zaplanowano docieplenie ścian zewnętrznych budynku poprzez docieplenie styropianem ścian zewnętrznych oraz wykonanie nowej kolorystyki budynku. Przedmiotem prac objęte zostaną wszystkie ściany zewnętrzne budynku przy użyciu styropianu. Realizacja budynku wpłynie znacząco polepszenie warunków osób z niego korzystających jak również na zużycie energii oraz ochronę środowiska
7. Szacunkowy koszt projektu	200 000 zł Dofinansowanie 85 % z RPO w ramach działania 9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich.
8. Szacunkowy czas realizacji projektu	od 2019 do 2020
9. Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Liczba osób korzystających z obiektu 2000 osób/rok
10. Prognozowane produkty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Powierzchnia docieplonych ścian zewnętrznych 2400 m ² Liczba zmodernizowanych obiektów użyteczności publicznej 1 szt.

Przedsięwzięcie 4	
1. Nazwa wnioskodawcy	Parafia Rzymskokatolicka pw. Matki Boskiej Nieustającej Pomocy w Suchaniu
2. Tytuł projektu	Renowacja kościoła i wieży kościelnej w Suchaniu
3. Obszar rewitalizacji	ul. Kardynała Augusta Hlonda 12, 73-132 Suchań
4. Powiązania z celami LPR	Cel strategiczny 1. Poprawa stanu technicznego obiektów i przestrzeni publicznej (cel operacyjny 1.4) Cel strategiczny 2. Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej (cel operacyjny 2.3)
5. Cele projektu	Celem projektu jest poprawa stanu technicznego obiektu zabytkowego na terenie gminy Suchań oraz wzrost potencjału turystycznego regionu.

6. Koncepcja projektu	Zadanie inwestycyjne polegać będzie na naprawie elewacji kościoła w Suchaniu oraz drewnianej wieży kościoła poprzez zabezpieczenie ppoż istniejącej więźby dachowej wykonanie uzupełnień w poszyciu pokrycia dachowego z blachy powlekanej na wieży dachu wraz z oczyszczeniem ze starych farby i pomalowaniu jej nowymi powłokami malarskimi. Dodatkowo projekt przewiduje oczyszczenie i zabezpieczenie elementów drewnianych elewacji wieży oraz zabezpieczenie jej elementów przeciw grzybicznemu i ppoż. Wykonanie instalacji CO oraz iluminacji świetlnej kościoła.
7. Szacunkowy koszt projektu	Szacunkowa wartość prac 941 046,48 zł kwota dofinansowania 85 % kosztów kwalifikowalnych w ramach środków RPO WZ Działanie 4.1 Dziedzictwo kulturowe
8. Szacunkowy czas realizacji projektu	Od 2018 do 2018
9. Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Liczba osób korzystających z obiektu 14 000/rok, Liczba odwiedzających obiekt turystów rocznie 480 os./rok
10. Prognozowane produkty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Liczba odnowionych obiektów zabytkowych 1 szt. Liczba wydarzeń kulturalnych organizowanych w odrestaurowanym obiekcie zabytkowym 10 szt./rok

Przedsięwzięcie 5	
1. Nazwa wnioskodawcy	Gmina Suchań
2. Tytuł projektu	Przebudowa boiska na stadionie miejskim w Suchaniu
3. Obszar rewitalizacji	Ul. Pomorska 1 A , 73-132 Suchań
4. Powiązania z celami LPR	Cel strategiczny 1. Poprawa stanu technicznego obiektów i przestrzeni publicznej (cel operacyjny 1.2 i 1.3) Cel strategiczny 2. Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej (cel operacyjny 2.1 i 2.2)
5. Cele projektu	Celem projektu jest poprawa stanu infrastruktury sportowej na terenie gminy Suchań w wyniku, której przebudowana zostanie płyta boiska na stadionie miejskim w Suchaniu.

6. Koncepcja projektu	Zadanie inwestycyjne polegać będzie na przebudowie boiska do piłki nożnej z nawierzchnią z trawy naturalnej. Celem przedsięwzięcia jest poprawa stanu technicznego boiska oraz przystosowanie do obowiązujących standardów. Pozwoli to na efektywniejsze wykorzystanie potencjału jaki posiada miasto w obszarze sportu i rekreacji. Unowocześnione boisko umożliwi regularne treningi i zgrupowania oraz sparingi ligi okręgowej. W ramach prac zaplanowano kompleksową przebudowę murawy płyty boiska poprzez rekultywację terenu wykonanie odwodnienia, wykonanie nowej podbudowy płyty boiska oraz nowej nawierzchni z trawy naturalnej.
7. Szacunkowy koszt projektu	Szacunkowa wartość prac 600 000,00 zł kwota dofinansowania 300 000 tys to 50 % kosztów kwalifikowalnych w ramach środków programu Ministerstwa Sportu i Turystyki - w ramach programu Program Modernizacji Infrastruktury Sportowej
8. Szacunkowy czas realizacji projektu	od 2019 do 2020
9. Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Liczba osób korzystających z obiektu 1500 osób/rok, Liczba zorganizowanych spotkań piłkarskich 15 szt./rok Liczba odbytych treningów piłkarskich 60 szt./rok
10. Prognozowane produkty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Liczba zmodernizowanych obiektów piłkarskich 1 szt.

Przedsięwzięcie 6	
11. Nazwa wnioskodawcy	Gmina Suchań
12. Tytuł projektu	Utworzenie kompleksu lekkoatletycznego przy ZSP w Suchaniu wraz z przebudową części drogi na ul Kwiatowej
13. Obszar rewitalizacji	Ul., Kardynała Augusta Hłonda 1, 73-132 Suchań oraz działki ewidencyjne nr 87,152/3,153,157,176,282 obręb 2 Suchań
14. Powiązania z celami LPR	Cel strategiczny 1. Poprawa stanu technicznego obiektów i przestrzeni publicznej (cel operacyjny 1.2 i 1.3) Cel strategiczny 2. Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej (cel operacyjny 2.1 i 2.2)
15. Cele projektu	Polepszenie jakości życia społeczności lokalnej Przeciwdziałanie degradacji przestrzeni publicznej Poprawa stanu infrastruktury sportowej i drogowej Zwiększenie miejsc do uprawiania sportu

16. Koncepcja projektu	W ramach zadania mają zostać wykonane: 1. bieżnia owalna o długości 150m, z nawierzchni poliuretanowej 2. 4-torowa bieżnia prosta wpisana częściowo w zarys bieżni o długości 116 m z nawierzchni poliuretanowej, 3. rozbieg do skoku w dal o długości 30m, z nawierzchni poliuretanowej, zakończone zeskokami z piaskiem 4. 4-torowa bieżnia prosta o długości 30 m z nawierzchni poliuretanowej, przeznaczona do ćwiczeń rozgrzewkowych, ćwiczeń techniki biegowej, techniki biegu przez płotki (4) Efektem podjętych działań ma być utworzenie pierwszego ogólnodostępnego kompleksu lekkoatletycznego w Suchaniu. Dodatkowo zadanie przewiduje przebudowę wewnętrznej drogi dojazdowej do przedmiotowego kompleksu lekkoatletycznego na odcinku ok. 550 m, wraz z utworzeniem nowego parkingu na 16 m postojowych obok cmentarza gminnego w Suchaniu
17. Szacunkowy koszt projektu	703 699,00 zł Dofinansowanie 85 % z RPO w ramach działania 9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich.
18. Szacunkowy czas realizacji projektu	od 2018 do 2019
19. Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Liczba osób korzystających z obiektu 2000 os./ rok
20. Prognozowane produkty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Długość przebudowanych dróg wewnętrznych 553 m , Liczba nowych miejsc postojowych 16 szt. Liczba nowopowstałych obiektów sportowych 1 szt.

Przedsięwzięcie 7	
1. Nazwa wnioskodawcy	Gmina Suchań
2. Tytuł projektu	Organizacja zajęć dodatkowych dla uczniów Szkoły Podstawowej w Suchaniu
3. Obszar rewitalizacji	Ul. Kardynała Augusta Hlonda 1, 73-132 Suchań

4. Powiązania z celami LPR	Cel strategiczny 2. Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej (cel operacyjny 2.2 i 2.3)
5. Cele projektu	Celem projektu jest inwestowanie w kształcenie, szkolenie i szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie, Celem projektu jest zwiększenie potencjału oraz wiedzy, umiejętności ucz. w Gminie Suchań. Gm. Suchań to niewielka gmina miejsko wiejska znajdująca się na terenie Specjalnej Strefy Włączenia (kryt. nr 5), borykająca się z problemami społ- gosp oraz spuścizną zjawisk negatywnie i trwale oddziałujących na jakość i efektywność realizowanych w nich procesów dydaktycznych. Zdiagnozowano następujące problemy dotyczące grupę docelową i ich środowisko pracy: trudności finansowe: 1. nie wystarczające wydatki na oświatę np. porównując rok 2013 do 2015 r. odsetkowa struktura wydatków budżetu na dział edukacja obniżyła się o 6,10 % (SVS GUS 2016), co też uniemożliwia odpowiednie wyposażenie pracowni w mat. dyd. i przyczynia się do trudności w skutecznej realizacji proc.eduk. Ponadto brak stosowania metod wspierających naukę w zakresie mat - przyrod w oparciu o dochodzenie i rozumowanie (met. eksper. uczniowskiego) będących ponadto narzędziami do budowania i rozwijania kompetencji uczniów przyczynia się do bardzo niskich wyników w nauce w części matematycznej gimnazjum. W ostatnich latach Gim. osiąga wyniki z egz. zew. które dalece odbiegają od śr. woj. w 2014 r. 34,50% (śr. woj.: 45,86%) w 2015r 39,66% (śr. woj.: 46,32%), w 2016r. 39,03% (śr. woj.: 45,17%) - OKE Poznań; co też świadczy o głęboko zakorzenionych problemach wymagających natychmiastowej interwencji. Skalę problemu obrazuje fakt, iż ucz. Gim. w Suchaniu w 2016r. osiągnęli najniższy wynik w całym pow. starg. i mimo organizowania różnych szkoleń z zakresu matematyki dla nauczycieli tendencja nadal jest spadkowa -źródło: OKE 2016. Ograniczone możliwości finansowania podnoszenia kwalifikacji zawodowych nauczycieli ZSP. Środki, finansowe w żaden sposób nie wystarczają, aby skutecznie tylko dla nauczycieli matematyki organizować doksztalcenie. Rodzaj doksztalcenia jest wielokierunkowy głównie z obszarów prawa oświatowego, a nie docelowy dla wybranej grupy przedmiotowców. Ponadto katastrofalny stan pracowni komputerowej jest bardzo ważną barierą w zdobywaniu umiejętności informatycznych jak również dokonywania różnych matematycznych rozwiązań. Umiejętność obsługi komputera i Internetu była atutem zwłaszcza w życiu

	zawodowym kilka lat temu, dziś jest to już podstawowa i niezbędna umiejętność wymagana w szkole, a w efekcie na rynku pracy. Tezę tę potwierdza raport DG Enterprise and Industry opracowanie to wskazuje, że w 2015 r- 90% zawodów będzie wymagało podstawowych umiejętności cyfrowych. Na terenie ZSP Suchań znajduje się zdekapitalizowana i przestarzała pracownia komputerowa z 2004 r. nie spełniająca dzisiejszych standardów informatycznych. Przy takim stanie rzeczy PROBLEMY należy upatrywać w następujących obszarach: a) brak wiedzy do czego tak naprawdę służy komputer najnowszej generacji, jakie ma możliwości, a tego uczniowie nie doświadczają na starym sprzęcie (potwierdzają to obserwacje pracownika Anny Ptasznik). b) brak śr. finan. na zakup nowych komputerów ze śr. szkolnych z działu pomoce dydaktyczne. W roku 2015 i 2016 budżet na zakup wszelkiego rodzaju pomocy dydaktycznych wyniósł na cały Zespół 7.200 zł na każdy rok c) brak wiary we własne możliwości i strach przed "nowym" Przedstawiona powyżej diagnoza sytuacji problemowej wyraźnie wskazuje na natychmiastową potrzebę wprowadzenia działań zaradczych determinując realizację projektu wpisującego się w cel szczegółowy RPO WZ 2014-2020 – „Doskonalenie kompetencji kluczowych uczniów w zakresie ...”. Działaniami, które służą do osiągnięcia tego celu jest: tworzenie warunków dla kształcenia kompetencji kluczowych oraz właściwych postaw poprzez realizację dodatkowych zajęć dydaktyczno - wyrównawczych, rozwijania uzdolnień uczniów oraz korzystanie z TIK oraz wyposażenie pracowni matem. w nowoczesne pom. dydak. Celem projektu jest: 1. do 20.06.2019 r. zwiększenie o 30 % kompetencji rozwijania u uczniów umiejętności kluczowych 16 nauczycieli (14K, 2M) Gimnazjum w Suchaniu, 2. Podniesieniu poziomu umiejętności korzystania z kompetencji kluczowych wśród 63 (29K, 34M) uczniów gimnazjum w Suchaniu o min. 20 % do VI 2019 3.Zwiększenie o 30 % kompetencji w zakresie diagnozowania specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów 16 nauczycieli (14K, 2M) Gimnazjum w Suchaniu, 4.Rozszerzenie dostępu dla 63 (29K, 34M) uczniów Gimnazjum w Suchaniu o specjalnych potrzebach edukacyjnych do indywidualizacji nauczania Co jest spójne z dokumentami strategicznymi takimi jak Strategia rozwoju woj. Zach., Strategią Europa 2020, Strategią perspektywa uczenia się przez całe życie, Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego Strategią gminy Suchań. Rezultatem realizacji projektu będzie podniesienie kompetencji kluczowych oraz właściwych postaw ucz.gim. Działania będą zgodne z podstawą programowa oraz
--	---

	ustawą o systemie oświaty. Dodatkowo Dyrektor wpisze na świadectwie kończącym klasę wszystkim uczniom biorącym udział w projekcie informację o udziale ucznia w proj. Edukacyjnym.
6. Koncepcja projektu	Zajęcia wyrównawcze, językowe, matematyczne. Zajęcia odbywać się będą w ZSP w Suchaniu skierowane będą do uczniów z gminy Suchań z trudnościami w nauce. Zajęcia prowadzić będą nauczyciele ze ZSP w Suchaniu. Zajęcia wyrównawcze prowadzone będą w trakcie roku szkolnego. Dodatkowo projekt przewiduje doposażenie pracowni matematycznej oraz informatycznej w pomoce naukowe oraz pomoce TIK. Zajęcia odbywać się w zmodernizowanym budynku ZSP w Suchaniu gdzie przeprowadzona zostanie termomodernizacja ścian zewnętrznych oraz stropodachu budynku w celu zwiększenia jakości świadczonych usług w budynku użyteczności publicznej.
7. Szacunkowy koszt projektu	272 424,75 zł 90 % dofinansowania RPZP.08.00.00 Edukacja, RPZP.08.02.00 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne oraz uczniów uczestniczących w kształceniu podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym
8. Szacunkowy czas realizacji projektu	od 2018 do 2020
9. Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Liczba uczniów dla których zorganizowane zostaną zajęcia dodatkowe - 63 uczniów Liczba zrealizowanych godzin dodatkowych zajęć dydaktyczno-wyrównawczych służących wyrównaniu dysproporcji edukacyjnych w procesie kształcenia dla uczniów mających trudności w spełnianiu wymagań edukacyjnych – 480 godzin
10. Prognozowane produkty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Liczba szkół, których pracownie przedmiotowe zostały doposażone w programie - 1 szt. Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w Programie – 63 uczniów, Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych – 1 szt.

Przedsięwzięcie 8	
1. Nazwa wnioskodawcy	Gmina Suchań/lub Stowarzyszenie na rzecz rozwoju gminy Suchań
2. Tytuł projektu	Organizacja imprez integracyjnych dla mieszkańców Gminy Suchań

3. Obszar rewitalizacji	Plac Rynek oraz ZSP w Suchaniu ul. Kardynała Augusta Hlonda 1
4. Powiązania z celami LPR	Cel strategiczny 2. Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej (cel operacyjny 2.1, 2.2 i 2.3)
5. Cele projektu	Celem przedsięwzięcia jest podnoszenie jakości życia społeczności lokalnej oraz promocja lokalnych walorów poprzez organizację imprez integracyjno kulturalnych dla mieszkańców Gminy Suchań. Operacja pozytywnie wpłynie na podniesienie, rozwój świadomości lokalnej społeczności oraz aktywizację mieszkańców gminy. Wspólna zabawa i sportowa rywalizacja przyczyni się do wzrostu integracji społecznej, a także zaspokojenia potrzeb mieszkańców pod względem sportu i wspólnej zabawy. Ponadto projekt ma na celu stworzenie warunków do rozwoju zasobów ludzkich oraz zwiększenie oferty spędzania wolnego czasu, w tym na obszarach zagrożonych marginalizacją społeczną i gospodarczą.
6. Koncepcja projektu	Organizacja i prowadzenie: - Dni Suchania (miejsce realizacji Plac rynek), - Organizatorem imprez będzie Gmina Suchań. Są to imprezy skierowane do mieszkańców gminy Suchań oraz przyjezdnych gości. Jest to coroczna cykliczna imprez organizowana w gminie Suchań w połowie czerwca. - Dożynki Gminne (miejsce realizacji Plac rynek), Organizatorem imprez będzie Gmina Suchań. Są to imprezy skierowane do mieszkańców gminy Suchań oraz przyjezdnych gości. Jest to coroczna cykliczna imprez organizowana w gminie Suchań w ostatni weekend sierpnia. Organizowany jest konkurs kulinarny oraz na najpiękniejszy wieniec dożynkowy. - Dzień seniora (Zespół szkół Publicznych w Suchaniu) Organizatorem imprez będzie Gmina Suchań. Jest to impreza skierowana do seniorów z Gminy Suchań w wieku kobiety 60+ mężczyźni 65+. Na uroczystość seniorzy zapraszani są imiennie. Organizatorzy zapewniają transport oraz poczęstunek. Podczas części artystycznej zaplanowane są występy zespołów ludowych, przyspiewki ludowe oraz występy gwiazd estrady. - Dzień Dziecka (Zespół szkół Publicznych w Suchaniu) Organizatorem imprez będzie Gmina Suchań. Jest to impreza skierowana wszystkich dzieci z terenu Gminy Suchań. Dla dzieci organizowane atrakcje w postaci bloku zabaw i konkursów przygotowanych przez animatorów artystycznych, dodatkowo "dmuchańce": zjeżdżalnie, zamki, euro-bunge, płukanie złota, malowanie twarzy, a także pokaz Ochotniczej Straży Pożarnej ze Suchania, Każde dziecko otrzyma słodki poczęstunek w postaci

	słodczy i waty cukrowej.
7. Szacunkowy koszt projektu	Szacunkowy koszt imprezy 30 000, zł. W większości przypadków są to koszt własne gminy. Część imprez zrealizowana zostanie ze środków na projekty grantowe wysokość dofinansowania 63,63 % dla gminy 95% dofinansowania dla organizacji pozarządowych
8. Szacunkowy czas realizacji projektu	od 2018 do 2022
9. Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Liczba osób biorących udział w wydarzeniach integracyjnych - 6000 osób/rok
Prognozowane produkty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Liczba zorganizowanych imprez kulturalno-integracyjnych - 12 szt.

Przedsięwzięcie 9	
1. Nazwa wnioskodawcy	Klub Sportowy ORKAN SUCHAŃ
2. Tytuł projektu	Organizacja zajęć sportowych dla sekcji juniorów klubu sportowego ORKAN
3. Obszar rewitalizacji	Stadion Miejski ul. Pomorska 1 a, 73-132 Suchań
4. Powiązania z celami LPR	Cel strategiczny 2. Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej (cel operacyjny 2.2 i 2.3)
5. Cele projektu	1) upowszechnianie aktywności fizycznej wśród dzieci i młodzieży, 2) wyrównywanie szans dzieci i młodzieży w dostępie do usystematyzowanej aktywności fizycznej, 3) wyposażenie klubu sportowego w sprzęt sportowy 4) organizacja zajęć treningowych dla młodzieży
6. Koncepcja projektu	Zajęcia sportowe dla juniorów w postaci co tygodniowych treningów piłkarskich, Wyjazdy na zgrupowanie wyposażenie klubu w sprzęt sportowy itp. Zajęcia odbywać się będą na Stadionie Miejskim, który po przeprowadzeniu przebudowy płyty boiska spełniać będzie standardy UEFA (proszę powiązać z przedsięwzięciem nr 5)
7. Szacunkowy koszt projektu	Szacunkowy koszt projektu to ok. 11 000, 00 zł dofinansowanie 90 % w ramach PROGRAMU „KLUB” w ramach rozwijania sportu poprzez wspieranie przedsięwzięć z zakresu upowszechniania sportu dzieci i

	młodzieży Ministerstwo Sportu i Turystyki
8. Szacunkowy czas realizacji projektu	od 2017 do 2020 - nie więcej niż raz w roku
9. Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Liczba uczestników treningów sportowych - 30 osób /rok
10. Prognozowane produkty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Liczba wyposażonych obiektów sportowych - 1 szt. Liczba zorganizowanych obozów szkoleniowych - 1 szt./rok

Przedsięwzięcie 10	
1. Nazwa wnioskodawcy	P.P.H.U Prox Tomasz Szczepanowski
2. Tytuł projektu	Remont obiektu przy ulicy Hlonda wraz z zagospodarowaniem terenu
3. Obszar rewitalizacji	Ul. Kardynała Augusta Hlonda 75, 73-132 Suchań
4. Powiązania z celami LPR	Cel strategiczny 1. Poprawa stanu technicznego obiektów i przestrzeni publicznej (cel operacyjny 1.1 i 1.3)
5. Cele projektu	Celem realizacji projektu jest modernizacja obiektu w którym prowadzona jest działalność gospodarcza gajana na prowadzeniu dyskoteki oraz Pubu w miejscowości Suchań W ramach prac wykonana zostanie termomodernizacja ścian zewnętrznych budynku, zagospodarowanie terenu wokół budynku w celu uporządkowania zdegradowanej przestrzeni miejskiej oraz ożywienia najbliższego otoczenia.
6. Koncepcja projektu	W ramach prac objętych wnioskiem planowane jest docieplenie ścian zewnętrznych budynku styropianem, wymianę części okien, oraz zagospodarowanie terenu przy budynku poprzez utwardzenie terenu kostką brukową, wykonanie nasadzeń krzewów ozdobnych. Postawienie stolików gastronomicznych.
7. Szacunkowy koszt projektu	Szacunkowy koszt realizacji inwestycji 300 000, 00 zł dofinansowanie 85 % z RPO w ramach działania 9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich

8. Szacunkowy czas realizacji projektu	od 2018 do 2019
9. Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Liczba osób korzystających w skali roku 5000/ rok, Liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych w skali roku - 10 szt.
10. Prognozowane produkty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Liczba zmodernizowanych obiektów w których prowadzona jest działalność gospodarcza - 1

Harmonogram realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Suchań na lata 2016-2022 stanowi pochodną gotowości wnioskodawców do realizacji zgłoszonych do LPR projektów oraz dostępności środków finansowych możliwych do pozyskania ze źródeł zewnętrznych. Sprawna realizacja przedsięwzięć zależała będzie także od sukcesów w pozyskiwaniu środków finansowych przez wnioskodawców. Na podstawie zgłoszonych przez wnioskodawców oczekiwanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych (poprzez wypełnienia tzw. fiszki projektowej) przygotowano ramowy harmonogram realizacji LPR, który uwzględnia także działania związane z zarządzaniem realizacją LPR.

Tabela 31. Harmonogram realizacji przedsięwzięć ujętych w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Suchań na lata 2016-2022

Przedsięwzięcia	TERMIN REALIZACJI					
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						

Źródło: opracowanie własne

Tabela 32. Szacunkowe ramy finansowe planowanych przedsięwzięć

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Szacowane środki finansowe z podziałem na źródła					Koszt całkowity
			publiczne	środki funduszy UE			inne źródła finansowania	
			Gmina Suchań	% kosztów kwalifikowalnych	finansowanie z EFRR	finansowanie z EFS		
1.	Termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Suchaniu	Gmina Suchań	170 318,00 zł	85%	965 138,45,00 zł (RPO WZ Działanie 9.3)	-	FS POIiŚ, Fundusz Termomodernizacji i Remontów	1 135 457,00 zł
2.	Zagospodarowanie terenu obok Szkoły Podstawowej w Suchaniu	Gmina Suchań	300 000,00 zł	95%		-	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	300 000,00 zł
3.	Termomodernizacja budynku Strażnicy OSP i Ośrodka Zdrowia w Suchaniu	Gmina Suchań	30 000,00 zł	85%	170 000,00 zł (RPO WZ Działanie 9.3)	-	FS POIiŚ, Fundusz Termomodernizacji i Remontów	200 000,00 zł
4.	Renowacja kościoła i wieży kościelnej w Suchaniu	Parafia Rzymskokatolicka pw. Matki Boskiej Nieustającej Pomocy w Suchaniu	141 156,04	85%	799 889,51 (RPO WZ Działanie 4.1)	-	-	941 046,48 zł
5.	Przebudowa boiska na stadionie miejskim w Suchaniu	Gmina Suchań	300 000,00	50%	-	-	Program Modernizacji Infrastruktury Sportowej	600 000,00 zł
6.	Utworzenie kompleksu lekkoatletycznego przy ZSP w Suchaniu wraz z przebudową części drogi na ul Kwiatowej	Gmina Suchań	105 554,85	85%	598 144,15 zł (RPO WZ Działanie 9.3)		-	703 699,00 zł
7.	Organizacja zajęć dodatkowych dla uczniów Szkoły Podstawowej w Suchaniu	Gmina Suchań	27 242,48 zł	90%	-	245 182,27 zł	-	272 424,75 zł
8.	Organizacja imprez integracyjnych dla mieszkańców Gminy Suchań	Gmina Suchań/lub Stowarzyszenie na rzecz rozwoju gminy Suchań	10 911,00 zł 1 500,00 zł	63,63% (Gmina) 95% (org. Pozarządowa)	-	19 089,00 zł 28 500,00 zł	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	30 000,00 zł
9.	Organizacja zajęć sportowych dla sekcji juniorów klubu	Klub Sportowy ORKAN SUCHAŃ	-	90%	-	-	9 900,00 zł Program „Klub”	11 000, 00 zł

	sportowego ORKAN						MSiT	
10.	Remont obiektu przy ulicy Hlonda wraz z zagospodarowaniem terenu	P.P.H.U Prox Tomasz Szczepanowski	-	85%	255 000,00 zł (RPO WZ Działanie 9.3)	-	45 000,00 zł (wkład własny)	300 000,00 zł

Źródło: opracowanie własne

9. Komplementarność procesu rewitalizacji

Komplementarność jest jednym z ważnych aspektów Programu Rewitalizacji. Zapewnienie powiązań pomiędzy poszczególnymi projektami skutkować może lepszym i bardziej efektywnym wykorzystaniem środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację. Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*, opracowanymi przez Ministerstwo Rozwoju, wymogiem koniecznym przy opracowaniu programów rewitalizacji jest konieczność zapewnienia komplementarności w pięciu następujących aspektach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania. Uwzględnienie komplementarności w planowaniu i wdrażaniu rewitalizacji polegające na zapewnieniu powiązań pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami, jak również pomiędzy przedsięwzięciami a systemem ich implementacji, przyczyni się do wzmocnienia skuteczności oraz efektywności realizacji rewitalizacji.

9.1. Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Suchań została zapewniona dzięki skupieniu przedsięwzięć wybranych do realizacji na wyznaczonym obszarze rewitalizacji.

Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji zostały wyznaczone po przeprowadzeniu dokładnej analizy istotnych problemów w pięciu sferach: społecznej, gospodarczej, technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej oraz z uwzględnieniem wskazań mieszkańców Gminy podczas przeprowadzonej ankietyzacji.

Uwzględnienie zarówno danych obiektywnych (GUS, Urzędu Gminy, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej), jak i opinii społeczeństwa świadczy o trafności przestrzennej zaplanowanej w ramach rewitalizacji interwencji.

Realizacja przedsięwzięć przyniesie pozytywne skutki dla całego obszaru rewitalizacji ponieważ mają one charakter komplementarny – projekty są wzajemnie powiązane ze względu na fakt realizacji w pierwszej kolejności działań o wymiarze infrastrukturalnym, które stworzą niezbędną (z perspektywy celów rewitalizacji) przestrzeń dla rozwoju projektów „miękkich” wzmacniających tkankę społeczną. Część przedsięwzięć dotyczy

działań podejmowanych dla miejsc lub obiektów użyteczności publicznej. Z infrastruktury tej korzystać będą mogli mieszkańcy zarówno całego obszaru rewitalizacji, jak i całej Gminy. Z projektów realizowanych w obszarze rewitalizacji korzystać będzie największa liczba mieszkańców Gminy, z racji pełnienia przez niego ważnych funkcji społecznych, administracyjnych i turystycznych. Efekt zrealizowanych przedsięwzięć będzie pozytywnie wpływał na zwiększenie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji.

9.2. Komplementarność problemowa

Komplementarność problemowa w Lokalnym Programie Rewitalizacji została zapewniona na poziomie poszukiwania rozwiązań (przedsięwzięć) prowadzących do ograniczenia problemów i zaspokojenia potrzeb, a następnie określenia harmonogramów ich realizacji. Zaplanowane przedsięwzięcia są ze sobą wzajemnie powiązane, a także wzajemnie się dopełniają. Przedsięwzięcia infrastrukturalne, związane z przebudową budynków użyteczności publicznej, bądź modernizacją, zakładają prowadzenie tam działań o charakterze społecznym (kulturalnym, integracyjnym, aktywizującym mieszkańców, wychowawczo-edukacyjnym).

W diagnozie obszaru rewitalizacji wykazano, iż w obszarze rewitalizacji występuje nagromadzenie problemów w sferze społecznej, gospodarczej, technicznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej. W związku z powyższym w ramach przeciwdziałania wspomnianym problemom w pierwszej kolejności skupiono się na działaniach skierowanych na zminimalizowanie sytuacji kryzysowej w sferze technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej i społecznej.

Powiązanie przedsięwzięć infrastrukturalnych z projektami społecznymi w tzw. wiązki projektów to mechanizm integrowania kilku projektów realizowanych w bliskiej odległości służący uwzględnieniu wielu aspektów złożonych problemów.

Dodatkowo w celu wykazania komplementarności karty proponowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawierają prognozowane rezultaty oraz informację na temat oddziaływania projektu w odniesieniu do pięciu sfer. Będzie to przeciwdziałało fragmentaryzacji zadań, a rewitalizacja uzyska kompleksowy charakter. Dla LPR przyjęto ponadto zestawienie wskaźników, które pozwolą ocenić tempo oraz zakres realizacji całego programu – na poziomie produktu oraz rezultatu.

9.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna przejawia się w systemie zarządzania, który został zaprojektowany na potrzeby implementacji LPR, tym samym zapewniona zostanie współpraca i współdziałania różnych podmiotów działających na rzecz realizacji programu i poprawy stwierdzonej sytuacji kryzysowej obszaru zdegradowanego. Za realizację Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Suchań odpowiada Burmistrz Gminy Suchań, przy współpracy z Radą Miejską, Zespołem ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Suchań na lata 2016-2022 oraz partnerami programu. Określenie odpowiednich instrumentów zarządzania i wdrażania opisane zostało w kolejnych rozdziałach niniejszego dokumentu.

Zespół ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Suchań na lata 2016-2022 pełnił będzie również rolę wykonawczą i zarządczą programu. Tym samym Zespół koordynować będzie włączenie nowych podmiotów i interesariuszy w proces rewitalizacji oraz wspierać partnerów programu, w realizację przez nich zadań, pomagając im poszukiwać funduszy na ich realizację. Aby to osiągnąć Zespół realizować będzie zadania z zakresu upowszechniania wiedzy na temat programu i jego realizacji, prowadzenia konsultacji społecznych oraz mobilizacji zasobów, które powinny lub mogą działać na rzecz realizacji Programu.

Każdy potencjalny partner programu dzięki działaniom Zespołu będzie miał zapewniony dostęp do informacji na temat realizacji założeń programu oraz ma szansę uczestniczyć w działaniach edukacyjno-szkoleniowych, w których dowie się w jaki sposób może zgłaszać i realizować zaproponowane przez siebie zadania. Dodatkowo w ramach procedur zarządczych przewidziano możliwość zgłaszania nowych zadań oraz uwag do istniejącego LPR przez wszystkich zainteresowanych. W ten sposób każdy interesariusz będzie miał wpływ na realizację Programu.

9.4. Komplementarność międzyokresowa

Komplementarność międzyokresowa oznacza spójność przedsięwzięć rewitalizacyjnych podejmowanych w poprzednich okresach programowania z celami, kierunkami oraz zaplanowanymi przedsięwzięciami określonymi w LPR.

Gmina Suchań w ramach polityk spójności zrealizowała następujące projekty:

- Modernizacja świetlic wiejskich w Sadłowie i Tarnowie poprzez instalację centralnego ogrzewania oraz wyposażenie świetlic w sprzęt sportowy.
- Zakup i montaż 23 lamp solarnych uliczno -parkowych.
- Utworzenie Izby Pamięci Zespołu Ludowego „JUTRZENKI” w Brudzewicach wraz z remontem świetlicy wiejskiej
- Modernizacja świetlicy wiejskiej w Żukowie
- Przebudowa części budynku położonego w Brudzewicach dz. N. Geod.385/1 wraz zezmiana sposobu użytkowania na lokale socjalne.

Komplementarności podejmowanych działań można się dopatrzeć zarówno w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, jak i technicznym. Wnioski wyciągnięte z realizacji poprzednich działań rewitalizacyjnych pozwolą na jeszcze bardziej efektywne wykorzystanie środków i możliwości w obecnej perspektywie finansowej.

9.5. Komplementarność źródeł finansowania

Komplementarność źródeł finansowania LPR została zapewniona poprzez określenie oraz łączenie różnych źródeł finansowania. Przewidziano zarówno przedsięwzięcia współfinansowane przez sektor prywatny, jak i publiczny, środki osób/podmiotów indywidualnych, sektora pozarządowego, jak i pieniądze publiczne – gminne, powiatowe, znajdujące się w dyspozycji jednostek Skarbu Państwa, czy też ostatecznie wsparcie realizowane w ramach pomocy Unii Europejskiej. Także perspektywa przedmiotowa pozwala wskazać różne źródła finansowania, jak np. EFRR, EFS. Przedsięwzięcia inwestycyjne finansowane ze środków RPO WZ będą współfinansowane również ze środków Programu Modernizacji Infrastruktury Sportowej, Programu „Klub” oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Komplementarność źródeł finansowania określona została w rozdziale dotyczącym szacunkowych ram finansowych LPR, gdzie na poziomie szczegółowego opisu przedsięwzięć określono źródła publiczne i prywatne (ze wskazaniem potencjalnych projektodawców oraz instytucji współfinansujących).

Gmina w pierwszej kolejności zakłada wykorzystanie zewnętrznych źródeł finansowania, w tym funduszy europejskich dedykowanych rewitalizacji. Jednakże, w trakcie trwania programu, zakłada się prowadzenie działań edukacyjnych ,dla różnych podmiotów z zakresu możliwości włączenia się w proces rewitalizacji. Mając to na uwadze, miasto w trakcie

realizacji Programu, będzie starało się pozyskać partnerów partycypujących w kosztach realizacji działań i projektów służących wyprowadzaniu obszaru ze stanu kryzysowego poprzez współpracę z różnymi podmiotami.

11. Zgodność Programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi Gminy

Elementem opracowania Programu jest zapewnienie komplementarności pomiędzy dokumentami strategicznymi i planistycznymi Gminy. Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Suchań na lata 2016-2022 pozostaje w zgodności z innymi dokumentami dotyczącymi rozwoju tego terenu, a w szczególności ze Strategią Rozwoju Społeczno-Gospodarczego do roku 2019, Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Suchań na lata 2014-2020 oraz ze Studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego Gminy Suchań.

Tabela 33. Powiązania celów Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi Gminy Suchań

Cel strategiczny 1. Poprawa stanu technicznego obiektów i przestrzeni publicznej	
Dokument strategiczny/planistyczny	Powiązanie z celami
Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego do roku 2019	Remontować i podwyższać standard istniejącej bazy edukacyjnej oraz obiektów użyteczności publicznej Podjąć działania zmierzające do zagospodarowania przestrzeni publicznej
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Suchań na lata 2014-2020	-
Studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego Gminy Suchań	Studium stanowi syntezę prac analitycznych, obejmujących szeroki wachlarz zagadnień badanych w różnym stopniu szczegółowości, ze szczególnym uwzględnieniem problemów środowiska przyrodniczego i poziomu życia mieszkańców gminy
Cel strategiczny 2. Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej	
Dokument strategiczny/planistyczny	Powiązanie z celami
Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego do roku 2019	Wzmacniać istniejące struktury oświaty z jednoczesnym działaniem w kierunku wzrostu jakości usług edukacyjnych Sprzyjać rozwojowi różnych form edukacji Stwarzać warunki do większej aktywności i zaangażowania mieszkańców w życie gminy
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Suchań na lata 2014-2020	Ograniczenie zjawiska marginalizacji grup szczególnego ryzyka Rozwój zajęć pozalekcyjnych i poza szkołą Wzmocnienie relacji rodzinnych poprzez prawidłowe spędzanie wolnego czasu
Studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego Gminy Suchań	-

11. System wdrażania programu rewitalizacji

W świetle przeprowadzonej diagnozy oraz analizy istniejących uwarunkowań zarządzania Gminą stworzenie instytucjonalnych ram dla wdrożenia procesu rewitalizacji stanowić powinno jedno z najważniejszych wyzwań dla władz Gminy.

Ze względu na ustawowe określenie rewitalizacji jako zadania własnego gminy założyć należy, że odpowiedzialność za zarządzanie procesem pozostanie skupiona w administracji samorządowej. Oznacza to stworzenie systemu organizacyjnego odpowiedzialnego za zarządzanie procesem rewitalizacji.

W ramach stworzenia systemu wdrażania programu rewitalizacji zaplanowano:

- zaprojektowanie i wdrożenie systemu zarządzania rewitalizacją, uwzględniającego strukturę organizacyjną odpowiedzialną za planowanie, wdrażanie i monitorowanie procesu rewitalizacji,
- powołanie Zespołu ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Suchań na lata 2016-2022.

Za zarządzanie procesem rewitalizacji na poziomie operacyjnym odpowiadać będzie Zespół ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Suchań na lata 2016-2022. Do zadań Zespołu należeć będzie:

- koordynacja pracy wydziałów merytorycznych i miejskich jednostek organizacyjnych w zakresie aktualizacji i realizacji LPR,
- koordynacja pracy w zakresie przygotowywania projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych:
 - prowadzenie naboru projektów, wdrożenie i koordynacja procedury przygotowywania projektów rewitalizacji,
 - opiniowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych pod względem zgodności z celami zawartymi w programie rewitalizacji, koordynacja ich wdrażania.
 - inicjowanie, planowanie i wdrażanie projektów rewitalizacji oraz łączenie zadań/projektów w określone projekty zintegrowane („wiązki projektów”),
- organizowanie konkursów koncepcyjnych, projektowych i innych związanych z procesem rewitalizacji,

- inicjowanie i organizowanie przedsięwzięć informacyjnych, promocyjnych i negocjacji, dotyczących planowanych działań rewitalizacyjnych oraz uczestniczenie w procesach konsultacji społecznych,
- monitorowanie obszarów rewitalizacji i wdrażania LPR na poziomie programu i projektów rewitalizacyjnych oraz innych działań różnych podmiotów podejmowanych w obszarze rewitalizacji,
- ewaluacja efektów realizacji procesu rewitalizacji w skali Gminy, w tym prowadzenie analiz i bazy danych o obszarze rewitalizacji, dokonywanie wieloaspektowych analiz Gminy pod kątem identyfikacji zjawisk kryzysowych i ich przyczyn.

Zespół ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Suchań na lata 2016-2022. Zespół został powołany Zarządzeniem Nr 61/2016 Burmistrza Suchania z dnia 29 lipca 2016 r. w sprawie powołania Gminnego Zespołu ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Suchań na lata 2016-2022.

W skład powołanego Zespołu wchodzi:

- 1) Kamila Krzysztofik - przewodnicząca zespołu,
- 2) Bartłomiej Dąbek – Z-ca burmistrza członek zespołu,
- 3) Kinga Szymczak Lachowicz - członek zespołu.

12. System monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji

Celem procesu monitorowania Programu jest poprawa wdrażania i bieżącej jakości, wzmocnienie poczucia partnerstwa i współwłasności, a także rozliczenie i wzmocnienie odpowiedzialności. Zaplanowane elementy systemu monitorowania składają się z:

- stałego procesu monitorowania;
- raportu z monitoringu;
- ewaluacji końcowej.

Do instytucji i podmiotów biorących udział w monitoringu Programu Rewitalizacji zaliczyć należy w szczególności:

- Radę Miejską w Suchaniu;
- Burmistrza Gminy Suchań;
- Zespół ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Suchań na lata 2016-2022;
- Projektodawców przedsięwzięć uwzględnionych w LPR;
- Beneficjentów Programu Rewitalizacji.

Dla osiągnięcia wskaźników Programu Rewitalizacji, szczególna rola w procesie monitoringu przypada beneficjentom, którzy mają obowiązek monitorowania wdrażania poszczególnych, ujętych w nim projektów.

Na poziomie monitorowania Programu Rewitalizacji głównym podmiotem, monitorującym oraz dokonującym oceny osiągnięcia założonych wskaźników będzie Zespół ds. Rewitalizacji, a w odniesieniu do osiągnięcia celów strategicznych Rada Miejską w Suchaniu i Burmistrz Gminy Suchań.

Rola Zespołu ds. Rewitalizacji obejmować będzie jednocześnie monitoring oraz sprawozdawczość. Sprawozdania z realizacji programów (rzeczowo-finansowe) przedkładane powinny być przez Zespół ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Suchań na lata 2016-2022, Radzie Miejskiej w Suchaniu i Burmistrzowi Gminy Suchań w formie sprawozdania rocznego, a także załączane do sprawozdania z realizacji całego Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Wprowadzenie systemu monitoringu i powiązanej z nim procedury ewaluacji pozwoli wyeliminować problem dezaktualizacji założeń Lokalnego Programu Rewitalizacji. Ewaluacja ma na celu identyfikację oraz poprawę jakości, skuteczności i spójności Lokalnego Programu Rewitalizacji. Jej zadaniem jest zweryfikowanie, czy w wyniku podejmowanych

działań osiągnięto oczekiwane rezultaty, które mają wpłynąć na osiągnięcie celów postawionych w Programie. Na etapie ewaluacji zastosowane zostaną następujące mechanizmy włączenia interesariuszy: aktywność pracowników Urzędu Miejskiego, zajmujących się sprawami rewitalizacji oraz działania związane z informowaniem mieszkańców o przebiegu realizacji Programu i jego wynikach (np. na stronie internetowej, Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Suchaniu, podczas spotkań informacyjnych, debat).

Zmiany Programu realizowane będą na podstawie rzetelnych badań i analiz (ewaluacji). Zostaną one szerzej opisane - zawierać będą rodzaj i przyczynę, wpływ na dalszą realizację programu i propozycje modyfikacji. Procedura aktualizacji realizowana będzie w przypadku sytuacji wyjątkowych oraz szczególnych zmian wpływających na realizację wdrażanego dokumentu, w tym m.in., gdy wystąpi znaczna zmiana warunków finansowania zewnętrznego do zaplanowanych projektów rewitalizacyjnych, istotna zmiana w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej, wpływająca na sytuację gminy lub zmiana sytuacji finansowej i konieczność dostosowania zapisów Programu do zmienionych wymogów formalno-prawnych, aktualizacji danych dotyczących obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji bądź wdrożenia wniosków i rekomendacji z raportów ewaluacyjnych. Program będzie podlegał ocenie aktualności i stopnia realizacji dokonywanej przez Burmistrza Gminy Suchań we wsparciu Zespołu ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Suchań na lata 2016-2022 co dwa lata na podstawie sprawozdania z postępu realizacji założeń Programu. Rada Miejska w Suchaniu będzie mieć za zadanie analizowanie i zatwierdzanie wniosków Zespołu ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Suchań na lata 2016-2022 o zmianę treści Programu, oraz jego aktualizację poprzez podjęcie stosownej uchwały w tej sprawie.

W sytuacji stwierdzenia osiągnięcia celów dokumentu, Rada Miejska w Suchaniu uchyla uchwałę w sprawie Lokalnego Programu Rewitalizacji w całości albo w części, z własnej inicjatywy lub na wniosek Burmistrza Gminy Suchań.

12.1. Rodzaje monitoringu i wskaźniki monitoringu

Jednym z celów monitoringu jest dostarczanie informacji o postępie realizacji i efektywności wdrażania pomocy – na poziomie pojedynczego projektu i całego Programu. Zgodnie z zasadami w zależności od charakteru dostarczanych danych, monitoring dzieli się na rzeczowy i finansowy.

12.1.1. Monitoring rzeczowy

Monitoring rzeczowy dostarcza danych, obrazujących postęp we wdrażaniu programu oraz umożliwiających ocenę jego wykonania w odniesieniu do ustalonych celów operacyjnych. Dane wykorzystywane przy monitorowaniu powinny zostać skwantyfikowane i obrazować postęp we wdrażaniu oraz rezultaty działań, w podziale na trzy kategorie wskaźników:

- wskaźniki produktu, które odnoszą się do rzeczowych efektów działalności i są liczone w jednostkach materialnych;
- wskaźniki rezultatu, odpowiadające bezpośrednim i natychmiastowym efektom wynikającym z wdrożenia Programu, które mogą mieć formę wskaźników materialnych lub finansowych;

Wskaźniki, z wyjątkiem oddziaływań, formułowane są na etapie planowania projektu i/lub opracowywania wniosków o finansowanie poszczególnych projektów.

12.1.2. Monitoring finansowy

Monitoring finansowy dostarcza danych, dotyczących finansowych aspektów realizacji Programu i stanowi podstawę do oceny sprawności wydatkowania przeznaczonych na niego środków. Powinien odbywać się w oparciu o sprawozdania – okresowe, roczne oraz końcowe (obejmujące projekt, cele strategiczne, Program Rewitalizacji), które przedstawiane są:

- Zespołowi ds. Rewitalizacji – w formie kopii sprawozdań, przedkładanych Instytucji Zarządzającej przez beneficjentów projektów, które uzyskały wsparcie w ramach Regionalnego Programu Rewitalizacji Województwa Zachodniopomorskiego lub innych funduszy Unii Europejskiej lub formie sprawozdań, przedkładanych przez wnioskodawców, którzy nie pozyskali środków z Funduszy Strukturalnych, ale rozpoczęli realizację projektów, ujętych w Programie Rewitalizacji i wykorzystują inne publiczne źródła finansowania;
- Burmistrzowi Gminy Suchań, Radzie Miejskiej w Suchaniu, Skarbnikowi Gminy Suchań – w formie sprawozdań przedkładanych przez Zespół ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Suchań na lata 2016-2022 w zakresie realizacji i sposobu finansowania LPR,

Dane zawarte w tych sprawozdaniach obejmować powinny wysokość wkładu finansowego, pochodzącego ze środków publicznych (wydatki poniesione w okresie objętym sprawozdaniem, wydatki poniesione od początku realizacji zadania, stan zaawansowania realizacji zadania w ujęciu procentowym), z wyszczególnieniem:

- wkładu wspólnotowego: ogółem oraz środków z EFRR/EFS;
- krajowego wkładu publicznego: ogółem oraz budżet państwa, budżet jednostek samorządu terytorialnego szczebla regionalnego, budżet gminy, inne środki publiczne (fundusze celowe, środki specjalne);
- środków z pożyczek na prefinansowanie;
- środków z pożyczek Europejskiego Banku Inwestycyjnego;
- środków prywatnych;
- innych środków.

Dodatkowo sprawozdania winny zawierać informacje na temat postępu realizacji planu finansowego odpowiednio projektu lub Programu, w okresie sprawozdawczym oraz prognozę w tym zakresie na rok następny.

Tabela 34. Zestawienie wskaźników poddawanych analizie w procesie monitoringu

Założenia LPR	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Źródło danych	Wartość bazowa dla obszaru rewitalizacji	Średnia wartość dla Gminy	Wartość docelowa
Wskaźniki oddziaływania						
Cel 1. Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym	os.	Urząd Miejski w Suchaniu	16,7	17,5	spadek wartości wskaźnika
	Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym	os.	Urząd Miejski w Suchaniu	15,9	17,6	wzrost wartości wskaźnika
	Wskaźnik starzenia się	-	Urząd Miejski w Suchaniu	92,4	100,7	spadek wartości wskaźnika
	Liczba osób długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym	os.	Urząd Miejski w Suchaniu	61	20,2	spadek wartości wskaźnika
	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1000 ludności	os./1000 mieszk.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchaniu	247,6	245,0	spadek wartości wskaźnika
	Wielkość zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę	zł	Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchaniu	581,8	1071,2	wzrost wartości wskaźnika
	Liczba przestępstw na 1000 ludności	os./1000 mieszk.	Urząd Miejski w Suchaniu	6,8	11,6	spadek wartości wskaźnika
	Liczba ofiar przemocy na 1000 ludności	os./1000 mieszk.	Urząd Miejski w Suchaniu	2,0	0,7	spadek wartości wskaźnika
	Liczba czynów karalnych nieletnich	os./1000	Urząd Miejski w	1,9	0,5	spadek

	na 1000 ludności	mieszk.	Suchaniu			wartości wskaźnika
	Liczba mieszkańców prowadzących działalność gospodarczą na 100 ludności	os./100 mieszk.	Urząd Miejski w Suchaniu	4,5	4,1	wzrost wartości wskaźnika
	Liczba podmiotów gospodarczych według REGON na 100 osób	os./100 mieszk.	Urząd Miejski w Suchaniu	7,3	9,5	wzrost wartości wskaźnika
	Liczba nowozarejestrowanych podmiotów gospodarczych według REGON na 100 ludności	os./100 mieszk.	Urząd Miejski w Suchaniu	2,9	3,0	wzrost wartości wskaźnika
	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych według REGON na 100 ludności	os./100 mieszk.	Urząd Miejski w Suchaniu	4,4	4,2	spadek wartości wskaźnika
Cel 2. Poprawa stanu technicznego obiektów i przestrzeni publicznej	Przeciętną powierzchnią użytkową lokalu na osobę	m ²	Urząd Miejski w Suchaniu	24,4	36,3	wzrost wartości wskaźnika
	Liczba przystanków na 100 ludności	przyst. kom. publ./1000 mieszk.	Urząd Miejski w Suchaniu	0,4	0,5	wzrost wartości wskaźnika
	Powierzchnia terenów zieleni	ha	Urząd Miejski w Suchaniu	2,69	11,87	wzrost wartości wskaźnika
Projekty rewitalizacyjne	Wskaźniki produktu					
	Liczba zmodernizowanych obiektów użyteczności publicznej	szt.	Dane wnioskodawcy	0	-	2
	Powierzchnia docieplonych ścian zewnętrznych	m ²	Dane wnioskodawcy	0	-	4464,4
	Powierzchnia docieplonych stropodachów	m ²	Dane wnioskodawcy	0	-	2205,20
	Liczba zainstalowanych instalacji OZE	szt.	Dane wnioskodawcy	0	-	1
	Liczba zamontowanych paneli słonecznych	szt.	Dane wnioskodawcy	0	-	6
	Liczba zagospodarowanych terenów	szt.	Dane	0	-	1

rekreacyjnych		wnioskodawcy			
Powierzchnia obszaru objętego rewitalizacją	m ²	Dane wnioskodawcy	0	-	3 200
Liczba odnowionych obiektów zabytkowych	szt.	Dane wnioskodawcy	0		1
Liczba wydarzeń kulturalnych organizowanych w odrestaurowanym obiekcie zabytkowym	szt./rok	Dane wnioskodawcy	0	-	10
Liczba zmodernizowanych obiektów piłkarskich	szt.	Dane wnioskodawcy	0	-	1
Długość przebudowanych dróg wewnętrznych	m	Dane wnioskodawcy	0	-	553
Liczba nowych miejsc postojowych	szt.	Dane wnioskodawcy	0	-	16
Liczba nowopowstałych obiektów sportowych	szt.	Dane wnioskodawcy	0	-	1
Liczba szkół, których pracownie przedmiotowe zostały doposażone w programie	szt.	Dane wnioskodawcy	0	-	1
Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w Programie	os.	Dane wnioskodawcy	0	-	63
Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych	szt.	Dane wnioskodawcy	0	-	1
Liczba zorganizowanych imprez kulturalno-integracyjnych	szt.	Dane wnioskodawcy	0	-	12
Liczba wyposażonych obiektów sportowych	szt.	Dane wnioskodawcy	0	-	1
Liczba zorganizowanych obozów szkoleniowych	szt.	Dane wnioskodawcy	0	-	1
Liczba zmodernizowanych obiektów w których prowadzona jest działalność gospodarcza	szt.	Dane wnioskodawcy	0	-	1

	Wskaźniki rezultatu					
	Liczba osób korzystających z obiektu	os./rok	Dane wnioskodawcy	0	-	20 638
	Liczba nowych obiektów rekreacyjno-użytkowych	szt.	Dane wnioskodawcy	0	-	1
	Liczba odwiedzających obiekt turystów	os./rok	Dane wnioskodawcy	0	-	480
	Liczba zorganizowanych spotkań piłkarskich	szt./rok	Dane wnioskodawcy	0	-	15
	Liczba odbyć treningów piłkarskich	szt./rok	Dane wnioskodawcy	0	-	60
	Liczba uczniów dla których zorganizowane zostaną zajęcia dodatkowe	os./rok	Dane wnioskodawcy	0	-	63
	Liczba zrealizowanych godzin dodatkowych zajęć dydaktyczno-wyrównawczych służących wyrównaniu dysproporcji edukacyjnych w procesie kształcenia dla uczniów mających trudności w spełnianiu wymagań edukacyjnych	godz./rok	Dane wnioskodawcy	0	-	480
	Liczba osób biorących udział w wydarzeniach integracyjnych	os./rok	Dane wnioskodawcy	0	-	6000
	Liczba uczestników treningów sportowych	os./rok	Dane wnioskodawcy	0	-	30
	Liczba osób korzystających w skali roku	os./rok	Dane wnioskodawcy	0	-	5000
	Liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych w skali roku	szt./rok	Dane wnioskodawcy	0	-	10

Źródło: opracowanie własne

12.1.3. Sprawozdawczość

Monitorowanie rzeczowe i finansowe odbywać się powinno na podstawie dostarczanych sprawozdań z realizacji: okresowych, rocznych i końcowych. Kompleksowe sprawozdanie, obejmujące dane umożliwiające skuteczny monitoring rzeczowy i finansowy, powinno zawierać następujące dane:

- informacje ogólne,
- informacje dotyczące przebiegu rzeczowego realizacji projektu lub Programu:
 - na poziomie Programu: informacje dotyczące zgłoszonych do realizacji projektów, podpisanych umów lub podjętych decyzji, celów głównych i szczegółowych, stopnia osiągnięcia założonych w Programie wskaźników monitorujących,
 - na poziomie projektu: informacje dotyczące podpisanych umów lub podjętych decyzji, stanu realizacji celów projektu, stopnia osiągnięcia założonych w nim wartości wskaźników,
- informacje dotyczące postępu finansowego, według źródeł pochodzenia środków, zawierające w szczególności zestawienie poniesionych wydatków, zrealizowanych płatności oraz ocenę poziomu wykorzystania środków,
- prognozę przebiegu realizacji Programu lub projektu w kolejnym okresie sprawozdawczym – dla sprawozdań okresowych lub rocznych,
- informacje na temat wypełniania zobowiązań w zakresie informacji i promocji,
- informacje na temat sprawności systemu realizacji,
- informacje o napotkanych problemach, przeprowadzonych kontrolach oraz stwierdzonych nieprawidłowościach.

13. Ocena Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Suchań

Ocena (ewaluacja) Programu Rewitalizacji pozwala oszacować oddziaływanie samego Programu, jak i pomocy publicznej, w tym pomocy strukturalnej Unii Europejskiej w odniesieniu do założonych celów. Wyniki oceny powinny zostać wykorzystane w celu jak najlepszego dopasowania realizowanych przedsięwzięć do rzeczywistych potrzeb oraz najbardziej efektywnego wydatkowania środków. Ocena udziela odpowiedzi na pytanie o celowość, trafność i wartość dodaną interwencji planowanej, przeprowadzanej lub zakończonej. Warunkiem dobrej oceny jest dostępność danych i terminowość raportowania przez wszystkie podmioty zaangażowane w system wdrażania Programu. Ocena taka bada sam program i jego efekty długotrwałe, czyli oddziaływania. Wiąże się zatem z przedstawionym wyżej monitoringiem rzeczowym. Proponuje się, by system i rodzaje oceny Programu odpowiadały metodologii ogólnie stosowanej metodologii oceny i systemu sprawozdawczości programów finansowanych ze środków UE.

13.1. Ocena przed realizacją programu (ocena ex-ante)

Celem oceny ex-ante jest dostarczenie danych dla przygotowania (aktualizacji) Programu i zawartych w nim planów, dzięki oparciu się na doświadczeniach z ubiegłych okresów programowania (wynikach oceny ex-post). Ogólnie – ocena ex-ante zawiera m.in. analizę wpływu dotychczasowych interwencji oraz analizę problemów na obszarze rewitalizacji. W związku z wymogiem zgodności Programu Rewitalizacji z politykami wspólnotowymi i politykami horyzontalnymi Unii Europejskiej, a także polityką regionalną państwa i regionu, ewaluacja Programu winna uwzględniać jego wpływ na realizację tych zasad.

Pierwszą pełną ocenę ex-ante Programu przeprowadzić winien Zespół ds. Rewitalizacji, posiadając pełną informację o celach, działaniach i projektach włączonych do Programu. Zakłada się, iż organizowanie kolejnych ocen ex-ante wiązać się będzie z aktualizacją Programu, wynikającą z kolejnych okresów programowania oraz należeć będzie do obowiązków Zespołu ds. Rewitalizacji.

13.2. Ocena w połowie okresu realizacji (ocena mid-term)

Ocena w połowie okresu realizacji (ocena mid-term) Programu, przeprowadzona zostanie w IV kwartale 2020 r. Będzie wiązała się z oceną aktualizacji i stopnia realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji i obejmować będzie analizę:

- efektywności wykorzystania środków finansowych;
- skuteczności w zakresie osiągania założonych celów poprzez osiągnięcie założonych wskaźników produktu lub rezultatu;
- oddziaływania na sytuację społeczno-gospodarczą, w tym na zatrudnienie;
- funkcjonowania przyjętego systemu realizacji i wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji.

13.3. Ocena na zakończenie Programu (ocena ex-post)

Celem oceny ex-post będzie określenie długotrwałych efektów wdrożenia Programu, w tym wielkości zaangażowanych środków, skuteczności i efektywności pomocy. Z ewaluacji końcowej wynikać powinny wskazania odnośnie dalszych kierunków polityki rozwoju gminy, szczególnie w zakresie zdefiniowania czynników, które przyczyniły się do sukcesu lub niepowodzenia wdrażania Programu.

Za organizację procesu ewaluacji końcowej odpowiadać powinien Zespół ds. Rewitalizacji z udziałem Burmistrza Gminy Suchań oraz Rady Miejskiej w Suchaniu, jako organu przyjmującego wyniki oceny.

Ocenę przeprowadzić powinni ewaluatorzy, wyznaczeni przez Burmistrza Gminy Suchań. Przyjąć można, iż ocena powinna zostać zakończona nie później niż 3 lata po zakończeniu okresu programowania.

Raport z realizacji programu powinien zostać upubliczniony i opublikowany na stronie internetowej Urzędu Gminy w Biuletynie Informacji Publicznej.

13.4. Ocena bieżąca (ocena on-going)

Niezależnie od prowadzenia wyżej wymienionych form ewaluacji, Rada Miejska w Suchaniu, a także Burmistrz Gminy Suchań oraz Zespół ds. Rewitalizacji mogą inicjować

bieżącą ocenę Programu Rewitalizacji, której przedmiotem jest efektywność stosowanych instrumentów i całego systemu wdrażania.

14. Partycypacja społeczna

Wytyczne w zakresie rewitalizacji wskazują również na potrzebę uwzględniania partycypacji społecznej na czterech etapach: diagnozowania, programowania, wdrażania oraz monitorowania. W niniejszym opracowaniu uwzględniono partycypację społeczną na wszystkich wymaganych etapach rewitalizacji.

14.1. Diagnozowanie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Na etapie diagnozowania prowadzone były zaawansowane prace analityczne oraz konsultacje z interesariuszami rewitalizacji.

Interesariuszami rewitalizacji na wszystkich etapach opracowywania dokumentu LPR byli mieszkańcy gminy Suchań, w szczególności zaś mieszkańcy obszaru rewitalizacji, przedstawiciele organizacji pozarządowych i instytucji, działających na terenie Gminy, przedstawiciele stowarzyszeń, pracownicy jednostek samorządu terytorialnego, lokalni przedsiębiorcy oraz właściciele nieruchomości. Konsultacje dotyczyły problematyki związanej z właściwym wytyczeniem obszaru zdegradowanego oraz rewitalizacji i obejmowały następujące formy:

- zbieranie uwag i propozycji przedsięwzięć inwestycyjnych i społecznych (dostarczenie drogą korespondencyjną na adres: Future Green Innovations S.A. ul. Podole 60, skr. 62, 30-394 Kraków lub Urząd Miejski w Suchaniu, ul. Pomorska 72, 73-132 Suchań),
- zbieranie uwag i propozycji przedsięwzięć inwestycyjnych i społecznych (dostarczenie drogą elektroniczną na adres: rewitalizacja@greenfuture-projekt.pl),
- spotkania informacyjnego z interesariuszami rewitalizacji w dniu 27 marca 2017 r. o godzinie 17:00 w Gminnym Domu Kultury w Suchaniu, poświęcone dyskusji na temat problemów występujących na obszarze gminy oraz debacie na temat obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Suchań,
- zbieranie uwag ustnych podczas trwania konsultacji i spotkania.

Ponadto wiadomość o przystąpiła przez Gminę Suchań do opracowywania Lokalnego Programu Rewitalizacji (LPR) została umieszczona na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Suchaniu w dniu 13.02.2017 r. pod adresem https://www.suchan.pl/aktualnosci/pokaz/636_.

Informacja o spotkaniu oraz o zbieraniu uwag, dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Suchań została umieszczona na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Suchaniu w dniu 13.03.2017 r. pod adresem https://www.suchan.pl/aktualnosci/pokaz/648_.

Dodatkowo informację o możliwości zgłoszenia przedsięwzięcia rewitalizacyjnego zamieszczono na stronie Urzędu Miejskiego w Suchaniu pod adresem https://www.suchan.pl/aktualnosci/pokaz/658_.

W ramach wyżej wymienionych form partycypacji konsultowane były kwestie, które zadecydowały o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Suchań.

14.2. Programowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji

Na etapie programowania Lokalnego Programu Rewitalizacji istotnym mechanizmem włączenia interesariuszy rewitalizacji była możliwość wniesienia własnej propozycji przedsięwzięcia rewitalizacyjnego. Łącznie otrzymano 9 propozycji. Weryfikacja została przeprowadzona na podstawie następujących kryteriów: 1) lokalizacja przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji; 2) komplementarność przedsięwzięcia z celami rewitalizacji i kierunkami działania; 3) zakres informacji na temat przedsięwzięcia (kompletność fiszki).

Ostatecznie pozostało zestawienie 9 przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Powstający dokument był konsultowany z przedstawicielami Urzędu Miejskiego w Suchaniu oraz ze wszystkimi wymienionymi interesariuszami rewitalizacji. Wspólnie opracowano listę priorytetowych działań i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

W dalszej kolejności przeprowadzone zostały konsultacje społeczne projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Suchań na lata 2016-2022. Informację o rozpoczęciu konsultacji zamieszczono na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Suchaniu w dniu 13.03.2017 r. pod adresem https://www.suchan.pl/aktualnosci/pokaz/648_. Zastosowano następujące formy włączenia interesariuszy:

- zbieranie uwag i wniosków (dostarczenie drogą korespondencyjną na adres: Future Green Innovations S.A. ul. Podole 60, skr. 62, 30-394 Kraków Urząd Miejski w Suchaniu, ul. Pomorska 72, 73-132 Suchań),
- zbieranie uwag i wniosków (dostarczenie drogą elektroniczną na adres: rewitalizacja@greenfuture-projekt.pl),

Formularz uwag oraz projekt LPR dostępne były również w Urzędzie Miejskim w Suchaniu ul. Pomorska 72, 73-132 Suchań w godzinach pracy Urzędu.

14.3. Mechanizmy włączania interesariuszy w proces rewitalizacji na etapie wdrażania i monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji

Włączanie mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych na terenie Gminy w proces wdrażania i zarządzania LPR będzie zapewnione poprzez:

- realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych przez sektor społeczny i/lub gospodarczy,
- organizację spotkań z mieszkańcami w celu omówienia bieżącego postępu nad realizacją Programu, kwestią uzyskania funduszy i realizacją planowanych przedsięwzięć oraz ewentualnych zmianach, rozstrzygnięcia pojawiających się wątpliwości, kwestii dotyczących wdrażania LPR, korygowania oczekiwań i uwag ze strony interesariuszy z podjętymi działaniami,
- prowadzenie aktywnej polityki informacyjnej o prowadzonych przedsięwzięciach ujętych w LPR oraz efektach podejmowanych działań rewitalizacyjnych.

14.1. Procedura zgłaszania nowych zadań do LPR

Wszystkie instytucje zaangażowane we wdrażanie Programu, w tym Partnerzy Programu oraz mieszkańcy obszaru rewitalizacji, mają możliwość zgłoszenia nowego zadania do Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Suchań. Proces ten reguluje poniższa procedura:

- propozycję nowego przedsięwzięcia, opisaną zgodnie z kartą projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji może zgłosić instytucja użytku publicznego lub mieszkańcy obszaru rewitalizacji, przy czym dana osoba może zgłosić 1 projekt raz na pół roku. Propozycje zadań zbierane będą raz w roku i muszą zostać złożone do Zespołu ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Suchań na lata 2016-2022 w wyznaczonym przez niego terminie,
- po upływie tego terminu Zespół ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Suchań na lata 2016-2022 opiniuje zebrane propozycje zadań rewitalizacyjnych dla danego obszaru oraz zgłaszają własne zadania,

- na kolejnej sesji Rady Miejskiej, Zespół ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Suchań na lata 2016-2022 przedstawia zatwierdzone przedsięwzięcia i poddaje je pod głosowanie Rady Miejskiej.

14.2. Procedura zgłaszania propozycji zmian do LPR

Wszystkie instytucje zaangażowane we wdrażanie Programu, w tym Partnerzy Programu oraz mieszkańcy obszaru rewitalizacji, mają możliwość zgłoszenia propozycji zmian w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Suchań. Proces ten reguluje poniższa procedura:

- propozycję zmian do Programu wraz z uzasadnieniem może zgłosić instytucja użytku publicznego lub mieszkańcy obszaru rewitalizacji, przy czym dana osoba może zgłosić 1 projekt raz na pół roku. Propozycje zmian zbierane będą raz w roku i muszą zostać złożone do Zespołu ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Suchań na lata 2016-2022 w wyznaczonym przez niego terminie,
- po upływie tego terminu Zespół ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Suchań na lata 2016-2022 opiniuje zebrane propozycje zmian dotyczących obszaru rewitalizacji,
- na kolejnej sesji Rady Miejskiej, Zespół ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Suchań na lata 2016-2022 przedstawia propozycje zatwierdzonych zmian i poddaje je pod głosowanie Rady Miejskiej.

14.4. Partycypacja społeczna na etapie monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji

Niezbędnym elementem zarządzania procesem rewitalizacji jest uwzględnianie w nim udziału społecznego nie tylko na etapie planowania i wdrażania, ale także na etapie monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji. Ocena Programu powinna obejmować diagnozę czynników społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych i techniczno-środowiskowych obszaru rewitalizacji, opartą na wskaźnikach oraz opinie mieszkańców. Partycypacja społeczna na etapie oceny rewitalizacji uwzględnia aktywny udział mieszkańców w szerokich konsultacjach społecznych. Formy i narzędzia aktywnego

włączenia mieszkańców w ocenę efektów Lokalnego Programu Rewitalizacji wykorzystywane na końcowym etapie:

- współpraca z Zespołem ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Suchań na lata 2016-2022,
- prowadzenie monitoringu zewnętrznych źródeł finansowania,
- monitoring rzeczowy Programu na podstawie rocznych sprawozdań,
- badania sondażowe na temat oceny procesów rewitalizacji,
- ankiety z wykorzystaniem mediów społecznościowych: sondy na stronie internetowej, wydarzenia na facebooku,
- debata z władzami publicznymi na temat rewitalizacji,
- analiza postrzegania zmian przez mieszkańców na obszarze rewitalizacji,
- warsztaty sektorowe, festyny, święta miejscowości połączone z prezentacją efektów rewitalizacji, spacerzy rewitalizacyjne,
- warsztaty z mieszkańcami.

Opisywane instrumenty powinny każdorazowo być dostosowane do lokalnych warunków oraz możliwości działania.

15. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Zgodnie z art. 48 ust. 1 ust. 2 w związku z art. 47 i 57 pkt 1.2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. Nr 0, poz. 353 z późn. zm.) projekt niniejszego dokumentu został przedłożony Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Szczecinie oraz Zachodniopomorskiemu Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu w Szczecinie z wnioskiem o zajęcie stanowiska w sprawie uzgodnienia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko oraz określenia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko w przypadku konieczności jej opracowania.

Informacje o odstąpieniu od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zostanie umieszczona na:

- stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Suchaniu,
- stronie BIP Urzędu Miejskiego w Suchaniu,
- tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miejskim w Suchaniu.

16. Spis tabel

Tabela 1. Charakterystyka jednostek pomocniczych Gminy Suchań	9
Tabela 2. Zestawienie wskaźników diagnozy	11
Tabela 3. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym	17
Tabela 4. Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym	19
Tabela 5. Wskaźnik starzenia się	20
Tabela 6. Liczba osób długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym	25
Tabela 7. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1000 ludności ...	28
Tabela 8. Wielkość zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę.....	30
Tabela 9. Liczba przestępstw na 1000 ludności	32
Tabela 10. Liczba ofiar przemocy na 1000 ludności.....	33
Tabela 11. Liczba czynów karalnych nieletnich na 1000 ludności.....	34
Tabela 12. Zestawienie wskaźników koncentracji negatywnych zjawisk społecznych według jednostek pomocniczych w Gminie Suchań.....	40
Tabela 13. Diagnoza stanu kryzysowego w sferze społecznej.....	41
Tabela 14. Liczba mieszkańców prowadzących działalność gospodarczą na 100 ludności	43
Tabela 15. Liczba podmiotów gospodarczych według REGON na 100 osób	44
Tabela 16. Liczba nowozarejestrowanych podmiotów gospodarczych według REGON na 100 ludności	46
Tabela 17. Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych według REGON na 100 ludności	49
Tabela 18. Obszary kryzysowe w sferze gospodarczej – podsumowanie.....	52
Tabela 19. Diagnoza stanu kryzysowego w sferze gospodarczej	53
Tabela 20. Przeciętną powierzchnią użytkową lokalu na osobę	55
Tabela 21. Udział budynków bez wodociągu do ogólnej liczby budynków (w %).....	57
Tabela 22. Diagnoza stanu kryzysowego w sferze technicznej	59
Tabela 23. Zestawienie liczby mieszkańców, powierzchni oraz gęstości zaludnienia w 2015 roku według sołectw Gminy Suchań.....	61
Tabela 24. Liczba przystanków na 100 ludności	63
Tabela 25. Powierzchnia terenów zieleni [ha]	66
Tabela 26. Zestawienie zbiorcze diagnozy we wszystkich sferach	69

Tabela 27. Obszar zdegradowany – powierzchnia i liczba ludności.....	71
Tabela 28. Podstawowe parametry obszaru rewitalizacji	74
Tabela 29. Porównanie wszystkich badanych wskaźników dla obszaru rewitalizacji i całej Gminy.....	74
Tabela 30. Cele operacyjne i kierunki działań przyjęte dla celów strategicznych w powiązaniu zaplanowanymi przedsięwzięciami.....	82
Tabela 31. Harmonogram realizacji przedsięwzięć ujętych w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Suchań na lata 2016-2022	97
Tabela 32. Szacunkowe ramy finansowe planowanych przedsięwzięć	98
Tabela 33. Powiązania celów Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi Gminy Suchań	106
Tabela 34. Zestawienie wskaźników poddawanych analizie w procesie monitoringu	113

17. Spis rycin

Rycina 1. Wyznaczone jednostki pomocnicze Gminy Suchań	10
Rycina 2. Liczba ludności w Gminie Suchań w latach 2012-2015.....	15
Rycina 3. Struktura wieku ludności w gminie Suchań w roku 2015	16
Rycina 4. Zestawienie wskaźnika obciążenia demograficznego w 2015 roku dla gminy, powiatu i województwa.....	17
Rycina 5. Wartość wskaźnika – odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w Gminie Suchań w układzie jednostek pomocniczych w 2016 roku	18
Rycina 6. Wartość wskaźnika – odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym w Gminie Suchań w układzie jednostek pomocniczych w 2016 roku.....	20
Rycina 7. Wartość wskaźnika – starzenia się w Gminie Suchań w układzie jednostek pomocniczych w 2016 roku	22
Rycina 8. Saldo migracji w latach 2012-2015 dla gminy, powiatu i województwa	23
Rycina 9. Naturalny ruch ludności w Gminie Suchań w latach 2012-2015	24
Rycina 10. Stopa bezrobocia w dla gminy, powiatu i województwa w latach 2012-2015.....	25
Rycina 11. Wartość wskaźnika liczba osób długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym w Gminie Suchań w układzie jednostek pomocniczych w 2015 r.....	27
Rycina 12. Struktura zatrudnienia mieszkańców w Gminie Suchań w roku 2015	27
Rycina 13. Wartość wskaźnika liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1000 ludności w Gminie Suchań w układzie jednostek pomocniczych w 2015 r.....	30
Rycina 14. Wartość wskaźnika wielkość zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę w Gminie Suchań w układzie jednostek pomocniczych w 2015 r.	31
Rycina 15. Wartość wskaźnika liczba przestępstw na 1000 ludności w Gminie Suchań w układzie jednostek pomocniczych w 2015 r.	33
Rycina 16. Wartość wskaźnika liczba ofiar przemocy na 1000 ludności w Gminie Suchań w układzie jednostek pomocniczych w 2015 r.	34
Rycina 17. Wartość wskaźnika liczba czynów karalnych nieletnich na 1000 ludności w Gminie Suchań w układzie jednostek pomocniczych w 2015 r.	35
Rycina 18. Struktura wykształcenia ludności w Gminie Suchań oraz województwie zachodniopomorskim w 2015 roku	36

Rycina 19. Wyniki sprawdzianu szóstoklasisty w 2015 dla szkoły, powiatu, województwa oraz kraju.....	37
Rycina 20. Koncentracja zjawisk negatywnych w sferze społecznej w układzie jednostek pomocniczych Gminy Suchań.....	42
Rycina 21. Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Gminie Suchań w latach 2012-2015	43
Rycina 22. Wartość wskaźnika liczba mieszkańców prowadzących działalność gospodarczą na 100 ludności w Gminie Suchań w układzie jednostek pomocniczych w 2015 r.....	44
Rycina 23. Wartość wskaźnika liczba podmiotów gospodarczych według REGON na 100 ludności w Gminie Suchań w układzie jednostek pomocniczych w 2015 r.	45
Rycina 24. Nowo zarejestrowane podmioty gospodarcze w Gminie Suchań w latach 2012-2015.....	46
Rycina 25. Wartość wskaźnika liczba nowozarejestrowanych podmiotów gospodarczych według REGON na 100 ludności w Gminie Suchań w układzie jednostek pomocniczych w 2012-2015 r.	48
Rycina 26. Podmioty wyrejestrowane w rejestrze REGON w Gminie Suchań w latach 2012-2015.....	48
Rycina 27. Wartość wskaźnika liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych według REGON na 100 ludności w Gminie Suchań w układzie jednostek pomocniczych w 2012-2015 r.....	50
Rycina 28. Średnie wynagrodzenie brutto w Gminie Suchań oraz województwie zachodniopomorskim w 2015 roku	51
Rycina 29. Koncentracja zjawisk negatywnych w sferze gospodarczej w układzie jednostek pomocniczych Gminy Suchań.....	54
Rycina 30. Ogólna liczba mieszkań w Gminie Suchań w latach 2012-2015.....	55
Rycina 31. Wartość wskaźnika przeciętna powierzchnia lokalu użytkowego na osobę w Gminie Suchań w układzie jednostek pomocniczych w 2012-2015 r.....	56
Rycina 32. Poziom zwodociągowania Gminy Suchań oraz województwa zachodniopomorskiego.....	57
Rycina 33. Wartość wskaźnika udział budynków bez wodociągu do ogólnej liczby budynków	58
Rycina 34. Koncentracja zjawisk negatywnych w sferze technicznej w układzie jednostek pomocniczych Gminy Suchań.....	60

Rycina 35. Mapa powiatu stargardzkiego	61
Rycina 36. Struktura użytkowania terenu w Gminie Suchań w roku 2014	62
Rycina 37. Wartość wskaźnika liczba przystanków komunikacyjnych na 100 ludności w Gminie Suchań w układzie jednostek pomocniczych w 2012-2015 r.....	64
Rycina 38. Obiekty chronione na terenie Gminy Suchań	65
Rycina 39. Wartość wskaźnika powierzchnia terenów zieleni na 100 ludności w Gminie Suchań w układzie jednostek pomocniczych w 2012-2015 r.	67
Rycina 40. Obszar zdegradowany Gminy Suchań	70
Rycina 41. Obszar rewitalizacji Gminy Suchań.....	73